

Investeringsbudsjett

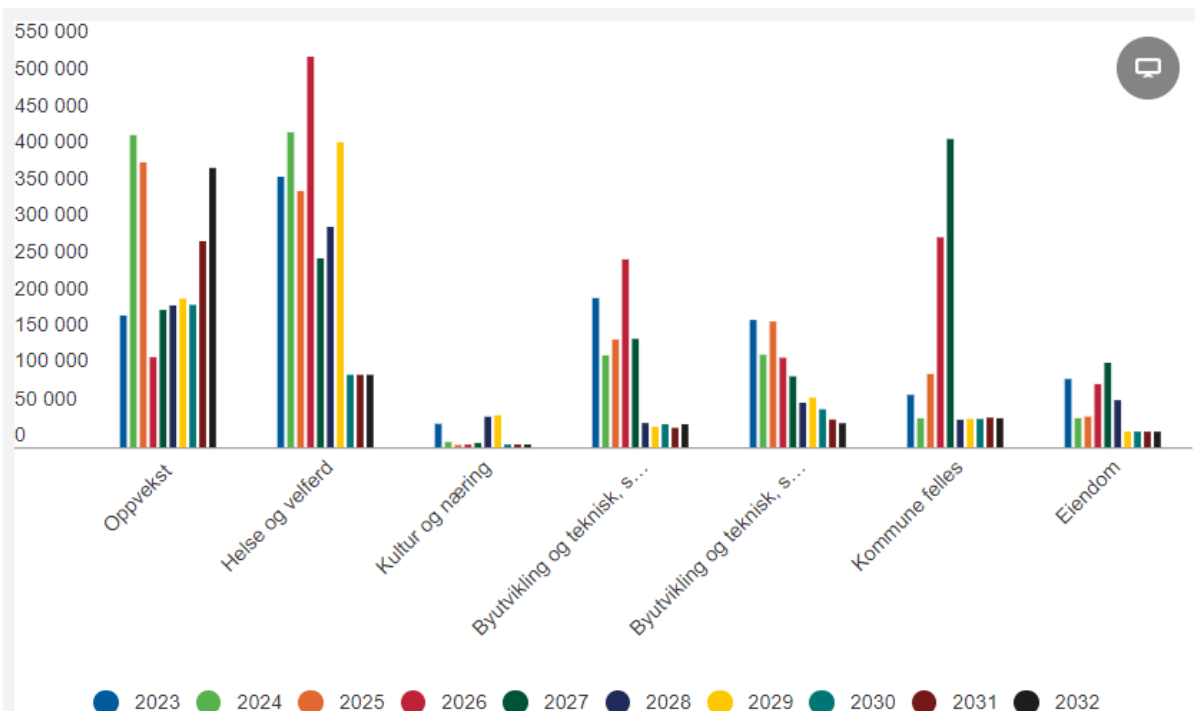
Investeringsnivået i planperioden summerer seg til kr 4,9 milliarder. Dette er om lag kr 1,8 milliarder mer enn forrige planperiode. Økningen sammenlignet med forrige planperiode skyldes flere forhold. Flere store prosjekter har nå kommet inn i fireårs perioden, som meldt i forrige tiårsplan. Grunnet en utfordrende situasjon i markedet, som beskrevet senere i dette kapittel, har flere prosjekter blitt utsatt, og kr 400 millioner er flyttet fra investeringsbudsjett i 2022 til 2023. Prisøkning og rekalkulasjoner på eksisterende prosjekter har bidratt til høyere utgifter, tilsvarende om lag kr 570 millioner i kommende planperiode.

Investeringer i et tiårig perspektiv

Kommuneloven legger sterk vekt på langsiktig og helhetlig økonomistyring, der finansielle måltall er et av verktøyene. Bestemmelsene stiller overordnede krav til styring og forvaltning av kommunens virksomhet og økonomi over tid. Økt søkelys på langsiktig bærekraft betyr økt søkelys på kommunens gjeld. En bærekraftig økonomi vil kreve aktive grep i dag for å opprettholde kommunens økonomiske bæreevne. Som et ledd i økonomistyringen synliggjør kommunedirektøren behovet for investeringer utover planperioden på fire år. Formålet er å vise hvilke investeringsprosjekter og finansieringsbehov som vil være nødvendige i en tidshorisont på ti år, for å møte de økende behovene knyttet til vekst og demografisk utvikling. En slik langsiktig plan vil være et viktig styringsredskap for å forberede kommunen på de utfordringer som vil komme. Planen vil også kunne gi en god illustrasjon på investeringsbehov i de politiske beslutningsprosesser.

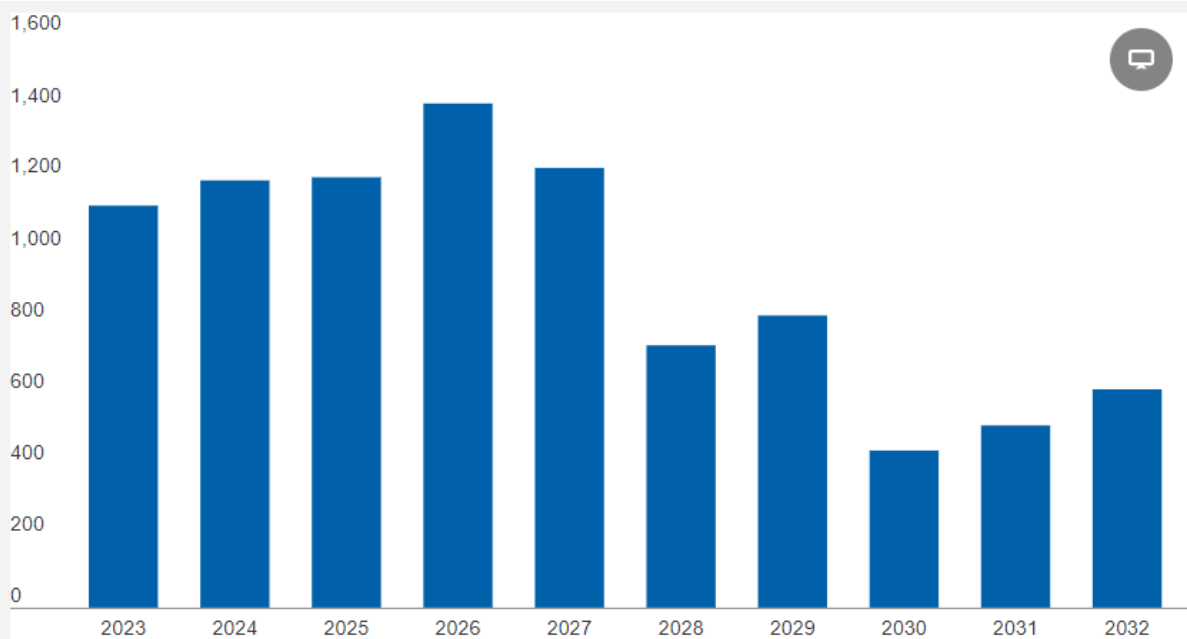
Det er i kommende tiårsperiode ventet flere store prosjekter som vil komme etter planperioden (2023-2026). Basert på skole- og barnehagebehovsplan, er det lagt opp til ferdigstillelse av ny skole i sentrums-området i 2032 og nye barnehager i sentrum og Ganddal i henholdsvis 2028 og 2029. Det ligger også inne midler til ny helsestasjon i 2029 og 2030. Videre vil det komme flere store investeringer innen Helse og velferd etter planperioden, med planlagt ferdigstillelse av to nye bo- og aktivitetssentre i henholdsvis 2027 og 2029. For Kommune felles er det ventet store investeringsutgifter i 2027 i forbindelse med bygging av nytt parkeringshus. Videre er det lagt opp til ferdigstillelse av flerbrukshall på Høyland og ny dobbel idrettshall i 2027.

Det er verdt å merke seg at investeringsbehovet i tiårsperioden vil være større enn det som framkommer av handlings- og økonomiplan 2023-2026. Det er i hovedsak store investeringsprosjekt, samt årlige bevilgninger, som ligger inne utover planperioden på fire år og fram mot 2032. Usikkerheten er større jo lenger ut i perioden man kommer, både med å vite hvilke behov og konkrete tiltak som vil være gjeldende.

Figur 1, investeringsbehov 2023-2032

Å tenke lenger fram enn tidligere er en ny måte å arbeide på for organisasjonen, og arbeidet med tiårsplanen vil utvikles i de kommende år. Figuren ovenfor viser blant annet at Byutvikling og teknisk har lavere investeringsbehov etter 2026. Erfaringsmessig vil også disse områdene ha behov for et høyere investeringsnivå etter 2026, og behovet vil avdekkes i det videre arbeidet. Selv om kommunedirektøren synliggjør behovet for investeringer i perioden 2023-2032, er det fortsatt 2023 som vil være bindende og 2024-2026 er retningsgivende.

Planperioden 2023-2026

Etter flere store skoleprosjekt i de siste planperioder, satses det videre på barn og unge i Sandnes. Det ble i [kommunestyret i juni](#) vedtatt å gå videre med prosjektet for en felles barneskole i Riska bydel, som planlegges ferdigstilt i 2025. Videre er det lagt inn midler til utvidelse av Sørbø skole, i tråd med [skolebehovsplanen](#). Det pågår også utredning av skolestruktur i sentrum, som vil lede til store investeringsbeløp i de kommende årene. Det er lagt inn midler til dette i slutten av tiårsperioden.

I planperioden legges det opp til bygging av en ny kommunal barnehage med 8 avdelinger i Skarabakken samt tilpasninger på bygg b på gamle Figgjo skole for å ta imot barn fra EngleOngane. Tiltaket skal også gi 1,5 nye avdelinger. Tiltak for barnehager i sentrum er flyttet ut av planperioden, fram til det foreligger en anbefaling fra konseptvalgutredning som blir gjennomført høsten 2022. Videre vil det komme en ny stor barnehage på Ganddal i tiårsperioden.

Innen Helse og velferd skal det bygges bofellesskap for unge funksjonshemmede, 9 plasser, med ferdigstillelse i 2024. Det satses videre på kjøp og bygging av boliger for vanskeligstilte som et ledd i arbeidet med boligsosial handlingsplan. I bo- og aktivitetssentrene investeres det i oppgradering av sykesignalanlegg og oppgradering av nett. Det ligger inne bygging av nytt bo- og aktivitetssenter, Jonashagen på Sørbø Hove, i 2024, samt planlagt ferdigstillelse av ytterligere to nye bo- og aktivitetssentre i tiårsperioden. Foreldreinitiativ 3 ([tiltak H12](#) i handlings- og økonomiplan 2022-2025) ble utlyst på anbud i høst. Det kom kun inn ett tilbud, som var langt over vedtatt bevilgning for prosjektet. På bakgrunn av dette har kommunedirektør besluttet å ikke videreføre investeringstiltaket i forslag til handlings- og økonomiplan 2023-2026. Før prosjektet vurderes på nytt, vil kommunedirektøren gjøre alternativvurderinger av prosjektet og se om det er andre løsninger som kan dekke behovet. Kommunedirektøren vil komme tilbake med sin vurdering i løpet av 2023.

Innenfor skattefinansiert del av Byutvikling og teknisk legges det opp til flere trafiksikkerhetsprosjekter og oppgradering av veianlegg de kommende årene. Det legges også opp til videre satsing innenfor idrett. Rehabilitering av Giske idrettshall planlegges ferdigstilt i 2025 og bygging av ny ishall i 2026, samt ny dobbel idrettshall i 2027. Det er i kommende planperiode også lagt inn midler til flere prosjekter i forbindelse med oppgradering av sentrum.

Innenfor gebyrfinansiert del av Byutvikling og teknisk skal det i kommende planperiode investeres for i underkant av kr 600 millioner. Dette innebærer blant annet betydelige oppgraderinger av nettet, med flytting og oppgradering av vann- og avløpsledninger i forbindelse med bussvei, som det største prosjektet.

Markedssituasjon og statsbudsjett 2023

Det har vært stor usikkerhet i bygg- og anleggsmarkedet gjennom 2022, med stadig økende priser og usikkerhet knyttet til materialleveranser. Både Park, idrett og vei og eiendomsstaben har opplevd utlyste konkurranser der få eller ingen leverandører har gitt tilbud. Park, idrett og vei har belyst dette i [sak 15/22](#) i UMT og [sak 88/22](#) i kommunestyret. Denne usikkerheten gjør det også utfordrende å kalkulere tiltak i HØP 2023-2026. Sandnes kommune benytter et kalkyleverktøy som heter Isy Calcus. Dette bygger på Norsk Prisbok og oppdateres halvårlig. For kalkyler frem i tid er det benyttet en forventet årlig prisvekst på 3 prosent. Dette innebærer at kalkylene er laget for en «normalsituasjon», og at potensielle fremtidige større svingninger ikke er innarbeidet, verken i kalkyle eller usikkerhetsavsetning.

Tilskudd til heldøgns omsorgsplasser og utleieboliger er fjernet i forslag til statsbudsjett 2023.. På bakgrunn av dette har kommunedirektøren innarbeidet bortfall av slike investeringstilskudd i forslag til handlings- og økonomiplan 2023-2026. Bortfallet av tilskuddsmidler i planperioden utgjør i overkant av kr 400 millioner, og medfører en tilsvarende økning i låneopptak til finansiering av investeringer.

[Investeringsiltak i excel-format finnes i vedlegg til økonomiplan 2023-2026.](#)

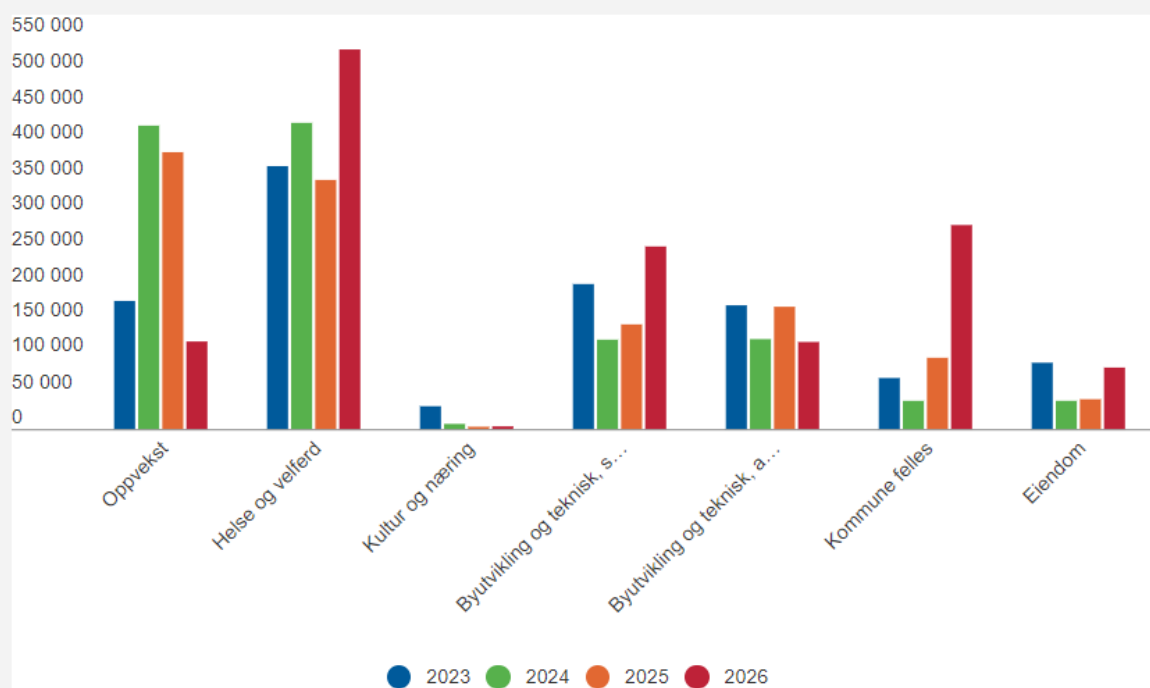
Oppsummering handlings- og økonomiplan 2023-2026

Investeringsbudsjettet består av både skattefinansierte og avgiftsfinansierte investeringer. Investeringer innenfor Byutvikling og teknisk, selvkost er avgiftsfinansiert.

Investerings tiltakene kan i hovedsak deles i to typer investeringer:

- *Årlige bevilgninger/rullinger* er av en slik karakter at tiltakene kan ha pågått i flere år forut for økonomiplanen og de kan være planlagt å pågå ut over økonomiplanperioden. Bevilgede midler disponeres og prioriteres enten politisk eller administrativt i angjeldende resultatenheter.
- *Periodiske bevilgninger* er prioriterte midler til bestemte og avgrensede prosjekter med oppstart og ferdigstillestidspunkt. Prosjektene vil normalt være avsluttet innenfor økonomiplanperioden, eller være påbegynt med en planlagt avslutning fram i tid.

Investeringsnivået i summeer seg til kr 4,9 milliarder i den kommende planperioden, 2023-2026.

Figur 2 Samlet investeringsnivå per tjenesteområde 2023-2026, i millioner kroner.

Finansiering av investeringer

Det vil i kommende planperiode investeres for kr 4,9 milliarder. Tabellen under viser kilder til finansiering av disse. Det foreslås en egenfinansiering (tiltak I5-I6, I8) på 32 prosent i 2023 og henholdsvis 31-, 25- og 25 prosent de kommende årene. Gjennomsnittlig egenfinansiering i perioden er 31 prosent.

Finansiering	2023	2024	2025	2026
Sum investeringer	1 123 703	1 193 650	1 201 900	1 411 778
Sum investeringstilskudd (spillemidler og tilskudd fra Husbanken)	-55 668	-9 600	0	-61 000
Sum salgsinntekter	0	-7 500	-7 500	0
Mva - kompensasjon	-160 205	-176 483	-179 160	-202 617
Overføring fra drift	-119 722	-148 223	-90 904	-68 921
Mottatte avdrag fra Lyse og Sandnes Tomteselskap KF	-23 863	-23 863	-23 863	-23 863
Bruk av lån	-764 245	-827 982	-900 473	-1 055 377
Egenfinansiering	32 %	31 %	25 %	25 %

Tabell 1, oversikt investering og finansiering 2023-2026

Endrede total kalkyler fra økonomiplan 2022-2025

I handlings- og økonomiplan 2023-2026 er det noen prosjekter som har fått utarbeidet nye, oppdaterte kostnadskalkyler i forhold til økonomiplan 2022-2025. Det er i hovedsak prisendringer eller bedre informasjon om prosjektene som gir endrede kalkyler. Tabellen under viser de endrede total kalkylene fra økonomiplan 2022-2025 til økonomiplan 2023-2026.

Tiltak	HØP 2022-2025	HØP 2023-2026	Endring	% endring
Sentrum parkeringsanlegg, inkludert forretning og næring	548 000	690 000	142 000	26 %
Nytt bo- og aktivitetssenter Lunde, om lag 50 plasser	303 500	438 000	134 500	44 %
Regulering Trones til B 35-skole, og utvidelse	601 597	703 500	101 903	17 %
Nytt bo- og aktivitetssenter Hana gamle skole, om lag 70 plasser	350 000	425 000	75 000	21 %
Nytt bo- og aktivitetssenter Jonashagen, om lag 60 plasser	294 000	367 000	73 000	25 %
Bussveien, nødvendig flytting og oppgradering av vann- og avløpsledninger	56 000	118 000	62 000	111 %
Etablere parkdrag langs Storåna fra Vågen til Julie Eges gate	10 000	62 000	52 000	520 %
Ny skole Riska	504 000	553 000	49 000	10 %
Nye barnehageplasser Ganddal	165 000	208 000	43 000	26 %
Ny flerbrukshall Høyland ungdomsskole	131 361	171 500	40 139	31 %
Nybygg Åsveien 156	7 500	46 000	38 500	513 %
Ombygging og utvidelse til B28 - Sandved skole	218 000	182 000	-36 000	-17 %
Nytt aktivitetssenter, flytting av Vågsgjerd aktivitetssenter	164 658	199 800	35 142	21 %
Bolig for personer med funksjonsnedsettelser, 2 botiltak med 9 leiligheter i hver	131 000	161 000	30 000	23 %
Sanering Sleipnersgate - Odinsgate med flere	32 000	54 000	22 000	69 %
Regulering eiendommer	3 500	18 790	15 290	437 %
Aktivitetshus Lura (bygging)	78 000	93 000	15 000	19 %
Sanering avløp jernbanen pumpestasjon - Gjesdalveien	47 000	60 000	13 000	28 %
Hoveveien med tilgrensende nedslagsfelt	46 000	38 000	-8 000	-17 %
Oppgradering av ledningsnett på Olav V-plass i forbindelse med bussveiutbygging	8 000	15 000	7 000	88 %

Oppgradering av leiligheter på Lunde bo- og aktivitetssenter	6 000	12 000	6 000	100 %
Plan og prosjektering av åpning av Storåna fra Julie Eges gate til Skeiane stasjon	2 000	8 000	6 000	300 %
Oppgradering kulvert Lurabekken	18 000	23 000	5 000	28 %
Hovedavløpsledning Bergevik - Myra	15 500	20 500	5 000	32 %
Separering og trykksonejustering på strekningen Åsveien-Ulvanuten	45 000	50 000	5 000	11 %
Etablering av VA-ledninger Riska - Li	20 500	24 500	4 000	20 %
Opparbeidelse Haakon 7. gate, tilskudd	-17 000	-20 850	-3 850	23 %
Oppfølging avløpsstrategi spredt bebyggelse	7 500	11 000	3 500	47 %
Badeplasser	2 000	4 000	2 000	100 %
Oppgradering vann og avløpsledninger, Oalsgata	39 000	41 000	2 000	5 %
Sykesignalanlegg bo- og aktivitetssentre	7 200	9 000	1 800	25 %
Ombygging Skeianegata 14	8 000	9 800	1 800	23 %
Igangsette regulering område i Sandnes idrettspark	1 000	2 500	1 500	150 %
Opparbeiding av aktivitetsanlegg - trimanlegg	800	1 000	200	25 %
Nye barnehageplasser i sentrum	87 000	88 500	1 500	2 %
Boliger for vanskeligstilte, Foss-Eikeland	14 200	17 750	3 550	25 %
Boliger for vanskeligstilte, Tun - Hesthammar	12 060	15 200	3 140	26 %
Boliger for vanskeligstilte, tilskudd fra Husbanken	-10 077	-5 800	4 277	-42 %
Figgenveien	19 000	32 059	13 059	69 %

Tabell 2, Endrede kalkyler fra økonomiplan 2022-2025.

Endrede årlige bevilgninger for kommende 4 år

Jamfør driftstiltak [tiltak F30](#), foreslår kommunedirektøren å øke budsjettet på vedlikehold med kr 35 millioner i 2023. Samtidig reduseres investeringsbudsjettet med kr 32,45 millioner i 2023.

Reduksjonen skjer på følgende tiltak:

	Tiltak	HØP 23-26	HØP 22-25	Endring i årlig bevilgning
O7	Oppgradering bygningsmasse skoler	4 000	8 000	-4 000
O8	Oppgradering utendørsanlegg skoler	3 500	2 500	1 000
O16	Oppgradering bygningsmasse barnehager	2 250	4 500	-2 250
H5	Oppgradering bygningsmasse omsorgsbygg	2 700	9 000	-6 300
H16	Oppgradering boliger med fellesareal for personer med funksjonsnedsettelse	1 650	3 300	-1 650
H21	Oppgradering av kommunale boliger	6 000	4 000	2 000
K3	Oppgradering bygningsmasse kulturbygg	750	1 500	-750
T40	Oppgradering bygningsmasse idrettsbygg	500	1 000	-500
E20	Oppgraderinger av kommunale bygg	0	20 000	-20 000

Tabell 3

Videre er det endringer på følgende tiltak med årlige bevilgninger:

	Tiltak	HØP 23-26	HØP 22-25	Endring i årlig bevilgning
O9	Utskiftning av digitale enheter i Sandnesskolen	13 500	10 000	3 500
H22	To småhus per år	7 800	6 400	1 400
K2	Avsetning til utsmykking	1 000	825	175
T19	Oppgradering av kommunale lekeplasser	5 000	3 000	2 000
E14	Radontiltak i bygg med for høye Bq-verdier	500	1 000	-500

Tabell 4

For flere av de årlige bevilgningene ligger det inne en økning senere i perioden. Dette vil framkomme i oversikten for de respektive tiltakene

Nye tiltak i handlings- og økonomiplan 2023-2026

I arbeidet med handlings- og økonomiplan 2023-2026 er det meldt inn en rekke behov for nye investeringstiltak summert til kr 840 millioner. Nye investeringstiltak i tiårsperioden summerer seg til kr 974 millioner i tiårsperioden. Tiltakene er presentert nedenfor:

Tiltak	Totalkalkyle	2023	2024	2025	2026
Oppvekst					
Utvidelse Sørbø skole	105 200	2 000	40 000	63 200	
Ny barnehage Figgjo	11 800	11 800			
Forsand barnehage (tilpasning vogn/soveskur)	100	100			
Smeaheia barnehage (skur for oppbevaring av traller)	400	400			
Ny barnehage Skarabakken	124 000	25 000	59 000	40 000	
Helse og velferd					
Utstyr sykehjem		1500	500	500	500
Kommunalt legekantor	5 000		5 000		
Strømmåler omsorgsboliger	7 000	7 000			
Kultur og næring					
Filmvisningsutstyr til Sal 3 på Kinokino	1 000	1 000			
Byutvikling og teknisk, skattefinansiert					
Ny dobbel idrettshall	250 000		2 500	2 500	125 000
Erverv og tilrettelegging for nytt hestesportsenter	20 000	10 000	10 000		
Oppgradering og ferdigstilling av området mellom Ruten og jernbanen, og mellom Ruten og terminalbygningen, inkludert underganger	15 000	15 000			
Oppgradering av sentrumsarealer, inkludert Kirkegata (ungdomsaksen), Gamlatorget, Mauritz Kartevoldsplass	14 000	3 000	5 000	6 000	
Byutvikling og teknisk, selvkost					
Ny etappe, kulvert Lurabekken	85 000	5 000	25 000	25 000	30 000
Sikre brannvannsdekning og separere avløpsledninger Ganddal skole	15 000				6 000

Foren - Helleveien	21 000				6 000
Kommune felles					
Flytende svømmebasseng Indre Vågen	2 500	2 500			
Fokusrommene i Rådhuset	3 000	3 000			
Eiendom					
Nybygg Sivilforsvaret Vagleleiren	110 000		1 000	10 000	55 000
Energieffektivisering	50 000	20 000	10 000	10 000	10 000
Sum	840 000	107 300	158 000	157 200	232 500

Tabell 5, Nye investeringsprosjekter 2023-2026

Tiltak	Totalkalkyle	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Kultur og næring							
Varatun gård	80 000	2 000	38 000	40 000			
Byutvikling og teknisk, skattefinansiert							
Spillemidler ishall	-18 600			-18 600			
Spillemidler ny dobbel idrettshall	-18 550			-18 550			
Byutvikling og teknisk, selvkost							
Foren - Ringen	24 000	9 000	15 000				
Myrveien	23 000	15 000	8 000				
Gamle Austråttvei	28 000			15 000	13 000		
Klokkerveien og Bispeveien	16 000			15 000	1 000		
Sum	133 850	26 000	61 000	32 850	14 000	0	0

Tabell 6, Nye investeringsprosjekter 2027-2032

Oppvekst

Skole

[Skolebehovsplan 2023 – 2026](#) viser til *befolkningsframskriving for Sandnes 2021 – 2040*, som legger til grunn en moderat forventet befolkningsvekst fram mot 2040.

I henhold til [vedtaket](#) er følgende endringer innarbeidet i handlings- og økonomiplanen:

- Utredning, og påfølgende utvidelse av Sørbø skole til B28-skole
- Ferdigstillelse av ny skole på Riska er flyttet fram til 2025 (2028 i forrige handlings- og økonomiplan), som samsvarer med når forlengelsen av brukstillatelsen til paviljongbygget ved Hommersåk skole går ut.

Med utvidelse av Sørbø skole og forskyvning av ny skole på Riska, øker investeringsnivået innenfor Oppvekst i kommende planperiode. Som en konsekvens, foreslår kommunedirektøren at tiltak for skoler i sentrum, [tiltak O7](#) fra handlings- og økonomiplan 2022-2025, blir flyttet lenger ut i perioden, med ferdigstillelse i 2032. Med disse endringene ligger det inne en økning på om lag kr 500 millioner i kommende planperiode for skoler sammenlignet med forrige planperiode.

Nr	Tiltakstekst	Total kalkyle	Bevilget før	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
O1	 Sviland skule – liten idrettshall, spillemidler	-4 000		-4 000									
Etter gjeldende regler er det beregnet at utbygging av hallen vil gi kr -4 millioner i spillemidler.													
O2	 Kleivane skole, stor flerbrukshall og kunstgressbane, spillemidler	-11 500		-11 500									
Det estimeres at bygging av hallen vil gi kr 10,5 millioner i spillemidler. Det ventes også kr 1 million til kunstgressbane som er en del av prosjektet Kleivane skole. På grunn av store utbetalinger til Austrått svømmehall er det antatt lang ventetid på utbetaling av spillemidler.													
O3	 Ombygging og utvidelse til B28 - Sandved skole	182 000	118 556	63 444									
Status K2 (orienteringssak 32/21): Under bygging. Forventet ferdigstilt i 2023. Det er bevilget midler til å utvide Sandved skole fra en B25 skole til en B28 skole. Prosjektet innebærer riving av eksisterende undervisnings- og administrasjonsbygg og oppføring av nytt tilsvarende bygg med flere klasserom. De andre byggene beholdes, og prosjektet inkluderer ikke rehabilitering; eller håndtering av vedlikeholdsetterlep for disse byggene. Nytt bygg oppføres i 2 etasjer + underetasje, samt planlegges slik at det vil være tilpasset en eventuell utvidelse til B35 skole. Utvidelse av Sandved skole vil medføre en reduksjon av antall parkeringsplasser for ansatte til fordel for mer uteareal. Uteareal vil dermed oppnå anbefalt størrelse for B28 skole. For å oppnå anbefalt uteareal ved fremtidig B35, må eksisterende bebyggelse på ett plan erstattes med ny bebyggelse i etasjer. I tråd med betalingsplaner i prosjektet er kr 53,4 millioner overført fra 2022, jmfør 2. perioderapport 2022.													
O4	 Ny flerbrukshall Høyland ungdomsskole	171 500	2 000			10 000	85 000	74 500					
Status: Konseptvalgutredning forventes fremlagt våren 2023. Gymsalen, bassenget og tilhørende garderobeanlegg ved Høyland ungdomsskole er i dårlig forfatning. Det er flere mulige alternativ og et alternativ kan være å rive gymsal, basseng og tilhørende garderobeanlegg. Det vil da være plass til en ny enkel flerbrukshall med tilhørende garderobes og tribune på 2 460 kvadratmeter, og 1 500 kvadratmeter utendørsareal. Kalkylen inneholder også 1 000 kvadratmeter supplering av areal- og funksjonsprogrammet ved skolen. Kalkylen vil avhenge av konklusjon og vedtak i konseptvalgutredningen som forventes fremlagt våren 2023. Arbeid med regulering vil starte samtidig. Det er lagt opp til ferdigstilling i 2027.													
O4	 Ny flerbrukshall Høyland ungdomsskole, spillemidler	-10 500							-10 500				
Etter gjeldende regler er det beregnet at utbygging av hallen vil gi kr :10,5 millioner i spillemidler. Utbetaling vil komme etter utløp av planperioden.													
O5	 Regulering Trones til B 35-skole, og utvidelse	703 500	3 800						1 200	13 500	85 000	250 000	350 000
Kommunestyret vedtok i sak 89/20 å innarbeide midler til regulering av Trones til B35-skole, samt midler til utvidelse. Trones skole er i dag sentrumsskole og den skolen som vil måtte ta den største veksten av elever, ved utbygging i de prioriterte byutviklingsområdene. Trones skole kan avlaste både Stamgeland skole og Smeaheia skole. Totalkalkylen er for B35-skole inkludert forsterket avdeling og flerbrukshall. Det er innarbeidet oppstart bygging fra 2029, med ferdigstilling i 2032.													

O6		Varslingsanlegg skoler			8 000	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
I beredskapssammenheng har sentrale skolemyndigheter anbefalt at alle skoler er utstyrt med toveis talevarslingsanlegg som sikrer kommunikasjon mellom det enkelte klasserom og skolens administrasjon. På den måten kan det varsles om ulike hendelser ut til det enkelte klasserom. Det avsettes kr 2,5 millioner årlig for installering av talevarslingsanlegg. Dette vil tilsvare om lag fem skoleir årlig. Kr 5,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
O7		Oppgradering bygningsmasse skoler			9 500	4 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Status: Rullerende bevilgning Avsetningen gjelder opprustning og nødvendige rehabiliteringstiltak av bygningsmassen på skolebygg. Tiltak prioriteres basert på foreliggende tilstandsanalyser. Tiltak med HMS- eller sikkerhetskonsekvens prioriteres. Reduksjon i bevilgning fra tidligere år henger sammen med forslag til økt bevilgning til vedlikehold i driftsbudsjettet. Ved økt vedlikehold vil det på sikt være behov for færre oppgraderinger. Kr 5,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
O8		Oppgradering utendørsanlegg skoler			9 500	3 500	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Status: Rullerende bevilgning Avsetningen gjelder opprustning og nødvendige rehabiliteringstiltak av lekeutstyr i samsvar med forskrift om sikkerhet på lekeutstyr. Tiltak er prioritert basert på foreliggende tilstandsanalyser. Kr 6 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
O9		Utskiftning av digitale enheter i Sandnesskolen			13 500	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Status: Rullerende bevilgning Alle ansatte og elever i Sandnesskolen har hver sin digitale enhet. Disse har, som alt annet digitalt utstyr, en forventet levetid på 3-4 år. For å kunne fortsette med digitale enheter for alle elever og ansatte i Sandnesskolen vil det derfor være behov for å skifte ut en del enheter hvert år. Midler kan også dekke eventuelle kostnader for at enheter skal fungere optimalt, med tanke på blant annet printerløsning. Grunnet mange gamle maskiner er behovet for utskiftning større i 2022 og 2023 enn det som har vært tilfellet i tidligere år. Det ble i 2. perioderapport gitt en tilleggsbevilgning på kr 3,5 millioner for å dekke dette. Det legges opp til tilsvarende tilleggbevilgning i 2023.													
O10		Ny skole Riska	553 000	5 000	5 000	300 000	240 000	3 000					
Status: Planlegging pågår i henhold til sak 54/22. I henhold til vedtak i sak 54/22 planlegges det for bygging av ny B35-skole, samt flerbrukshall, på Trekanttomta. Kalkylen omfatter skolebygget, mens det i reguleringen og planleggingen tilrettelegges for flerbrukshall på tomta. Estimert tidspunkt for ferdigstilling er 2025. Som en konsekvens vil Hommersåk skole, Maudland skole og Kyrkjevollen skole legges ned og eiendommene fristilles til annen offentlig bruk eller salg. En ny barneskole vil gi et moderne og arealeffektivt skolebygg for alle elevene i bydelen i tråd med alle gjeldende forskrifter. Krav til blant annet universell utforming, energieffektivitet og lave vedlikeholdskostnader vil være ivarettatt. Maksimalt antall elever for en B35 skole er 980 elever. Det vises til utredning i sak 54/22 for utdypende informasjon.													

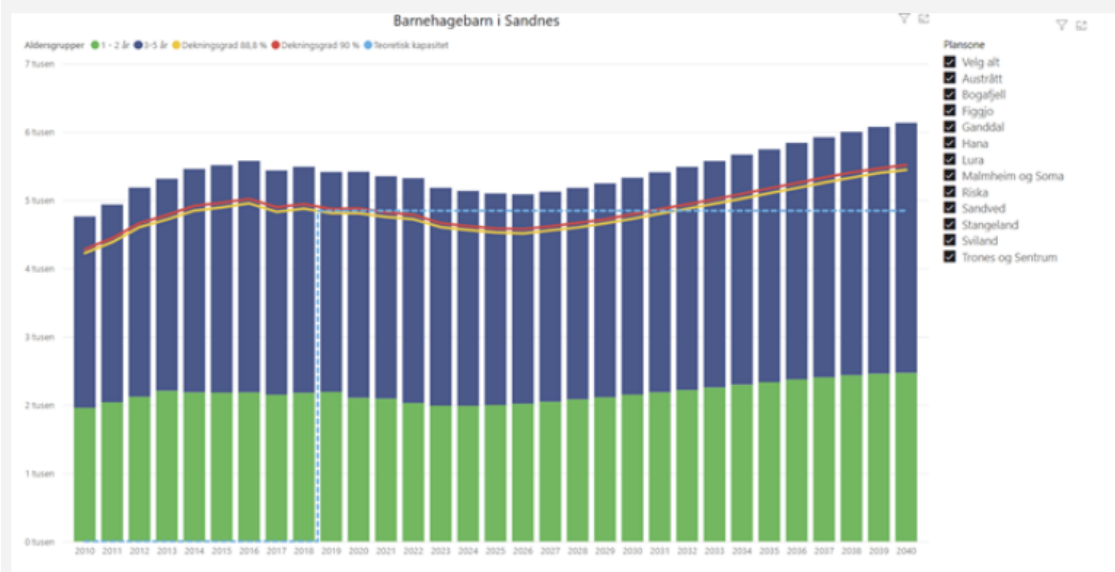
O11		Utredning avlastningsskole,Trones	7 000		1 000						3 000	3 000		
<u>Status: Planlegging pågår.</u> Tiltaket er planlagt for å oppgradere en fast avlastningsskole for å håndtere utbygging av Trones skole, inkludert forsterket avdeling. Arbeidet har ikke startet opp i 2022 og kr 1 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.														
O12		Utredning skolestruktur Lura, inkludert alternativvurdering	4 300				2 300	2 000						
<u>Status: Planleggingsmidler innarbeidet i 2025-2026.</u> Med bakgrunn i alder og tilstand på Lura skole og Porsholen skole innarbeides planleggingsmidler fra 2025 til vurdering av skolestruktur ved Lura og eventuell rehabilitering/nybygg.														
O13		Utvidelse Sørbø skole	105 200		2 000	40 000	63 200							
Kommunestyret vedtok i sak 85/22 å innarbeide midler til utredning og påfølgende utvidelse av Sørbø skole til B28-skole. Det vises til skolebehovsplan 2023-2026 for utvidet beskrivelse av behov. I henhold til reguleringsplan for Lundeområdet er det utformet en grov kalkyle for et nytt påbygg med 7 klasserom, garderobe, grupperom og personalrom. Kommunedirektøren foreslår at utredning og videre planlegging starter i 2023. Planlagt ferdigstilt i 2025.														
O14		Digital satsing - Trådløs infrastruktur	18 500	15 053	3 447									
For å kunne ta i bruk en digital enhet per elev i Sandnesskolen er en helt avhengig av å ha en trådløs infrastruktur på hver skole som er dimensjonert til at elevene kan benytte sine digitale enheter samtidig. <u>Status: Det er nå god nettverksdekning på skolene i Sandnes. Det er valgt å skyve på enkelte investeringer da utstyret fremdeles leverer den kapasiteten som er nødvendig og kan oppdateres med nødvendige sikkerhetsløsninger. Det vil i årene fortløpende være behov for skifte og oppgradering av komponenter.</u> Kr 3,4 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.														

Barnehage

Behovet for investeringer i barnehager i Sandnes kommune bygger på beregnede befolkningsprognoser og tall fra barnehagebehovsplanen 2023-2027, vedtatt i [ksak 86/22](#).

Det er et mål om å øke antall barnehageplasser i sentrumsområdene. Igangsatt konseptvalgutredning for barnehager i sentrum viser at Brueland barnehage kan utvide kapasiteten med flere avdelinger. Dette kan eventuelt avhjelpe situasjonen i Ganddal og Austrått, beskrevet i [barnehagebehovsplanen](#). Det er videre regulert en barnehagetomt i sentrum. Tomta ligger i Skogsbakken, bak det gamle rådhuset. Det vurderes at tomta kan gi plass til en seksavdelings barnehage. Den pågående konseptvalgutredningen for barnehager i sentrum vil gi føringer for hvor og hva som bør bygges. Grunnet generelt høyt investeringsnivå og usikkerhet om hva som bør gjøres i sentrum, er nye barnehageplasser i sentrum flyttet ut av planperioden. Etter ferdigstilling av konseptvalgutredning, og fram mot neste handlings- og økonomiplan, vil administrasjonen vurdere hva som bør gjøres for barnehageplasser i sentrum. I henhold til [barnehagebehovsplanen](#), bør det etableres flere ordinære barnehageplasser i Figgjo for å øke dekningsgraden i bydelen, samtidig med at kommunen overtar driften av barnehageplassene i EngleOngane barnehage. Kommunedirektøren vurderer at kommunen bør benytte bygg B ved gamle Figgjo skole for å håndtere situasjonen når kommunen overtar driften av barnehageplassene i EngleOngane. Samtidig utvides kapasiteten med 1,5 avdelinger. I Austrått har Læringsverkstedet Strutsen Naturbarnehage dispensasjon for drift frem til høsten 2025. Planlagt relokalisering til Skarabakken, området AU06 er ført frem med godkjent reguleringsplan. Sandnes tomteselskap KF arbeider nå med å gjøre den byggeklar. Behovet for den kapasiteten Strutsen har inngår i barnehagebehovsplan. Kommunedirektøren har derfor hatt dialog med Læringsverkstedet AS om gjennomføringen. Ulike finansieringsmåter har blitt undersøkt. Læringsverkstedet AS er tydelige på at slik rammene for private barnehager er blitt nå etter lovendringene som er gjort, er situasjonen krevende. Tilbakemelding selskapet har gitt kommunedirektøren er at med nåværende rammevilkår ser en ikke det som mulig å reetablere drift i nye lokaler. Kommunedirektøren har med dette satt i gang arbeid med hvordan kommunen kan erstatte kapasiteten og ha det klart til august 2025. Av oppdraget som er gitt følger at løsninger må muliggjøre en byggestart høsten 2023, prioritert lokalisering er i Austrått-området.

Basert på grove anslag har kommunedirektøren innarbeidet midler i planperioden til en ny barnehage med 8 avdelinger og planlagt ferdigstillelse august 2025.

Figur 2, Barnehagedekning i Sandnes kommune 2020-2040

Figuren viser barnehagedekningen i Sandnes minus Høle og Forsand. Grunnen til at disse barnehagene ikke er lagt inn i grafen, er at begge disse barnehagene har betydelig overkapasitet, som ikke kan tildeles barn fra andre områder av byen. Dette med bakgrunn i geografisk beliggenhet og reiseavstand.

Nr	Tiltakstekst	Total kalkyle	Bevilget før	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
O15	▼ Oppgradering utendørsanlegg barnehager			8 000	4 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Status: Årlig rullerende bevilgning. Avsetningen gjelder opprustning og nødvendige rehabiliteringstiltak av lekeutstyr i samsvar med forskrift om sikkerhet på lekeutstyr, samt annen utendørs oppgradering. Tiltak er prioritert basert på foreliggende tilstandsanalyser. Tiltak med HMS- eller sikkerhetskonsekvens prioriteres. Kr 4 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
O16	▼ Oppgradering bygningsmasse barnehager			9 250	2 250	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Status: Årlig bevilgning Avsetningen gjelder opprustning og nødvendige rehabiliteringstiltak av bygningsmassen på barnehagebygg. Tiltak er prioritert basert på foreliggende tilstandsanalyser. Tiltak med HMS- eller sikkerhetskonsekvens prioriteres. Reduksjon i bevilgning fra tidligere år henger sammen med forslag til økt bevilgning til vedlikehold i driftsbudsjettet. Ved økt vedlikehold vil det på sikt være behov for færre oppgraderinger. Kr 7 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
O17	▼ Kjøp av tomter til barnehageformål	37 000		7 000				30 000					
I samsvar med vedtatt barnehagebehovsplan har kommunedirektøren innarbeidet kr 37 millioner til kjøp av tomter i planperioden. Vektingen av kommunale og private barnehager følges opp i samsvar med planen. For å ha framtidig handlingsrom til å løse behovet er det nødvendig at det avsettes midler og gis oppdrag til Sandnes tomteselskap KF om å sette i gang arbeidet med å erverve tomtene. Regulering og bygging avklares nærmere i forhold til utviklingen og behovet for plasser. Dette skjer i samarbeid mellom tjenesteområdet, Sandnes Eiendom og Sandnes Tomteselskap KF. Behovet for nye tomter gjelder områdene Austrått, Ganddal og sentrum. Det pågår arbeid med konseptvalgutredning for barnehageplasser i sentrum. Etter konklusjon og vedtak i konseptvalgutredningen vil en kunne angi spesifikt i hvilke området det er behov for nye tomter. Kr 7 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
O18	▼ Nye barnehageplasser i sentrum	88 500	500	2 000			1 500	46 500	38 000				
Status: Konseptvalgutredning forventes fremlagt våren 2023. I henhold til vedtatt barnehagebehovsplan er det stort behov for barnehageplasser i sentrum. Det arbeides med en konseptvalgutredning som skal gi føringer for hvor og hva som bør bygges. Byggekostnad i perioden er et svært grovt estimat for en 6-avdelings barnehage, og inkluderer ikke tømttekostnader. Grunnet generelt høyt investeringsnivå og usikkerhet om hva som bør gjøres i sentrum, er nye barnehageplasser i sentrum flyttet ut av planperioden. Etter ferdigstillelse av konseptvalgutredning, og fram mot neste handlings- og økonomiplan, vil kommunedirektøren vurdere hva som bør gjøres for barnehageplasser i sentrum. Kr 2 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													

O19		Ny helsestasjon	153 000			1 000	2 000				75 000	75 000		
<u>Status: Planleggingsmidler innarbeides i 2024-2025</u>														
Kommunen har flere leieavtaler som utløper i 2030. Jamfør prinsippsak (bsak 119/14) om leie eller eie, foreslår kommunedirektøren å samle flere leiekontrakter i et eid bygg fra 2030. Kalkylen på byggekostnad er basert på et svært grovt estimat og må bearbeides gjennom planleggingen for å øke presisjonsnivået.														
O20		Utredning paviljonger Sandvedhaugen og Varatun barnehage	1 000		1 000									
<u>Status: Planleggingsmidler innarbeides i 2023.</u>														
Sandvedhaugen barnehage og Varatun barnehage er begge bygget midlertidig. Det innarbeides midler til konseptvalgutredning med hensyn på videre bruk og eventuelle alternativer.														
O21		Nye barnehageplasser Ganddal	208 000						5 000	123 000	80 000			
<u>Status: Planlegges bygging tidligst i 2028</u>														
Ved utbygging av boligområdet i Stokkelandsmarka vil det være behov for barnehageplasser på Ganddal. Kalkylen er et svært grovt estimat for en 10-avdelings barnehage.														
O22		Ny barnehage Figgjo	11 800		11 800									
<u>Status: Planlegging pågår.</u>														
Tiltaket gjelder ombygging og tilpasning av SFO-bygget på gamle Figgjo skole. Jamfør sak 86/22 foreslås barnehageplassene i EngleOngane barnehage flyttet til bygg b på gamle Figgjo skole. Det legges opp til ferdigstillelse i 2023.														
O23		Forsand barnehage (tilpasning vogn/soveskur)	100		100									
Eksisterende soveskur er ikke stort nok til antall barn.														
O24		Smeaheia barnehage (skur for oppbevaring av traller)	400		400									
Behov for å få bygget et skur ute til oppbevaring av mat-traller, melketraller med mer. I dag brukes HC-toalettet til dette. Videre er det et behov for å utvide soveskuret, da det per nå ikke er plass til alle vognene.														
O25		Ny barnehage Skarabakken	124 000		25 000	59 000	40 000							
Læringsverkstedet kommer ikke til å relokalisere Strutsen natur barnehage. For å erstatte disse barnehageplassene legges det opp til bygging av en ny 8 avdelings kommunal barnehage i Skarabakken, tomt AU 06. Det jobbes mot ferdigstillelse til august 2025, noe som er en stram fremdrift og kommunedirektøren vil vurdere alternative løsninger i en mellomperiode om nødvendig. Ved tidspunkt for framleggelse av handlings- og økonomiplan er det begrenset med informasjon for beregning av totalkalkyle, og tallet er derfor heftet med usikkerhet. Administrasjonen vil komme tilbake mer presise kalkyler ved senere rapporteringer.														
Totalsum Oppvekst (netto)			2 342 800	144 909	164 441	426 250	389 000	123 000	187 500	183 200	203 000	194 500	281 500	381 500

Helse og velferd

Innen Helse og velferd skal det investeres for i underkant av kr 1,7 milliarder i planperioden. Det legges opp til bygging av bofellesskap for unge funksjonshemmede, 9 plasser, med ferdigstillelse i 2024. Det satses videre på kjøp og bygging av boliger for vanskeligstilte som et ledd i arbeidet med boligsosial handlingsplan. I bo- og aktivitetssentrene investeres det i oppgradering av sykesignalanlegg og oppgradering av trådløst nett. Det er også lagt inn oppstart bygging av et nytt bo- og aktivitetssenter på Sørbø Hove i 2024, samt planlagt ferdigstillelse av to nye bo- og aktivitetssentre i tiårsperioden. Videre vil det også utføres nødvendige bygningsmessige oppgraderinger og branntekniske tiltak.

Foreldreinitiativ 3 ([tiltak H12](#) i handlings- og økonomiplan 2022-2025) ble utlyst på anbud i høst. Det kom inn ett tilbud, som var langt over vedtatt bevilgning for prosjektet. På bakgrunn av dette har kommunedirektør besluttet å ikke videreføre investeringstiltaket i forslag til handlings- og økonomiplan 2023-2026. Før prosjektet vurderes på nytt, vil kommunedirektøren gjøre alternativvurderinger av prosjektet og se om det er andre løsninger som kan dekke behovet. Kommunedirektøren vil komme tilbake med sin vurdering i løpet av 2023.

Tilskudd til heldøgns omsorgsplasser og utleieboliger er fjernet i forslag til statsbudsjett 2023. På bakgrunn av dette har kommunedirektøren innarbeidet bortfall av slike investeringstilskudd i forslag til handlings- og økonomiplan 2023-2026. Bortfallet av tilskuddsmidler i planperioden utgjør kr 413 millioner, henholdsvis kr 287 millioner til heldøgns omsorgsplasser og 126 millioner til utleie. Bortfallet av tilskudd medfører en tilsvarende økning i låneopptak til finansiering av investeringer.

NR	TILTAKSTEKST	TOTAL KALKYLE	BEVILGET FØR	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
	Sykehjemstjenester												
H1	 Nytt bo- og aktivitetssenter Jonashagen, om lag 60 plasser	367 000	1 500	21 500	200 000	139 000	5 000						
Status: Under planlegging. Forventet byggestart i 2024 og ferdigstillelse tidlig i 2026. Kommunestyret har i ksak 106/20 vedtatt en utbyggingsrekkefølge for etablering av nye sykehjemsplasser. Vedtaket gis tilslutt ved første utbygging av nye plasser legges til HUP1 på Sørbo Hove (Jonashagen).													
H2	 Nytt bo- og aktivitetssenter Lunde, om lag 50 plasser	438 000		1 500	4 000				200 000	232 500			
Status: Planleggingsmidler innarbeidet i 2023-2024. Bygging utenfor planperioden. Helse og velferd har sett på sykehjemsbehovet framover. I tiltak H1 er det innarbeidet et bo- og aktivitetssenter med 60 plasser, med ferdigstillelse tidlig i 2026. Det foreslås at neste bo- og aktivitetssenter må ferdigstilles i 2027 (tiltak H3) og deretter ett i 2029 (tiltak H2). Rekkefølgekrav infrastruktur grovt estimert til 11 millioner. Tomtekostnad stipulert.													
H3	 Nytt bo- og aktivitetssenter Hana gamle skole, om lag 70 plasser	425 000	1 000	7 000		10 000	250 000	157 000					
Status: Utredning. Midler til regulering, forprosjekt og rivearbeider i 2022-2023. Forventet ferdigstilt i 2027. Helse og velferd har sett på sykehjemsbehovet framover. I tiltak H1 er det innarbeidet et bo- og aktivitetssenter med 60 plasser, med ferdigstillelse tidlig i 2026. Det foreslås at neste bo- og aktivitetssenter må ferdigstilles i 2027 (tiltak H3) og deretter ett i 2029 (tiltak H2). Kommunedirektøren foreslår å avsette midler til utvikling av Hana gamle skole til kommunens behov for sentrale tjenester slik som bo- og aktivitetssenter. Sandnes eiendom har vurdert at tomten har gode forutsetninger for å utvikles til et bo- og aktivitetssenter med om lag 70 plasser. Det er utarbeidet en volumstudie som må videreføres med mulighetsstudie og omregulering til endret bruk. Kr 2 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. perioderapport 2022.													
H4	 Sykesignalanlegg bo- og aktivitetssentre	9 000	7 200	1 800									
Flere bo- og aktivitetssenter har utdaterte sykesignalanlegg som det er vanskelig å få tak i deler til når noe blir ødelagt. Moderne sykesignalanlegg gir i tillegg nye muligheter til å bruke ulike sensorer og tilgangsstyring for pasientene. Det ferdigstilles utskifting på Austrått og Lunde i 2022. Videre er det planlagt utskifting på Lura og Byhagen i 2023. Kostnadsestimatet er kr 1,8 millioner per anlegg. Sammenlignet med tidligere økonomiplaner forslår kommunedirektør at tiltaket økes med kr 1,8 millioner for å dekke nytt anlegg på Byhagen.													
H5	 Utstyr sykehjem			1 500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Sykehjemmene mangler mye grunnleggende utstyr og det er utstyr som er modent for utskifting. Eksempel på utstyr er pasientløftere, toalettforhøyere, rullestoler med mer. Tidligere var det en årlig bevilgning til erstatning av utrangert utstyr, denne ble fjernet for flere år siden. Det er nå et etterslep på kr 2,5 millioner.													

H6		Oppgradering bygningsmasse omsorgsbygg		8 700	2 700	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Status: <u>Årlig rullerende bevilgning.</u> Det er stort behov for oppgradering av omsorgsbygg med tanke på tekniske anlegg og overflater. Tiltak er prioritert basert på foreliggende tilstandsanalyser. Tiltak med HMS- eller sikkerhetskonsekvens prioriteres. Reduksjon i bevilgning fra tidligere år henger sammen med forslag til økt bevilgning til vedlikehold i driftsbudsjettet. Ved økt vedlikehold vil det på sikt være behov for færre oppgraderinger. Kr 6 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
H7		Branntekniske tiltak helsebygg	39 000	22 000	11 000	3 000	3 000						
Status: <u>Forventet ferdigtilt 2025.</u> Det er flere pleietrengende pasienter enn tidligere som er vanskelige å evakuere ved brann. Brannvesenet gir føringer om å enten installere sprinkleranlegg i leilighetene eller å øke bemanningen. Sprinkleranlegg anses å gi lavere kostnad enn å øke bemanning på fast basis. Midlene planlegges brukt på Lura bo- og aktivitetssenter, Trones serviceleiligheter, samt Haugen 25 (EFF-boliger). Det søkes støtte fra Husbanken. Kr 7 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
H8		Utbygging av nettverk og gjestenett på bo-aktivitetssenter	7 600	2 600	5 000								
For å kunne utnytte digitale løsninger og velferdsteknologi optimalt må det trådløse nettet oppgraderes på bo- og aktivitetssentrene. Status: <u>Endret tiltaksnavn fra «Oppgradering trådløst nett på 8 bo- og aktivitetssenter» siden det er sannsynlig at nettverk vil bli dekket av både Wi-Fi og 4G/5G for å finne den mest kostnadseffektive totalløsningen. Arbeidet er forsinket grunnet omprioritering av ressurser for å håndtere utfasing av kobbernettverk på mange av kommunens lokasjoner. Dette tiltaket sees også i sammenheng med utfasing av kobbernettet fra Telenor som nå er fremskyndet. Ny løsning vil dekke behov for både data og telefoni samtidig</u> Kr 5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
H9		Oppgradering Åseheimen borettslag	8 300	2 126	6 174								
Status: <u>Bygging pågår med forventet ferdigstilling i januar 2023.</u> Kommunen har kjøpt 12 leiligheter i Åseheimen borettslag gjennom 2020-2021. Leilighetene trenger en oppgradering av gulvbelegg, maling, kjøkken og bad slik at de kan brukes som et framtidsrettet tilbud innen helsetjenesten. Kontrakt er signert og arbeidet er påbegynt i oktober 2022. Forventet ferdigstilling januar 2023. Kr 6,2 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
H10		Kommunalt legekontor	5 000		5 000								
Kommuneoverlegen arbeider med planer om å opprette et kommunalt legekontor for å sikre befolkningen tilgang på fastleger. Her vil det påløpe kostnader til ombygging av kontorene som er leid inn. Inventar og utstyr er estimert til om lag kr 2 millioner.													

[illegible]

H14		Nybygg Åsveien 156	46 000	341	7 159	38 500							
Dagens beboere i Åsveien har flyttet til Olsokveien (tiltak H10 i handlings- og økonomiplan 2022-2025). Åsveien er i dag lite funksjonell for både beboere og ansatte og har et stort behov for oppgradering. Midlene innbefatter reguleringsendring, rivning av eksisterende bygg og nybygg med 8 leiligheter og personalbase. Konseptutredning forventes fremlagt vinter 2022 og regulering kan deretter starte opp. Det er lagt opp til ferdigstillelse i 2024. Kr 2,2 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
H15		Oppgradering boliger med fellesareal for personer med funksjonsnedsettelse			4 650	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650
Status: Årlig rullerende bevilgning. Behov for oppgradering / rehabilitering av leiligheter og fellesareal beløper seg til om lag kr 33 millioner, jamfør tilstandsanalyser utført i 2018. Det har ikke blitt utført vedlikehold i denne bygningskategorien, og det er merkbart på byggene og fellesareal i boligene. Det foreslås årlig bevilgning på kr 1,6 millioner til oppgraderingstiltak. Reduksjon i bevilgning fra tidligere år henger sammen med forslag til økt bevilgning til vedlikehold i driftsbudsjettet. Ved økt vedlikehold vil det på sikt være behov for færre oppgraderinger. Kr 3 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
H16		Branntekniske tiltak EFF-boliger	11 000		1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000			
Status: Årlig rullerende bevilgning. Kravene til denne type boliger er blitt strengere og det er behov for full gjennomgang av disse, da flere av boligene er bygd på 80- og tidlig 90-tall. Det er behov for oppgradering av brannskiller og eventuelt sprinkleranlegg.													
H17		Bolig for personer med funksjonsnedsettelse, 2 botiltak med 9 leiligheter i hver	161 000		1 000		75 000				85 000		
Det planlegges for to botiltak med 9 leiligheter og personalbase for personer med funksjonsnedsettelse som trenger tilsyn hele døgnet. Det er om lag 25 personer på venteliste til bolig der det er personell til stede hele døgnet. Kr 1 million er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
H18		Oppgradering av leiligheter på Lunde bo- og aktivitetssenter	12 000		6 000	6 000							
Når ny bolig for unge funksjonshemmede ferdigstilles skal beboerne flytte ut fra Lunde bo- og aktivitetssenter, jamfør tiltak H11. Boligene er av normal standard og det settes av kr 12 millioner til oppgradering. Boligene kan da brukes som bofellesskap/demensboliger.													

Sosiale tjenester													
H19	 Boligsosial handlingsplan. Nye boliger.			160 000	110 000	60 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
<u>Status: Årlig bevilgning.</u> Det er fortsatt stort behov for kommunale boliger for vanskeligstilte. Antall og type boliger må tilpasses behov hos brukerne (som er enslige og familier). Det antas at flere kommunale boliger for vanskeligstilte vil redusere kommunens utgifter til midlertidig bolig. Kommunen eier relativt få kommunale gjennomgangsboliger sammenlignet med kommuner av tilsvarende størrelse. Det er 82 på venteliste per september 2022. Det er foreslått at kr 50 millioner i 2023 og 2024 øremerkes til anskaffelse av nye boliger til innbyggere med utfordringer innen rus og psykisk helse. Det har vist seg utfordrende å framskaffe passende boliger i markedet, og det vil bli vurdert å bruke midlene til bygging av 4- til 6-mannsboliger. Alternativet til kjøp av boliger er innleie av boliger i markedet. Dette vil gi omtrent lik belastning på driftsbudsjettet når en måler renter/avdrag/FDV* mot ekstern husleiekostnad. Den store fordelene med å eie boliger, er at Sandnes kommune da er i besittelse av eiendommen og dens verdi når leieperioden er over. Kommunedirektøren anbefaler på bakgrunn av dette å opprettholde bevilgningen til kjøp av boliger. Midlene kan også disponeres til ombygging/nybygg av egne eiendommer til bolig- sosialt formål. Kr 10 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022. Dette er av midlene som er øremerket til anskaffelse av nye boliger til innbyggere med utfordringer innen rus og psykisk helse. *FDV - forvaltning, drift og vedlikehold													
H20	 Oppgradering av kommunale boliger			6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
<u>Status: Rullering - årsbevilgning.</u> Det er stort behov for rehabilitering av kommunale boliger. Dette utføres løpende ved utflyttinger og gjør boligen i stand til å bebos av nye(e) leietaker(e).													
H21	 To småhus per år			19 922	7 800	7 800	7 800	7 800	7 800	7 800	7 800	7 800	7 800
<u>Status: Årlig bevilgning.</u> For generell beskrivelse av småhusprosjekt henvises det til ksak 40/21 Nye tomter som er avsatt til småhus i kommuneplan er, Gramstad (Ha18 og Ha 30), Daleveien (Ha35), Varatun og Tronsholen (AU29). Bygging pågår på Helgeland og fremdriften i prosjektet gjør at kr 12,1 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. og 2. perioderapport 2022.													
H22	 Ombygging Skelanegata 14	9 800	2 158	7 642									
<u>Status: Planlegging pågår. Forventes ferdigstilt i slutten av 2023.</u> Vedtak om ombygging av Skelanegata 14 fra tomannsbolig til fire små leiligheter som er tilpasset behovene for brukere innen rus og psykiatri ble vedtatt i bsak 30/18. Prosjektet er lyst ut i markedet våren 2022 uten at det kom inn noen tilbud. Det er lyst ut på nytt høsten 2022. Gjennomføringen avhenger således av responsen i markedet. Kr 7,2 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
H23	 Boliger for vanskeligstilte, Foss-Eikeland	17 750	695	17 055									
Det planlegges for 6 boenheter på Foss-Eikeland. Tiltaket utløser reguleringsprosess. Ferdigstillelse vil avhenge av reguleringsprosess. For tiltak H24 og H25 er det til sammen overført kr 18 millioner fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													

H24	 Boliger for vanskeligstilte, Tun - Hesthammar	15 200	2 306	12 894									
Det skal bygges 4 boenheter for vanskeligstilte på Hesthammar, Hommersåk. Det foreligger godkjent rammetillatelse og konkurransen utlyses i høsten 2022. Det forventes ferdigstilling i slutten av 2023.. For tiltak H24 og H25 er det til sammen overført kr 18 millioner fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
H25	 Boliger for vanskeligstilte, tilskudd fra Husbanken	-5 800		-5 800									
Tilskudd til utleiebolig søkes etter kjøp eller ferdigstillelse. Satsen beregnes på grunnlag av faste variabler. Tiltaket gjelder småhus og robustboliger. Tilskuddet utbetales kort tid etter ferdigstillelse.													
H26	 Strømmåler omsorgsboliger	7 000		7 000									
Det avsettes kr 7 millioner til installasjon av egne strømmålere på kommunens EFF- og omsorgsboliger. Tiltaket gjennomføres så raskt som mulig.													
Totalsum Helse og velferd (netto)		1 895 060	46 898	363 581	430 150	349 950	533 303	257 950	300 950	416 450	98 950	98 950	98 950

Kultur og næring

Nr	Tiltakstekst	Total kalkyle	Bevilget før	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
K1	 Sandnes kulturhus, utskiftning av sceneteknisk utstyr			300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
<u>Status: Årlig bevilgning.</u> Sandnes kunst og kulturhus har meldt om behov for videreføring av kr 0,3 millioner hvert år til oppgradering av sceneteknisk utstyr i Sandnes kulturhus. Kulturhuset har mye gammelt og utdatert teknisk utstyr, noe har ikke blitt skiftet ut siden huset var nytt i år 2000. Med en normal aktivitet på rundt 170 arrangementer årlig, er det stor slitasje på utstyret. For å kunne gjennomføre arrangement, og ikke minst drive utleie i stor konkurranse med andre, kreves det høy standard på utstyret.													
K2	 Avsetning til utsmykking			1 000	1 600	1 600	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900
I bsak 75/13 ble det vedtatt nye retningslinjer for kunst i kommunale bygg og uterom. Det skal settes av minimum 0,2 prosent og inntil 0,5 prosent av totalt brutto investeringsbudsjett for byggeprosjekter, parkanlegg og andre skattefinansierte anleggsprosjekter i offentlige rom, til kunst. I forslaget til økonomiplan 2023-2026 er det lagt inn 0,2 prosent.													
K3	 Oppgradering bygningsmasse kulturbygg			3 150	750	750	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250
<u>Status: Årlig bevilgning.</u> Avsetningen gjelder opprustning og nødvendige rehabiliteringstiltak av bygningsmassen på kulturbygg. Tiltak er prioritert og beløp fastsatt basert på foreliggende tilstandsanalyser. Tiltak med HMS- eller sikkerhetskonsekvens prioriteres. Reduksjon i bevilgning fra tidligere år henger sammen med forslag til økt bevilgning til vedlikehold i driftsbudsjettet. Ved økt vedlikehold vil det på sikt være behov for færre oppgraderinger. Kr 2,4 millioner er overført fra 2022, jmfør 2. periode rapport 2022.													
K4	 Filmvisningsutstyr til Sal 3 på Kinokino			300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
<u>Status: Rullerende bevilgning</u> Det avsettes kr 0,3 millioner årlig til oppgradering av utstyr på KinoKino.													
K5	 Filmvisningsutstyr til Sal 3 på Kinokino	1 000		1 000									
Utstyr for filmvisning i Sal 3 har i lengre tid vært slitt og utdatert, og er per mai 2022 ikke lenger operativt. Reparasjon har vist seg umulig, ettersom det ikke lenger produseres deler til denne modellen. Det avsettes midler til innkjøp av ny kinoprojektor, server og lerret. Ved et eventuelt vedlikeholds- eller oppgraderingsprosjekt for Sal 3 vil utstyret være enkelt demonterbart og mulig å bruke i videre drift.													

K6		Lysrigg Sandnes kulturhus	18 000	3 000	15 000														
Status: Ferdigstillelse utsatt grunnet lang leveringstid. Forventes ferdigstilt i 2023 Majoriteten av kulturhusets lys- og lydutstyr har overskredet sin levetid.. Utstyret er i dårlig stand og har stort vedlikeholdsbehov. En samlet kulturbransje er i ferd med å gå over til bruk av LED-lys til sceneproduksjon. Det er varslet fra både nasjonale og internasjonale myndigheter at bruk av halogenpærer i sceneproduksjon vil forbys i løpet av få år. For Sandnes kunst- og kulturhus er det viktig å ha en velfungerende og konkurransedyktig utstyrspark for lyd og lys. Dette gir gode forutsetninger for kostnadseffektiv drift, ettersom kostnader til innleie dermed minimeres. I tillegg bruker LED-pærer vesentlig mindre strøm enn halogen, og medfører dermed noe kostnadsreduksjon også på dette området. Utover lys og lyd, er det et stort behov for å skifte ut eksisterende underscenemaskineri og stoler i stor sal. Disse er fra bygget var nytt og har nå sett sin levetid. Det jobbes med å innarbeide dette i prosjektet. På grunn av flere utenforstående forhold er det lange leveringstider på materiell. Forventet ferdigstillelse av prosjektet er august 2023. kr 15 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. og 2. perioderapport 2022.																			
K7		Varatun gård	80 000							2 000	38 000	40 000							
Varatun Gård er et kultur- og håndverksenter med bydelshusfunksjoner.. Dagens bruk av Varatun Gård er unik i landssammenheng. I lokalene er det i dag frivillig aktivitet i regi av unike lhåndverksforeninger og lokale amatør-kunstnere, som gjør en viktig kulturformidlingsjobb for ivaretagelse og formidling av håndverkstradisjoner. I tillegg har gården en stor aktivitet for å tilrettelegge for mangfold og inkludering, både i regi av frivillige organisasjoner og kommunens egen drift av tilrettelagte kultur- og fritidsaktiviteter. Det er gjennomført en mulighetsstudie på låvebygget for å følge opp tiltak som er registrert i Sandnes kommune sin kulturarenaplan, der behov for lokaler for det frivillige kulturlivet er registrert. Det er særlig øvingslokaler for det frivillige musikklivet og «frivillighetens hus» som kan ivaretas ved oppgradering av låven på Varatun Gård. Utbedring av låven til bruk for det frivillige kulturlivet kan bygges opp over flere år, og vil være et viktig tilskudd for å gi kulturlivet i Sandnes egnede lokaler til kulturaktivitet, jamfør kulturarenaplan. Det er lagt opp til ferdigstillelse i 2029.																			
K8		IT, oppgraderinger publikumsnett i fritids- og kulturbygg	1 000	250	250	250	250												
Årlig bevilgning. Oppgradering av publikumsnett er nødvendig for å legge til rette for gaming/LAN. Årlig bevilgning gjelder i 4 år fra 2022.																			
K9		Teknisk utstyr Sandnes kulturhus, liten sal	7 200		7 200														
Liten sal på Sandnes kulturhus har vært gjenstand for kartlegging av det scenetekniske utstyret. Salen er primærscene for RAS – regional arena for samtidsdans – og benyttes også til intimkonserter. Det viser seg at deler av sceneutstyret er i dårlig stand og har overskredet sin levetid. Særlig sceneriggen er gjenstand for bekymring, og den er i dag ikke godkjent for bruk. Kostnaden for å skifte ut sceneriggen og oppgradere salens sceneteknikk til et konkurransedyktig nivå beregnes til om lag kr 7,2 millioner.																			
K10		Teknisk utstyr Sandnes kulturhus, foaje	4 000			4 000													
Kulturhusets foajé benyttes i hovedsak til intimkonserter, formiddagskonserter og lavterskeltilbud. I 2021 og 2022 oppgraderes serveringstilbudet til en kafé i daglig drift. Dette fører i sin tur til ambisjoner om mer kulturaktivitet i foajéen, og derfor har dette rommets scenetekniske fasiliteter blitt kartlagt. I foajéen finnes det kun minimum av fastmontert sceneutstyr, og alt er modent for utskiftning. Ved økt aktivitetsnivå og utvidelse av programtilbudet vil det være nødvendig å oppgradere sceneteknikken med bedre og permanente lyd- og lysfasiliteter. Kostnaden ved å sette rommet i stand til å utvide programtilbudet og gjennomføre arrangementer på et konkurransedyktig nivå beregnes til om lag kr 4 millioner.																			
K11		Oppgradering sprinkleranlegg Havremølla	700		700														
Tiltak er planlagt sammen med Jærmuseet. Det har vært lekkasjer og tiltak må gjennomføres. Det mottas statlige midler til gjennomføringen. Avsatt beløp på kr 0,7 millioner skal dekke Sandnes kommune sin andel.																			
K12		Kinokino sal 1 oppgradering, sikkerhetstiltak	11 000	7 878	3 122														
Oppgradering, inkludert sikkerhetstiltak, i henhold til tiltak K6 fra handlings- og økonomiplan 2020-2023 Status: Deler av prosjektet er forsinket på grunn av prosessen rundt bruksendring. Venter på ny brukstillatelse av sal 1. Kr 3,1 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.																			
Totalsum Kultur og næring (netto)			122 900	11 128	32 022	7 200	3 200	3 750	5 750	41 750	43 750	3 750	3 750	3 750					

Byutvikling og teknisk, skattefinansiert

Det er en rekke investeringsprosjekter innenfor skattefinansiert del av tjenesteområdet Byutvikling og teknisk. Oppgradering av Giske svømmehall ble ferdigstilt i 2022, og det planlegges for rehabilitering av Giske idrettshall i 2025. Det er også midler til ishall og ny dobbel idrettshall i slutten av planperioden. Det ligger inne flere trafiksikkerhetsprosjekter og oppgradering av veianlegg, der prosjektene fortau langs Figgeneveien og utskifting av Bråstein bru blir noen av de største i 2023. Det er lagt inn ekstra midler til oppgradering av kommunale lekeplasser, økende utover i perioden. Det er i kommende planperiode også lagt inn midler til flere store prosjekter i forbindelse med oppgradering av sentrum.

NR	TILTAKSTEKST	TOTAL KALKYLE	BEVILGET FØR	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Trafikksikring/tilrettelegging													
T1	Sikringstiltak i forbindelse med lovpålagt tilsyn av kommunale broer		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Årlig bevilgning. Kommunen gjennomfører årlig lovpålagt tilsyn av kommunens broer, og midlene benyttes der det avdekkes forhold som kan medføre fare for liv og helse. Det er eksempelvis behov for nye rekkverk og forbedringer i konstruksjoner. Prioritering gjøres i egen sak i utvalg for tekniske saker, og større mangler på broer og kaier føres opp som egne prosjekter i økonomiplanen.													
T2	Rehabilitering av Figvedveien bru	5 500	500	5 000									
Broen ligger i fareklasse 4 og det er skader på bærende elementer. Det anbefales full rehabilitering med nytt dekke over vurnede brufundament. Rekkverk er vernet og må rehabiliteres og plasseres ut på samme sted. Status: Ett av flere prioriterte prosjekter, jamfør ksak 88/22. Kr 5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022. Planlagt bygging i 2023.													
T3	Utskiftning av Bråstein bru	10 500	500	10 000									
Nødvendig skifte av kjøre-elementer på bru 1 og 2 ved Bråstein stasjon. Nå er det leid en midlertidig bro, men leie over tid vil ikke være lønnsomt. Status: Ett av flere prioriterte prosjekter, jamfør ksak 88/22. Kr 10 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. perioderapport 2022. Planlagt bygging i 2023.													
T4	Nyanlegg gatelys			1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
Årlig bevilgning. Gatelysnettet eldes og behovet for utskifting av armaturer og stolper er stort. Det er også nødvendig med etablering av belysning nye steder som følge av utbygginger og endring i behov for å ivareta sikkerheten. Utskifting av gatelys gjøres, av økonomiske hensyn, hovedsakelig i forbindelse med øvrige gravearbeider, og samkjøres i hovedsak med vann- og avløpsanlegg, fjernvarme og Statens Vegvesen.													
T5	Oppgraderinger av vei, gang-og sykkelvei og fortau			7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Årlig bevilgning. Kommunen har på grunn av sin utstrekning et omfattende kommunalt veinett, og standarden er flere steder i økende forfall. Det kreves oppgraderinger for å hindre at veiens grunnstamme tar skade, og at større tiltak med ny oppbygging blir nødvendig. Prosjektet omhandler mindre tiltak for å hindre et ytterligere forfall og holde veikapitalen best mulig. For oversikt over status og prioriteringsliste henvises det til arbeidsprogram for Park, idrett og vei som årlig legges fram for utvalg for tekniske saker.													
T6	Riving/ gjenoppbygging Bratteli kai	3 500	50	3 450									
Rivning og gjenoppbygging av Bratteli kai, jamfør vedtak i UMT, sak 11/2 1. Status: Ett av flere prioriterte prosjekter, jamfør ksak 88/22. Kr 3,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022. Planlagt bygging i 2023.													
T7	Grunnerverv og opparbeiding Hugins, Munins og Odins gate	4 500	500		1 000	3 000							
Vann og avløp skal sanere i Hugins, Munins og Odins gate. I den forbindelse settes det av midler til grunnerverv og opparbeiding for å få veiene opp til ønsket standard.													

T8	Li - Riska, regulere kommunale veier	4 000		1 000		3 000							
Vann og avløp skal sanere i området Li - Riska. I den forbindelse settes det av midler til grunnnett og opparbeiding for å få veiene opp til ønsket standard.													
T9	Trafikksikring på eksisterende veinett (strakstiltak)			1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Årlig bevilgning. Det foreligger behov for å få utført en rekke trafikksikkerhetstiltak på eksisterende veinett. Dette omhandler fartsdpendende tiltak, kryssingstiltak og skilting. Prioritering gjøres i sak for trafikksikkerhetsplanen som behandles av kommunestyret i desember.													
T10	Opparbeidelse Haakon 7. gate, forskuttering	33 600	3 500	7 600	22 500								
I samsvar med godkjent områderuleringsplan for Skeiane (2013105) ble detaljplan for gatetun i Haakon 7s gate utarbeidet og vedtatt i sak 44/20. Det er flere byformingsprosjekter som grenser til gatetunet, og detaljplanen har bestemmelser knyttet til disse. Bane NOR AS eier to av feltene og har henvendt seg om forhandlinger av utbyggingsavtale for sine felt. Nærmere vurderinger viser at det er utfordrende å kun utføre rekkefølgetiltak for disse to feltene. I sak 69/21 til formannskapet ble prinsipper for en helhetlig gjennomføring og grunnlaget for å inngå utbyggingsavtale vedtatt. Kommunen forestår samlet gjennomføring av tiltakene, og det benyttes tinglyst refusjonsberegning for å sikre tilbakeføring av midlene. Brutto kalkyle eksklusiv merverdiavgift utgjør kr 26,9 millioner. Fratrullet bidrag fra Bymiljøpakken er refusjonsgrunnlaget netto kr 17,9 millioner. Med beregnet refusjonsbidrag på kr 7,7 millioner fra Bane NOR AS sine felter er behovet for kommunal finansiering på kr 10 millioner for å være fullfinansiert. Utgiften forutsettes refundert frem i tid, jamfør refusjonsberegningen. Prosjektgruppen er i arbeid med detaljering av planer for gjennomføring, og forberedelser for nødvendige søknadsbehandlinger før oppstart. Anleggsstart i området er i 2023 og ferdigstillelse i 2024.. Framdriften følges opp i samsvar med vilkår satt av Bymiljøpakken, handlingsprogrammet 2023-2026 knyttet til tilskuddet. Anleggene i Haakon 7s gate skal overtas av kommunen til drift- og vedlikehold. Kr 4,9 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. og 2. perioderapport 2022.													
T10	Opparbeidelse Haakon 7. gate, tilskudd	-20 850	-2 000	-9 250	-9 600								
Se tekst i tiltak T9. Bidrag fra Bymiljøpakken og Bane NOR as.													
T11	Figgenveien	32 059	1 000	31 059									
Etablere fortau på rundt 800 meter langs Figgenveien Status: Det legges opp til gjennomføring av planlegging, prosjektering og anbud i 2022, med byggestart i 2023. Kr 17 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
T12	Utskifting av utrangerte gatelys	30 000	27 500	2 500									
Status: Kr 2,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. perioderapport 2022. Siste del av tildelt pott planlegges brukt i 2023.													
T13	Torkel Haabeths gate utbedring kryss og plass	1 100	100	1 000									
I henhold til arbeidsprogram for Park, idrett og vei. Påbegynt i 2022 og planlegges ferdigstilt i 2023. Kr 1 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
T14	Rundkjøring Jærveien/Torger Carlsensgate, forprosjekt			-3 118									
Inntektskravet gjelder en gammel utbyggingsavtale hvor Sandnes kommune har påtatt seg å ordne opp i en rundkjøring på Jærveien.													

Årlig bevilgning. Tiltaket gjelder forbedringer og opparbeidelse av mindre tiltak i parker, grøntanlegg og friområder. Det har de senere år vært store skader på turveinettet i kommunen grunnet mye regn. Turveier med mye skader etter nedbør og dårlig drenering fungerer ikke etter intensjonen, spesielt ikke for rullestolbrukere, barnevogner og eldre. En rekke steder bør dreneringsrør skiftes ut med større dimensjon, og grøfter og profil på turvelen økes. Størrelsen på bevilgningen muliggjør mindre tiltak i parker og grøntområder som for eksempel Sandvedparken, Stokkelandsvatnet og Rundeskogen. Midlene benyttes også til helt nødvendig utskifting av defekte benker, skilt og lys. Endelig prioritering gjøres i egen sak i utvalg for tekniske saker.

T31	Utarbeidelse av bevarings- og forvaltningsplan for gravplassen Sandnes gamle gravlund og andre gravplasser	2 600	1 100	1 000	500													
Utarbeidelse av bevaringsplanen er vedtatt i utvalg for tekniske saker, sak 26/19. Midlene benyttes til registrering av gravplassenes særegenhet relatert til miljø, beliggenhet, historie, bestanddeler, samt mulig restaurering og tiltak i bevaringsplanen. Tiltaket forventes å frigjøre en del areal til nye graver.																		
T32	Utvildelse av Høyland kirkegård	28 850	1 217	1 508		14 250	11 875											
Høyland kirkegård utvides i Au37 for å gi plass til flere graver og for å opprettholde lovpålagt gravkapasitet i Sandnes kommune. Tiltaket omfatter planlegging og prosjektering, samt gjennomføring av utvidelse av Høyland kirkegård. I henhold til lov om gravplass, kremasjon og gravferd § 2, heter det at kommunen til enhver tid skal ha ledige graver til minst 3 prosent av befolkningen. I bystyrets vedtatte gravplassmelding heter det at i Sandnes skal det være ledige graver til minst 5 prosent av befolkningen. Det er god kapasitet på Høle, Sviland og Riska, men på Høyland passerte kommunen 3 prosent-kravet i 2017. Det er betydelige utfordringer knyttet til flomsone, adkomst og Lyse sine strømløpninger i området. Status: Jobbes videre med i 2023. Selve investeringen er utsatt to år grunnet utfordringer belyst i ksak 68/22 Kr 1,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.																		
T33	Opparbeidelse av urnelund på Høyland gravlund	14 500		1 350		5 600	7 550											
I henhold til lov om gravplass, kremasjon og gravferd § 2, heter det at kommunen til enhver tid skal ha ledige graver til minst 3 prosent av befolkningen. Høyland gravlund gikk under dette kravet i 2017. Det opparbeides urnelund på Høyland kirkegård. Tiltaket omfatter planlegging av urnelund i Au 39 i tråd med gravplassmeldingen for Sandnes kommune. Tiltaket øker urnegravtilbudet, og vil på sikt kunne øke kremasjonsandelen i Sandnes kommune. Status: Jobbes videre med i 2023. Selve investeringen er utsatt to år grunnet utfordringer belyst i ksak 68/22 Kr 1,4 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.																		
T34	Utvildelse og opparbeidelse av areal til gravplass i Forsand	3 000			3 000													
Området som ligger nedenfor eksisterende gravplass, er i gjeldende kommuneplan skrevet inn som utvidelse av gravplassen. Området er skissert i reguleringsplan, planid 11122013, på Forsand.																		
T35	Oppgradering bygningsmasse gravplasser			3 800	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Årlig bevilgning. Det er stort behov for oppgradering av bygningsmasse på kommunens gravplasser. Et av tiltakene vil være å oppgradere bårerom og tilhørende kjølekapasitet. Kr 2,3 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.																		
T36	Soma gravlund opparbeidelse gravsteder	26 945	25 445	1 500														
Opparbeidelse av gravfelt på Soma gravlund i tråd med arealbehov meldt opp i gravplassmeldingen, slik at lovpålagt gravkapasitet i Sandnes kommune kan bli opprettholdt. I henhold til lov om gravplass, kremasjon og gravferd § 2, heter det at kommunen til enhver tid skal ha ledige graver til minst 3 prosent av befolkningen. I bystyrets vedtatte gravplassmelding heter det at i Sandnes skal det være ledige graver til minst 5 prosent av befolkningen. På Soma nådde 3 prosentgrensen i 2021. Utvidelsen er i hovedsak ferdigstilt sommeren 2022, noen mindre arbeid gjenstår. Status: Tilnærmet ferdig i 2022. Kr 1,5 millioner er overført fra 2022 til 2023 for sluttarbeid, jamfør 2. perioderapport 2022.																		

[illegible]

T42		Ishall	63 500		3 500		10 000	50 000												
Midler til Ishall er innarbeidet i henhold til kalkyle fra Norges Ishockeyforbund for klubbhallkonseptet. Anlegget er beregnet å tilfredsstille aktivitet for klubber og lag i lavere divisjoner, samt for publikum. Kommunedirektøren avventer med å utarbeide egen kalkyle for prosjektet inntil det er gjennomført egen konseptvalgutredning. Dette vil sette rammer for prosjektet, som innhold, løsning, lokalisering med mer, og vil danne et godt beslutningsgrunnlag for kalkyle, både for drift og investering. Prosjektet er utsatt 1 år i påvente av endelig lokasjon. Dette er et pågående arbeid. Kr 1,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.																				
T42		Ishall, spillemidler	-18 600																	-18 600
Det forutsettes at bygging av ishall i offentlig regi vil gi spillemidler. Etter dagens regelverk beregnes kr 17 millioner for ishall. Nødvendige tilleggselementer som garderober vil utløse ytterligere kr 1,6 millioner i spillemidler. Totalt kr 18,6 millioner. Endelig utforming av ishallen vil kunne medføre at spillemiddelsatsen må justeres i tråd med regelverket. På grunn av ventetid på utbetaling av spillemidler er det ventet at utbetalingen av spillemidler kommer etter planperioden.																				
T43		Ny dobbel Idrettshall	250 000				2 500	2 500	125 000	120 000										
Det foreslås å bygge ny dobbel-idrettshall som tilfredsstiller anleggskravene for hallidretter på elitenivå, både med tanke på publikumskapasitet og takhøyde. Sandnes kommune har i dag ingen idrettshaller som tilfredsstiller kravene for kamptaktivitet i de høyere divisjonene i håndball og volleyball. Det foreslås å bygge en idrettshall som har god kapasitet ved å utnytte mulighetene som ligger i å ha to hallflater i daglig bruk, og som kan omgjøres til elitearena ved behov. Hallen vil derved kunne dekke behov for både bredde og toppidrett, i tråd med ønskene fra idretten i Sandnes. Det er lagt opp til ferdigstillelse i 2027.																				
T43		Ny dobbel Idrettshall, spillemidler	-18 550																	-18 550
Det forutsettes at bygging av dobbelt idrettshall vil gi spillemidler. Etter dagens regelverk beregnes kr 16,95 millioner for en dobbelhall med takhøyde på 12 meter. Nødvendige tilleggselementer som garderober vil utløse ytterligere kr 1,6 millioner i spillemidler totalt kr 18,55 millioner. Spillemidler til øvrige fasiliteter, som sosiale rom, eventuelt styrkerom og andre aktivitetsrom, vil kunne utløse ytterligere midler. Dette vil imidlertid avklares når prosjektet er nærmere prosjektert. Videre prosjektering vil igangsettes i påvente av endelig lokasjon. Dette er et pågående arbeid. På grunn av ventetid på utbetaling av spillemidler er det ventet at utbetalingen av spillemidler kommer etter planperioden.																				
T44		Giskehallen 1 rehabilitering	35 000					35 000												
Giskehallen tilfredsstiller ikke sikkerhetsbestemmelser for idretten og det er en risiko for at kommuneoverlegen vil stenge idrettshallen om det ikke foretas utbedringer. Rapport fra befaring 16. februar 2021 konkluderte med at det er vesentlig avvik i hallen og at det er behov for fullstendig rehabilitering for at den skal kunne være i bruk. Det er i henhold til tiltak P38 i økonomiplan for 2021-2024 utført akuttiltak med gulv sommeren 2021, men det er fremdeles store mangler i bygningen. Avviksrapport belyser blant annet lydforhold og luftkvalitet. Det foreligger i dag begrensning i bruk, gitt av vedtak av kommuneoverlege. Det planlegges for ferdigstillelse av rehabiliteringen i 2025.																				
T45		Erverv og tilrettelegging for nytt hestesportsenter	20 000			10 000	10 000													
Det har i 2022 pågått vurderinger av arealer hvor Sandnes og Jæren rideklubb kan reetablere sitt anlegg og aktivitet, etter kommunen omdisponerte deres nåværende areal til næringsformål. Klubben har en langsiktig leieavtale med kommunen. Arbeidet har pågått i lang tid, og det er sett på mange alternativer. Kommunestyret har behandlet saken i 2022, jamfør ksak 24/22 (unntatt offentlighet). En avventer nå endelig vedtak på ny kommuneplan, før ytterligere større arbeid igangsettes vinter 2023.																				

T53	✓	Oppgradering og ferdigstillelse av området mellom Ruten og jernbanen, og mellom Ruten og terminalbygningen, inkludert underganger	15 000		15 000									
BaneNOR skal oppgradere stasjonen i sentrum. Under arbeidet med Ruten ble en stripe langs stasjonen ikke opparbeidet, ettersom man avventet BaneNORs arbeid. Ruten mellom parken og jernbanen samt mellom parken og stasjonsbygget, oppgradering og ferdigstilling av arealene. Sidearealer for bussveien som ikke dekkes av prosjektet. Areal utenfor kulturhuset som mangler.														
T54	✓	Oppgradering av sentrumsarealer, inkludert Kirkegata (ungdomsaksen), Gamlatorget, Mauritz Kartevoldsplass	14 000		3 000	5 000	6 000							
Koblingen i Kirkegata mellom Langgata og Ruten er en viktig forbindelse for mange trafikanter. Denne forbindelsen har dårlig fortau og en del skråparkering. Nytt gatetverrsnitt er angitt i gatebruksplan. Det er lagt inn midler til prosjektering i 2024 og opparbeiding i 2025 og utover. Framdrift vil kunne endres, avhengig om en avventer opparbeidelse som en del av et rekkefølgetiltak. Strekket opp til Storgata og videre opp til Tronesgeilen vil vurderes for oppgradering og sikring for mange trafikanter, som en del av satsing på "Ungdomsaksen". Omlegging av nordre del av Langgata gågate frem til og med Gamlatorget. Det er to pågående plansaker i området og kommunen bør derfor komme videre med en plan om hva en vil i dette området slik at en kan samkjøre dette på en god måte med utbyggere, både i planfasen og videre. Oppstart prosjektering og kalkyler gir et bedre grunnlag for utbyggingsavtaler med videre.														
Diverse														
T55	✓	Utskifting av maskiner og utstyr for forbedret drift			400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
Bydrift har i dag en del gammelt og slitt utstyr, med betydelige vedlikeholdskostnader. Det er behov for å bytte eldre utstyr og legge til rette for nye og forbedrede driftsmetoder.														

T56	▼	Kirke Sørbo	50 000	500	11 500	38 000								
Kommunestyret vedtok i gjeldende økonomiplan å avsette kr 50 millioner r til prosjektet. Av tekstforslaget som følger avsetningen fremgår det at kommunestyret legger til grunn at det oppføres bydelslokaler for allmenn bruk i tilknytning til kirke på Sørbo. Bydelslokalene finansieres med tilsvarende modell som er brukt for Østerhus Arena, med kommunalt utlån og tilbakeleie, om annet ikke avtales. Samlet sak med byggeprogram, prosjektkalkyle, finansieringsplan og nødvendige avtaler med videre fremmes for kommunestyret til endelig godkjenning. En liten gruppe med representanter fra Sandnes kirken og kommunen samarbeider om prosjektet. Kirken har engasjert ekstern prosjektleder som deltar. Samlet status om utført og pågående arbeider ble lagt frem for kommunestyret i o-sak 45/22. Det framgår at det ventes at ut neste år vil arbeidet medgå til planavklaringer for parkeringsløsninger, formelle avklaringer om prosjektet med kirkeadministrasjon med videre. Modeller for finansiering utarbeides når konsept for kirkebygg med tilhørende kalkyler foreligger. Foreløpig antatt ferdigstillelse er høsten 2025/sommer 2026. Det er fremmet et innbyggerinitiativ «Dropp kirken på Sørbo – bygg flerbrukshus». Denne vil bli behandlet i kommune styret februar 2023. Samlet status blir gitt til kommunestyret jevnlig fremover. Frem til konseptutvikling er ferdig og modeller for finansiering foreligger videreføres avsetningen uendret. Kr 1,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. perioderapport 2022.														
T57	▼	Tiltak ved fjerning av oppdemming Frøylandsvatnet	3 000	98	2 902									
Tiltak for å fjerne oppdemming av Frøylandsdammen, som følge av at NVE har pålagt grunneier å fjerne oppdemming. Kommunen er forpliktet gjennom vedtak i sak 42/11 i utvalg for tekniske saker til å bidra i dette arbeidet. <u>Status: Demning er overtatt av kommunen og prosess om nedklassifisering pågår.</u> Kr 2,9 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. perioderapport 2022.														
T58	▼	Tiltak for håndtering av økt vannføring i Frøylandsbekken	9 500	41	9 459									
Eksisterende kulverter og broer langs Frøylandsbekken må utbedres når oppdemmingen av Frøylandsvatnet fjernes. Utført forprosjekt viser at ingen av kulvertene vil tåle en 200-årsflom etter fjerning av demning i Frøylandsdammen. Kr 9,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. perioderapport 2022.														
Totalsum Byutvikling og teknisk, skattefinansiert (netto)			946 459	304 943	169 324	115 900	147 000	256 475	148 050	33 050	-9 100	31 550	26 550	31 550

Byutvikling og teknisk, avgiftsfinansiert

NR	TILTAKSTEKST	TOTAL KALKYLE	BEVILGET FØR	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Avløp													
KV1		Oppgradering kulvert Lurabekken	23 000	8 000	15 000								
Nederste del av Lurabekken er i dårlig forfatning og står i fare for å kollapse. Denne er nå under prosjektering. Øverste del av Lurabekken må tas når Lurabyen oppfyller sin forpliktelse i utbyggingsavtalen. Dette må også koordineres med bussveien og er ikke en del av dette prosjektet. Planene er under detaljprosjektering. Prosjektet blir svært krevende i gjennomføringsfasen med blant annet omlegging av en stor interkommunal pumpeledning, store rørdimensjoner og ny vei. Det er lagt opp til ferdigstilles i 2023													
KV2		Ny etappe, kulvert Lurabekken	85 000		5 000	25 000	25 000	30 000					
Etappe to for oppgradering av Lurabekken. Hele kulverten som Lurabekken ligger i er dårlig, flere strekk kollapser og er en sikkerhetsrisiko. Det er også behov for å øke dimensjonen for å legge til rette for økt vannføring. Det er lagt opp til ferdigstillelse i 2026													
KV3		Tilpasning til klimaendringer		8 244	1 000	1 000	15 000	15 000	15 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Tiltaket omhandler tilpasning på spill- og overvannsnettet for å kunne håndtere klimaendringer. Nedbørsmønsteret har de senere år endret karakter ved økende tilfeller av kraftig nedbør over kortere perioder. Det er nødvendig med tilpasning til klimaendringer for å kunne håndtere store mengder overvann i korte tidsrom som følge av de stadig økende nedbørsmengdene om en skal forhindre skader på eiendom og øvrig infrastruktur (se sak om hovedplan i bsak 135/14). Tiltaket er gjort om til årlig bevilgning, økende utover i perioden.													
KV4		Omlegging hovedkloakken på strekningen Ganddalsgaten-Vågsruta	62 000	57 000	5 000								
Hovedkloakken på strekningen Ganddalsgata - Vågsruta legges om for å redusere overløpsdrift til Storåna, dette gir også økt kapasitet på hovedledningen gjennom sentrum. Eksisterende hovedkloakk gjennom sentrum vil etter dette bli nedgradert og må tilpasses redusert bruk. I forbindelse med utskifting av hovedkloakken blir det også lagt nytt overvannssystem for å ta høyde for kommende klimaendringer. Dette systemet skal knyttes til eksisterende overvannsinfrastruktur i sentrum ved Langgata. Tiltak V22 og V27 fra økonomiplan 2019-2022 er slått sammen med dette tiltaket. <u>Status:</u> Ferdigstilles i 2022/2023. Kr 5 millioner er overført fra 2022, jmfør 2. perioderapport , og brukes til å dekke ettarbeid som blir fakturert i 2023													
KV5		Oppfølging avløpsstrategi spredt bebyggelse	11 000	500	6 000	500	500	500	500	500	500	500	500
Tiltaket omhandler oppfølging av avløpsstrategi i spredt bebyggelse. I forbindelse med etablering av felles private avløpsanlegg i spredt bebyggelse, vil det i mange områder være behov for tilrettelegging med offentlig infrastruktur, ledningsnett og tekniske installasjoner. Kr 5 millioner er overført fra 2022, jmfør 2. perioderapport 2022 .													

KV6		Teknisk utstyr avløpsnett; pumping, slamsugning, med videre	5 000	5 000	1 000	1 000	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Det er et ønske å utnytte egne ressurser bedre ved å utføre flere oppgaver selv som i dag kjøpes eksternt, og i den forbindelse er det behov for å investere i nytt utstyr framover. Økonomiske vurderinger viser at det er mer lønnsomt å eie mye av det utstyret som det fram til nå har vært leieavtaler på. Etter hvert som leieavtalene utgår, vil det derfor være behov for å kunne investere i nytt. Tiltaket er gjort om til årlig bevilgning. Kr 5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
KV7		Hovedavløpsledning Bergevik - Myra	20 500		500	10 000	10 000						
Utskifting av spillvannsledning og ny overvannsledning mellom Bergevik og Myra i Forsand. Eksisterende spillvannsledning må skiftes ut og samtidig skal det legges ny overvannsledning. Kr 0,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. perioderapport 2022. Det er lagt opp til ferdigstillelse i 2025													
KV8		Sanering Slepnersgate - Odinsgate med flere	54 000		6 000	16 000	16 000	16 000					
Et område langs Hoveveien har felles avløpsledninger, noe som medfører mye overvann som belaster ledningsnett og pumpestasjoner og gir økt risiko for uønskede utslipp og økte kostnader ved pumping og rensing. Sanering av disse felles avløpsledningene er et viktig tiltak for å oppnå ren havn. Det er i tillegg et viktig ENØK-tiltak og vil redusere investeringer innenfor tekniske installasjoner.													
KV9		Hoveveien med tilgrensende nedslagsfelt	38 000	10 000	28 000								
Separering av spillvann og overvann for å redusere uønskede utslipp til resipient og for å redusere energikostnader ved pumping. Dette er et viktig område å separere før omlegging av avløpsledninger i forbindelse med åpning av Storåna. I Hoveveien er det kun kommunale ledninger som skal separeres. Kr 13 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
Vann og avløp													
KV10		Enøk-tiltak tekniske installasjoner			3 000	3 000	3 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Tekniske installasjoner til vann- og avløpssystemet som pumpestasjoner, renseanlegg og vannmagasiner er energikrevende. En reduksjon i energiforbruket er et viktig klimatililtak etter nasjonale mål for energieffektivisering, så vel som kostnadsbesparelser. Det pågår kartlegging og utredning for prioritering av tiltak.													
KV11		Separering og trykksonejustering på strekningen Åsveien-Ulvanuten	50 000	25 500	20 500	4 000							
Et gjestående strekk med fellesanlegg på strekningen Åsveien-Ulvanuten skal separeres, samtidig som det er behov for å endre på trykksone og skifte ut en asbestledning. Dette vil gi en separasjon av spillvann og overvann slik at ikke spillvann ledes til elv, bekker eller sjø. I tillegg vil de øverste abonnentene i feltet få bedre trykk. Kr 5,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													

KV12		Etablering av VA-ledninger Riska - Li	24 500			500	12 000	12 000							
Området Riska-Li består av sammensatt bebyggelse med både hus og hytter. Området regnes som spredt bebyggelse i landbruksområde, men deler av området fremstår som nokså utbygd og tettbygd, spesielt i de områdene hvor det er mange hytter. Det er ikke tilfredsstillende vannforsyning for deler av området. Private brønner har i mange tilfeller dårlig kvalitet på vannet, og det har vært tilfeller hvor innbyggere har blitt syke på grunn av kvaliteten på drikkevannet i private brønner. Det er private avløpsløsninger. Utenom området på Grønnevik er 90 prosent av avløpsanleggene ikke tilfredsstillende i henhold til dagens krav. Valg av løsning og faktiske kostnader er ikke endelig bestemt. Planlagt oppstart siste halvdel av 2025, detaljprosjektering 2024. Anslagene er basert på grove kalkyler da prosjektet ikke er detaljprosjektert. Det er lagt opp til ferdigstilling i 2026.															
KV13		Sikre brannvannsdekning og separere avløpsledninger Ganddal skole	15 000					6 000	9 000						
Separering av fellesledninger for å redusere uønska utslipp, redusere pumpekostnader og redusere mengdene avløpssvann som går til rensing. Samtidig skal vannledningsnettet oppgraderes for å gi nok vann til branndekning Ganddal skole.															
KV14		Foren - Helleveien	21 000					6 000	15 000						
Separering av fellesledninger for å redusere uønska utslipp, redusere pumpekostnader og redusere mengdene avløpssvann som går til rensing. I tillegg skal det legges en ringledning som gir sikrere vannforsyning.															
KV15		Foren - Ringen	24 000						9 000	15 000					
Separering av fellesledninger for å redusere uønska utslipp, redusere pumpekostnader og redusere mengdene avløpssvann som går til rensing. I tillegg skal det legges en ringledning som gir sikrere vannforsyning.															
KV16		Myrveien	23 000						15 000	8 000					
Separering av fellesledninger for å redusere uønska utslipp, redusere pumpekostnader og redusere mengdene avløpssvann som går til rensing.															
KV17		Gamle Austråttvei	28 000								15 000	13 000			
Separering av fellesledninger for å redusere uønska utslipp, redusere pumpekostnader og redusere mengdene avløpssvann som går til rensing															
KV18		Klokkerveien og Bispeveien	16 000								15 000	1 000			
Separering av fellesledninger for å redusere uønska utslipp, redusere pumpekostnader og redusere mengdene avløpssvann som går til rensing.															
KV19		VA-anlegg Ruten	2 600	10	2 590										
Tiltaket gjelder VA-anlegg inkludert kummer og overvannshåndtering i forbindelse med transformasjon av Ruten byrom Kr 2,6 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.															
Renovasjon															
KV20		Avfallsbeholdere/teknisk utstyr			3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Tiltaket omhandler kjøp og utskiftning av teknisk utstyr og renovasjonsbeholdere. Det er årlig behov for fornying og anskaffelse av større beholdere grunnet volumvekst. Arbeidet med utskiftning av utrangerte beholdere videreføres. Det er viktig å ha en aktiv rolle ved vurderinger av nye innsamlingsystem samt tilby nedgravde løsninger der hvor det er egnet.															

Organisasjon													
Nr	Tiltaksliste	Total kalkyle	Bevilget før	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
OR1	 Digital strategi			3 800	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300
Digitalisering og automatisering er et viktig virkemiddel for modernisering og omstilling i offentlig sektor. Sandnes kommune sitt mål er økt produktivitet, høyere kvalitet og bedre tilgjengelighet gjennom riktig utnyttelse av digitale løsninger. Årlig bevilgning. Midlene benyttes til å nå målene i gjeldende digital strategi og for å sikre verdøkning og effektiv bruk av sentrale løsninger. Kr 2,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. perioderapport 2022.													
OR2	 Nettverk - kommune felles	9 000	6 000	3 000									
Det er et stort behov for en kontinuerlig forbedring og utbygging av hele kommunens nettverk for å være klar til å ta i bruk nye digitale løsninger for både kommunens innbyggere og ansatte. I tillegg er det økt behov for kapasitet og utbygging for å kunne ta i bruk velferdsteknologi, og satsing på digitale verktøy for skole og barnehager samt kommunens øvrige enheter. Arbeidet må gå over flere år for å kunne få til en samlet enhetlig og sikker nettverksinfrastruktur for alle enheter i Sandnes kommune. <u>Status: Kr 3 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022. Tiltaket planlegges ferdigstilt i 2023.</u>													
OR3	 Oppgradering dokumenthåndteringssystem	3 800	3 200	600									
For å ha et effektivt og brukervennlig sak/arkivsystem (dokumenthåndteringssystem) er det avgjørende å følge utviklingsløpene til leverandørene. Kostnader til løpende videreutvikling og oppgradering må regnes med. <u>Status: tiltaket planlegges ferdigstilt i løpet av 2023.</u>													
OR4	 Utskifting av stemmeavlukker	500		500									
Sandnes kommune har hatt gamle stemmeavlukker, og det ble i 2019 kjøpt inn 20 nye avlukker som er universelt utformet. Det ble i 2019 kjøpt inn 50 avlukker à kr 10 000, og i 2023 er det behov for å skifte ut de siste 50 avlukkene.													

[illegible]

Kommunens fellesområde

Løsninger på reetablering av offentlig parkeringsanlegg etter fjerning av plassene som var på Ruten, samt oppføring av næringsarealer som kan tilføre kommunen mer kontorlokaler prioriteres. Dette gir permanent løsning på det offentlige parkeringstilbudet og muliggjør effektive kontorlokaler i eid bygg for kommunens virksomheter som er spredt i sentrum. I Havneparken er det nye kvartaler i privat regi som er under oppføring og det ventes at flere kvartaler vil kunne komme til utvikling og salg i perioden. Markedssituasjonen påvirker fremdriften i Havneparken. SIAS (Sandnes indre havn infrastrukturselskap as) har utført tiltak i samsvar med a-kontoinnbetalingen kommunen har gjort. Resultatene er at adkomst, uteområdet har fått et løft og målet om å bedre bokvaliteten er oppnådd. Byomforming tar tid. Utviklingen av Ruten har gitt sentrum et viktig løft, noe som også kom tydelig frem i tildelingen av Attraktiv by prisen i 2022. Det strategiske langsiktige arbeidet fastholdes. Prioritet fremover er Storånaparken fra indre Vågen til Skeiane stasjon, et plangrep i sentrumsplanen som vil gi en sammenhengende grønn akse med tilknytning til Sandvedparken. Det holdes videre fast ved å kunne få etablert flytende svømmebasseng i indre Vågen.

Kommunedirektøren har etter dialog med foretaket innarbeidet en økning på kr 2,5 millioner grunnet usikkerheten som råder i markedet. Endelig finansieringsandel fra kommunekassen fastsettes når resultatet av anbudskonkurransen foreligger. Gjennomføringsrisikoen ved det enkelte prosjekt er større enn tidligere, på grunn av krigen i Ukraina, prisøkning og leveranseusikkerhet på flere råvarer. Med bakgrunn i flyktningssituasjonen er planlagte solgte boliger reservert, jamfør [1. perioderapport](#). Som en følge av dette har kommunedirektør tatt ut [tiltak F8](#) fra handlings- og økonomiplan 2022-2025, som omhandler salg av kommunale eiendommer.

Nr	Tiltakstekst	Total kalkyle	Bevilget før	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
F1	 Sentrum parkeringsanlegg, inkludert forretning og næring	690 000	15 746	7 900	4 000	30 000	250 000	382 354					
Status: KO KS 19/20. Byggestart 2025, ferdigstilles 2027 Kvartalet S1 i Havneparken er regulert. Nytt parkerings- og næringsbygg er i stor grad ferdigprosjektet for totalentreprise. Parkeringsanlegget, 1.-3. etasje, inneholder 225 offentlige parkeringsplasser til erstatning for plassene på Ruten. Deler av 1. etasje inkluderer forretningsarealer. Øvrige etasjer, 4.-6., inneholder næringsarealer. Eksisterende bygg ble revet i 2020 og midlertidig parkeringsplass etablert 2021. Nytt parkerings- og næringsbygg planlegges med oppstart i 2025 og forventes ferdigstilt i 2027. Næringslokalene er primært for kommunale virksomheter som i dag er i ulike leide lokaler. I henhold til tekstvedtak i kommunestyret vil det gjøres en ny gjennomgang av innhold i bygget før en går videre i prosjektet. Det arbeides også med alternative løsninger. Konkret dreier det seg om behovene kan løses ved kjøp og samarbeid og utviklingen av kvartalet A7. Kr 3,9 millioner er overført fra 2022, jmfør 2. perioderapport 2022.													
F1	 Finansiering nytt parkeringshus	-61 000					-61 000						
Med disponering av kr 61 millioner fra bundet fond frikjøp parkering, finansieres 168 plasser av innbetalte frikjøpsmidler. Resterende 57 offentlige plasser må finansieres ordinært, som skattefinansiert investering.													
F2	 Opparbeidelse av infrastruktur Skeiane/rådhuset, rekkefølgekrav	41 000	34 333	6 667									
Av vedtatt områdeplan for Skeiane følger rekkefølgebestemmelser knyttet til ekstern infrastruktur og anlegg. I salgsavtalene for kommunens eiendommer vest for Jærveien har selger ansvaret for gjennomføring. Samlet kalkyle for infrastrukturtiltakene som Sandnes tomteselskap KF har utarbeidet er kr 43,4 millioner, hvorav ny overvannsledning (OV800) i Jærveien utgjør kr 5 millioner. Foretaket utøver kommunens prosjektledelse for det samlede arbeidet. Framdriften i arbeidene samordnes med kjøpernes framdrift for utbyggingsprosjektene. Oppgradering Telthusveien (kr 11,559 millioner), prosesjonsvei mellom gravlundene (kr 12,547 millioner) og nytt lager for gravlundsdriften (kr 2,772 millioner) er tiltak som er utført i første del av anlegget. Av tiltakene i andre del med nytt ventilkammer og flytting/riving av Rådhusmarka barnehage (utgjør kr 6,612 millioner), er barnehagen flyttet og utbygging pågår. Mot slutten er det også planlagt ny vannledning (kr 4,897 millioner) i Skogsbakken. Siste oppdaterte status for anlegget er ferdigstillelse vinter/vår 2023. Opparbeidelse av ny barnehagetomt innen planområdet, er tiltak som styres av barnehagebehovsplanen. Kr 6,7 millioner er overført fra 2022, jmfør 2. perioderapport 2022.													
F3	 Offentlige arealer			10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Utvikling av arealer til offentlige formål med byggeklar tomt grunn må gjennomføres flere år før selve byggeprosjektet starter. Det er behov for å komme i gang med erverv, grunnundersøkelser med videre i perioden for behov som skal løses i fremtiden. Arbeidet utføres hovedsakelig av Sandnes tomteselskap KF utfra definert oppdrag. I tillegg må forarbeider knyttet til de fremtidige utvidelser av blant annet eksisterende kommunale eiendommer utføres. Politisk er det videre prioritert samarbeid om byutviklingsprosjekter, slik som teknisk plan for offentlig parkområde, Norestraen sør, løsninger for kulvert og offentlige områder gjennom Vågsgjerd. I tillegg til tiltak som utløses av vedtatt parkeringsstrategi for sentrum, jmfør KDP sentrum. Oppgavene omfatter prosjektering, avtaleforhandlinger og erverv i forbindelse med områder i sentrum til offentlige formål og samferdselstiltak, inkludert bussveien og sykkelstamveien i Lura nord. Det pågår arbeid med flere prosjekter parallelt. Forstudiearbeid og erverv utføres i hovedsak med grunnlag i spesifiserte oppdrag, i henhold til overordnede prioriteringer. Avhengig av arealformål skjer utførelsen i Sandnes Tomteselskap KF, i Eiendom og i Byutvikling og teknisk. Kommunedirektøren viderefører avsetningen, med kr 10 millioner årlig i planperioden.													

F4		Kapitaltilskudd til pensjonskasser			24 300	24 300	25 300	25 300	26 300	26 300	27 300	27 300	28 300	28 300
Sandnes kommunale pensjonskasse og KLP har behov for årlige innbetalinger av egenkapital i planperioden. Det avsettes kr 24,3 millioner i 2023 og 2024, som øker til kr 25,3 millioner fra og med 2025. Pensjonskassene må ha solide buffere og egenkapital slik at de kan beholde investeringsstrategien i perioder med oppgang og nedgang. Med relativt lavt rentenivå må pensjonskassene søke investeringer som gir høyere forventet avkastning, slik som eiendom og aksjer, og da er det behov for soliditet og egenkapital til å kunne gjøre dette. For lav egenkapital kan også bety problemer med å levere den garanterte avkastningen (3 måneders Nibor pluss 1,6 prosent). Ved gode resultater vil midler kunne tilføres premiefondet som kan brukes til å betale årlig premie for medlemmene.														
F5		Valg 2023 og 2025 – nytt datautstyr			500		500							
Det er behov for 30 nye datamaskiner til valglokale, skannersenteret, forhåndsstemmemottak med flere. Det er i bruk over 50 PC-er på valgdagen; om lag 40 på stemmestedene og 10 i skannersenteret på rådhuset. Skannerne leies. Skolene har ved de siste valgene hatt datamaskiner de har stilt til disposisjon i valglokale, men siden det nå er Chromebook som brukes i skolene har de ikke lenger denne muligheten. Dette vil medføre ytterligere økte utgifter framover, ved at det vil være behov for å kjøpe om lag 30 nye datamaskiner per valg. Det er også behov for 30 nye datamaskiner til valget i 2025, og det foreslås midler til dette også i 2025. Dette er for utskifting av de eldste datamaskinene, slik at alle stemmestedene har 1 ny datamaskin ved hvert valg, og grunnet krav fra valgdirektoratet om at datamaskinene som benyttes til skanningen er nye og ubrukte.														
F6		Nye folkevalgte – nytt utstyr for elektronisk løsning for politiske dokumenter			1 000				1 000				1 000	
I 2023 er det behov for nytt utstyr for elektroniske møtedokumenter til folkevalgte.														
F7		A-konto refusjonsbidrag til SIAS	53 000	20 000			33 000							
Kommunestyret vedtok i økonomiplan 2021-2024 å foreta et a-kontooppgjør på kr 20 millioner av refusjonsbidraget til SIAS (Sandnes indre havn infrastrukturselskap as) som følge av at utbyggingen av kvartalet S1 ble utsatt. Totalt refusjonsbidrag er kalkulert til kr 53 millioner. Normalt forfaller innbetalingen når igangsettelse er gitt. Formålet med a-kontooppgjør var å bidra til å få sluttført påbegynte tiltak, som adkomst til området og arealer rundt bebygde eiendommer. Tiltakene vil bedre bokvalitet for boområdene og øke attraktiviteten for Havneparken generelt ved at det fremstår mer fullført i de utbygde delene. I sak 12/21 godkjente formannskapet refusjonsavtalen om a-kontoinnbetalingen. Oppgjør og tiltakene er utført. Det gjenstår etter dette innbetaling av kr 33,3 millioner i refusjonsbidrag til SIAS knyttet til utbyggingen av kvartalet S1. I samsvar med inngått avtale forfaller restbeløpet til betaling ved igangsettelsestillatelse for utbygging av S1 kvartalet. For videre fremdrift se tiltak F1.														

F8	▼	Oppgradering møterom, AV-utstyr med mer, rådhuset	400	200	200									
Det er behov for utskiftning av utstyr og oppgradering av utstyr i en del møterom. Under pandemien, hvor mye aktivitet, både administrativt og politisk, skjer digitalt, har det kommet fram et særskilt behov for AV-utstyr i møterom, formannskaps- og kommunestyresalene med mer.														
F9	▼	Overføring fra Sandnes Tomteselskap KF, salg av rådhusmarka	-80 000	-65 000		-7 500	-7 500							
Sandnes tomteselskap KF har på oppdrag fra tidligere Sandnes bystyre gjennomført områderegulering av Skeianeområdet. Rådhusmarka er solgt til utbygger og bygging pågår. Avtalen hjemler at 1. deloppgjør for salget, beregnet til kr 25 millioner, skjer ved overtakelse, og den er knyttet til utbyggers igangsettingstillatelse. Seneste frist er 27 måneder fra signert avtale, det vil si i 2020. Tidspunkt for 2. deloppgjør er 18 måneder etter oppgjør 1., det vil si i 2021, mens de to siste oppgjørene påregnes i 2023 og 2024 (totalt kr 15 millioner). Det er i tillegg budsjettert med og foretatt et konsernbidrag på kr 15 millioner fra Sandnes tomteselskap KF i 2018 i forbindelse med salget, slik at totaloppgjøret i perioden 2018-2024 er kr 80 millioner. Inntektsoverføringen fra foretaket til bykassen skjer med fradrag for påløpte utgifter til regulering og salgsprosess. Detaljplan ble endelig godkjent i Bsak 130/19 . I mai 2021 ble det gitt tillatelse til gravning og felles parkeringskjeller. Det ble foretatt deloppgjør med foretaket på kr 18 millioner i 2020. Med gjeldende fremdrift påregnes sluttoppgjøret i 2025. Kommunedirektøren vil måtte gjøre ny vurdering av inntektsforutsetningen i perioderapportene, ut fra reell fremdrift i utbyggingsprosjektet.														
F10	▼	Flytende svømmebasseng Indre Vågen	2 500		2 500									
I et samarbeid med Sandnes Havn KF skal det etableres et oppvarmet flytende helårsbasseng i indre Vågen i Sandnes. En forutsetning for etablering av bassenget er at drift og vedlikehold av bassenget utføres av Sandnes eiendom v/Byutvikling og teknisk. Sandnes havn KF har mottatt kr 5 millioner fra Sandnes Sparebanks gavefond til prosjektet. Det tas som et klart signal om at både innbyggere og næringsliv ser fordelene av et slikt tilbud i sentrum. Prosjektet har godkjent reguleringsplan. Prinsipper for drift- og vedlikehold ble fastsatt av kommunestyret i sak 69/21 . Anleggsprosjektet ble lyst ut på konkurranse (totalentreprise), og ved fristens utløp 23. mars 2022 var det ingen mottatte tilbud. I løpet av utlysingsperioden startet krigen i Ukraina, noe som ga utslag i stor prisøkning og leveringsusikkerhet for råvarer som stål og betong. Styret i Sandnes Havn KF har i sitt økonomiplanforslag videreført total kalkyle på kr 30 millioner. Kommunedirektøren har etter dialog med foretaket innarbeidet en økning på kr 2,5 millioner grunnet usikkerheten som råder i markedet. Endelig finansieringsandel fra kommune-kassen fastsettes når resultatet av anbudskonkurransen foreligger. Sandnes eiendom utfører prosjektet på oppdrag fra Sandnes Havn KF.														
F11	▼	Fokuserommene i Rådhuset	3 000		3 000									
Det er behov for å lydisolere fokuserommene i rådhuset slik at disse rommene kan benyttes på samme måte som stillerom.														
Totalsum Kommunens fellesområde (netto)			648 900	5 279	56 067	30 800	91 300	224 300	419 654	36 300	37 300	37 300	39 300	38 300

Eiendom

Innen eiendomsområdet er det prioritert investeringer innen miljø- og Enøk-området. Satsing på energibesparende tiltak vil på sikt føre til reduserte kostnader i driften. Dette har vist seg spesielt gjeldende det siste året, sett i lys av energikrisen i Europa.

NR	TILTAKSTEKST	TOTAL KALKYLE	BEVLGET FØR	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Eiendom													
E1	 Miljøtiltak, kommunale bygg			2 000	2 000	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Rullerende årsbevilgning til miljøtiltak gir kommunen muligheten til å arbeide med konkrete tiltak for bruk av stasjonær energibruk. Det vil også redusere klimautslipp slik at kommunen vil få en mer miljøvennlig profil/drift av byggporteføljen. Tiltak skal knyttes opp mot gjeldende miljøplan for Sandnes kommune.													
E2	 Innemiljø i øvrige kommunale bygg, oppgradering			3 800	2 800	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Status: Rullering - årsbevilgning. Det er behov for oppgradering av tekniske innretninger og ventilasjonsanlegg i flere av kommunens bygg. Prioritering av tiltak skjer på grunnlag av tilstandskartlegging og samkjøring med andre arbeider/prosjekt på det enkelte bygg. Kr 1 million er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
E3	 ITV-anlegg (kameraovervåking)			3 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Status: Rullering - årsbevilgning. Overvåkningsutstyr bidrar til å forebygge og redusere omfanget av hærverk. Dersom arbeidet med å komplettere overvåkningsanlegg på skolene skal fortsette, må det settes av en årlig bevilgning på kr 1 million til formålet. Prioritering av tiltak skjer på grunnlag av en risikovurdering. Kr 2,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
E4	 Omlegging intern kommunikasjon for tekniske styresystemer			300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
Status: Rullering - årsbevilgning. Eiendomsavdelingen har et eget teknisk nett som er levert og driftet av IT avdelingen. Nettet benyttes til kommunikasjon/ overføring av datatrafikk, kameraovervåking, adgangskontroll og SD-anlegg som er avhengig av denne transportveien. Prosjektet dekker nyinvesteringer av utdatert utstyr for kommunikasjon og oppgradering av teknisk nett for å sikre at kommunen ikke har sikkerhetshull. Oppgraderingen skjer når IT oppgraderer sine system og hvilke bygg, som gjelder alle eiendomsavdelingen har teknisk utstyr på, avtales årlig sammen med IT for å unngå sikkerhetshull. Det avsettes kr 300 000 årlig.													
E5	 Adgangskontroll anlegg, utfasing av eldre låssystem og overgang til elektronisk skallsikring			3 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Status: Rullering - årsbevilgning. Det er behov for elektronisk ytre skallsikring da det mistes nøkler og må skiftes på låsesylindre. For effektiv drift og administrering foreslås det avsatt midler for oppgraderinger i utvalgte formålsbygg. For barnehager vil en nå benytte elektroniske nøkler med tilgangsstyring. Hvilke bygg som tas hvilket år prioriteres ut fra brukernes behov og sikkerhetshull i nøkkelsystemet (mistet nøkler). Kr 1,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													

E6	☒	Oppgradering av varmeanlegg i kommunale formålsbygg			600	600	600	600	600	600	600	600	600
Status: Rullering - årsbevilgning. Lovverket for prosjektering av varmeanlegg har vært i endring. Kommunen er ansvarlig for egen risikovurdering og sikring av store varmeanlegg. Kostnad for oppgraderinger er for å ivareta sikkerhet for leietakere og sikker drift samt levering av varme for byggene.													
E7	☒	Universell utforming			11 200	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Status: Rullering - årsbevilgning. I følge diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, samt plan- og bygningsloven, skal Norge være universelt utformet innen 2030, og målet skal nås med stor satsing på universell utforming innenfor viktige samfunnsområder. Tilstandsanalyser utført i 2018 avdekket et behov for universell utforming i størrelsesorden kr 98 millioner. Tatt hensyn til tilstandsanalyser på bygg som enda ikke utført, kan en røft estimere et etterslep i størrelsesorden kr 150 millioner. Kr 6,2 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
E8	☒	Nedgravde avfallscontainere			1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Status: Rullering - årsbevilgning. På grunn av brannfare må avfallscontainere sikres, og det har hittil vært gjort ved bygging av avfallsskur, men for nye anlegg tilrådes nedgravde søppelcontainere. Lokasjon prioriteres med bakgrunn i behov og risikovurdering.													
E9	☒	Programvare/programmering fagservere i kommunens formålsbygg			2 350	950	950	950	950	950	950	950	950
Eiendomsavdelingen har behov for å avløse eldre serverløsninger som ikke kan supporteres av IT-avdelingen slik at datasikkerheten opprettholdes. Det oppgraderes da til felles servere for SD-anleggene slik at en kan spare oppgraderingskostnader i framtiden, samt minske driftskostnadene på disse. Kr 1,4 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
E10	☒	Regulering eiendommer	18 790	2 416	12 874	3 500							
Tiltaket gjelder mulighetsstudier og regulering av kommunale eiendommer. Eiendommene må reguleres eller utredes til eget bruk eller salg. Følgende eiendommer er planlagt regulert i perioden: Vagleleiren, Vatne skole, Vatneleiren, Figgjo gamle skole og Lura skole. Kr 6,3 millioner er overført fra 2022, jamfør 1. og 2. perioderapport 2022.													
E11	☒	Oppgradering av dusjanlegg for å hindre legionella			1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Status: Rullering - årsbevilgning. Det settes av midler til tiltak for automatisering og oppgradering av dusjanleggene på skoler, idrettshaller og bo- og aktivitetssenter for å sikre seg bedre mot oppblomstring av legionella i kommunens dusjanlegg. Det foreslås at det avsettes investeringsmidler for installasjon av 3-4 slike anlegg i året i planperioden.													
E12	☒	Oppgradering etter branntekniske vurderinger			1 000	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Som følge av gjennomgang av FDV dokumentasjon og branntilsyn er det avdekket behov for å oppgradere eksisterende brannvarslingsanlegg, tiltaksplaner og merking. Ved en del rehabiliteringer, endringer og påbygg er ikke den helhetlige systematikken ivarettatt i enkelte bygg. For å best ivareta personellsikkerhet og myndighetskrav må dokumentasjon og nevnte tekniske anlegg være korrekte.													

E13		Asfaltering og merking av parkeringsplasser på skoler og barnehager			2 285										
Det er et stort behov for en del asfaltering og merking av parkeringsplasser på skoler og barnehager. Dette for å sikre bedre adkomst til byggene og mer oversiktlige trafikksituasjoner. Kr 2,3 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.															
E14		Radontiltak i bygg med for høye bq-verdier			1 800	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Dette er et lovpålagt tiltak. Kravet er hjemlet i Byggeteknisk forskrift § 13-5 at alle rom som har varlig opphold ikke skal ha årsmiddelverdi høyere enn 200bq og at en er pålagt å gjøre tiltak når grensen overstiger 100 bq. Dette må Sandnes kommune som huseier dokumentere. Midlene benyttes til lovpålagte tiltak som må gjennomføres i byggene når verdiene for Radon er for høye, og det er en 5 års frekvens på målingene. Det er et stort behov for tiltak etter årets målinger siden disse kan kun gjøres i vintermånedene, og neste vinter gjennomføres nye målinger og disse vil da avdekke behov for nye tiltak i annen bygningskategori. Ved for høye verdier kan vi bli pålagt å stenge bygg/deler av bygget. For å gjennomføre tiltakene der en finner høye verdier må det settes av en årlig bevilgning på kr 0,5 million til formålet. Tiltak prioriteres ut fra funn ved kartlegging foregående år. Kr 1,3 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.															
E15		Digitalisering og organisering av Brann og FDV-dokumentasjon for formålsbygg	4 300	1 300	3 000										
For å ivareta Sandnes kommune sine verdier og bidra til fornøyde brukere, er eiendomsavdelingen helt avhengige av enkel og presis tilgang til informasjon om byggene. Sandnes kommune har digitalisert sine arkiver og nå må eksisterende FDV dokumentasjon/arkiv også digitaliseres. Digitaliseringen vil føre til enklere og mer presist informasjonsuttak, spesielt for driftspersonell. Det blir mye større tilgjengelighet av informasjon på tvers av kommunens enheter, bedre grunnlag for å identifisere feilkilder, samt tettere oppfølging av aktiviteter og avvik som følge av digitaliseringen. Kr 3 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.															
E16		Oppgradering og utskifting av gjerder på skoler og barnehager	4 000	3 000	1 000										
Det er behov for oppgradering og utskifting av gjerder på skoler og barnehager som ikke er i henhold til dagens regelverk med hensyn til utførelse og høyder. Dette for å forebygge rømminger i barnehagesituasjon.															
E17		Brannteknisk tilstandsvurdering og oppgradering av avvik på kontorbygg	6 000		6 000										
Det er viktig at våre administrasjonsbygg og utleiebygg har brannteknisk vurdering av bygningsmassen, samt får håndtert tiltak som er påkrevd. Tiltaket omfatter i hovedsak bygg på Vatneleiren og Vagleleiren. Det foreslås avsatt kr 6 millioner i 2024.															
E18		Riving gamle bygg og brakker	5 000		5 000										
Sandnes kommune har flere brakker og gamle bygg som ikke er i bruk og mangler godkjenning. Det påløper løpende driftskostnader på disse. Det foreslås avsatt kr 5 millioner i 2023 til sanering og tilbakeføring av tomtene. Dette gjelder blant annet gamle brakker på flere skolebygg.															

E19	▼	Utskifting av kunstgress i ballbinger på uteanlegg formålsbygg			2 000	1 000	1 000	500	500	500	500	500	500
Banene som ligger under eiendom sitt ansvarsområde begynner å bli svært slitt. Konsekvensen av manglende utskiftning er at flere av banene kan bli stengt allerede neste år. Dette gjelder banene i tilknytning til skoler som ligger under eiendom sitt eie, og er ikke det samme som kunstgress tiltaket under byutvikling og teknisk. Kr 1 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
E20	▼	Oppgraderinger av kommunale bygg			11 500								
Med vedtatt nivå på midler til oppgradering av boliger vil en risikere at det vil begynne å stå ledige boliger og småhus. Mange av boligene har en hard bruk, og det er ikke tilrådelig å tildele ny leietaker uten betydelig, men nøktern, oppgradering. Dette vil således bidra til ytterligere økning på venteliste til kommunale boliger i Sandnes. Erfaring tilsier at det må avsettes i størrelsesorden kr 20 millioner årlig til oppgraderinger for å til enhver tid kunne tildele ledig bolig til ny leietaker. Reduksjon i bevilgning fra tidligere år henger sammen med forslag til økt bevilgning til vedlikehold i driftsbudsjettet. Ved økt vedlikehold vil det følgelig være behov for færre oppgraderinger. Kr 11,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
E21	▼	Adgangskontroll medisinerrom	1 500	27	1 473								
boas Prosjekt pågår over årsskifte. Kr 1,5 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
E22	▼	Aktivitetshus Lura	93 000						50 000	43 000			
På tomten som kjøpes, jamfør tiltak E24 i handlings- og økonomiplan 2022-2025, foreslås det å bygge et aktivitetshus. Aktivitetshuset planlegges i størrelsesorden 1600 m2 og inneholder tre aktivitetsflater: • En stor aktivitetsflate som kan deles i to. Passende for ballsport, men er ikke å anse som en fullverdig idrettshall. • En mellomstor aktivitetssal passende for dans, matteaktivitet, klatring, trampoline og uorganisert aktivitet. • En mindre aktivitetssal passende for aktivitet med matter og uorganisert aktivitet. Bygget vil også inneholde sosialt rom og garderober. Det er lagt til grunn utleie til Trygghem videregående på dagtid, og bruk av kommunens idrettslag på kveldstid. Bygget vil også innrettes slik at en kan motta størst mulig tilskudd fra spillemiddelordningen.													
E23	▼	Nybygg Sivilforsvaret, Vagleleiren	110 000			1 000	10 000	55 000	44 000				
Reforhandlende leieavtaler med Sivilforsvaret og Rogaland brann og redning JKS om lokaler i Vagleleiren ble godkjent av formannskapet i sak 105/20. Vesentlig i forhandlingene var å få avklart om leietakerne ser for seg langsiktige leieforhold og ønsker om å delta i regulering av eiendommen. Avtalene som er inngått bekrefter dette og felles mål om å få til et fremtidsrettet areal- og kostnadseffektivt senter for samfunnssikkerhet. Reguleringsplan påregnes å gå over 2-3 år, jamfør kartlagte krav som stilles til adkomst, vei, kulturmiljø, sikkerhet med videre. Grunn- og miljøundersøkelser er utført. Det tas sikte på at området er ferdig regulert til 2025. I henhold til avtalen med Sivilforsvaret skal det i prosessen utredes nybygg/ombygg av deres fasiliteter og beredskapslager spesielt. Leieavtalen med Sivilforsvaret er på 5 år pluss opsjon på 5 år, jamfør statens rammer som de er omfattet av. Deres behov må derfor løses i denne planperioden. Det er innarbeid kr 110 millioner til nybygg/ombygging. Kalkylen er på et svært grovt nivå og det skal i forkant legges frem en konseptvalgutredning som gir alternativer for videre byggeprosjekt.													
E24	▼	Gardrobeanlegg Vagleleiren	6 000	4 000	2 000								
Planlagt ferdigstillelse av tiltak E16 fra handlings- og økonomiplan 2020- 2023. Eventuelle ytterligere tiltak som må gjennomføres i Vagleleiren sees i sammenheng med tiltak E23 Kr 2 millioner er overført fra 2022, jamfør 2. perioderapport 2022.													
E25	▼	Energieffektivisering	50 000		20 000	10 000	10 000	10 000					
Som en del av måloppnåelse for bærekraftig og fornybar energi, CO2 avtrykk samt miljøplan, skal det etableres tekniske systemer for produksjon av elektrisk og vannbåren energi for formålsbygg i Sandnes kommune. Dette er et viktig bidrag for å redusere kjøp av energi fra eksterne leverandører samt å øke egenproduksjonen. Før endelig valg av løsning foretas det alternativvurderinger med tanke på måloppnåelse. Løsninger som for tiden er mest aktuelle er solcellesystemer, solfangere, varmepumpesystemer, vindturbiner eller andre tilsvarende systemer.													
Totalsum Eiendom (netto)			298 590	10 743	93 182	39 650	41 850	86 350	115 350	64 350	21 350	21 350	21 350

Finansiering av investeringene

Nr	Prosjekt	Tiltakstekst	2023	2024	2025	2026
I1 	1100799	Startlån	240 000	240 000	240 000	240 000
Startlånordningen er en låneordning for innbyggere som har vanskelig for å komme inn i boligmarkedet. Husbanken finansierer ordningen, mens kommunene står for de faktiske utlånene. For 2022 er lånerammen på kr 240 millioner, og dette beløpet videreføres i planperioden.						
I2 	1100799	Avdragsinntekter startlån	-140 000	-150 000	-160 000	-170 000
Startlånordningen er en låneordning for innbyggere som har vanskelig for å komme inn i boligmarkedet. Husbanken finansierer ordningen, mens kommunene står for de faktiske utlånene. Låntakerne betaler avdrag på startlånene i tråd med nedbetalingsplanen. Disse avdragene bokføres som avdragsinntekter for kommunen.						
I3 	9000099	Avdragsutgifter startlån	140 000	150 000	160 000	170 000
Startlånordningen er en låneordning for innbyggere som har vanskelig for å komme inn i boligmarkedet. Husbanken finansierer ordningen, mens kommunene står for de faktiske utlånene. I tråd med de innbetalte avdragene i tiltak I2 betaler kommunen avdrag på lånene til Husbanken.						
I4 	9000099	Bruk av startlån	-240 000	-240 000	-240 000	-240 000
Startlånordningen er en låneordning for innbyggere som har vanskelig for å komme inn i boligmarkedet. Husbanken finansierer ordningen, mens kommunene står for de faktiske utlånene. Utlånene finansieres av innlånte midler fra Husbanken, jmfør tiltak I1.						
I5 	9000099	Avdrag på utlån Lyse og tomteselskapet	-23 863	-23 863	-23 863	-23 863
Ansvarlig lån til Sandnes tomteselskap KF og Lyse AS er omtalt i avsnitt om andre inntekter. Avdragene på de ansvarlige lånene føres etter gjeldende regler i investeringsregnskapet. Det er budsjettert med kr 4,33 millioner i avdrag fra Sandnes tomteselskap KF og kr 19,53 millioner i avdrag fra Lyse AS.						
I6 	9000199	Momskompensasjon på investeringer	-160 205	-176 483	-179 160	-202 617
Momskompensasjon på investeringer inntektsføres direkte i investeringsregnskapet. Det er budsjettert med gjennomsnittlig 15 prosent momskompensasjon, for å ta høyde for at det er noen prosjekter og utgifter som ikke er berettiget momskompensasjon.						
I7 	9000099	Bruk av lån (til egne investeringer)	-764 245	-827 982	-900 473	-1 055 377
Investeringer som ikke finansieres av tilskudd som er budsjettert på prosjektene eller andre inntekter, må lånefinansieres. Det legges i perioden opp til høy lånefinansiering som omtalt i kapitlet om økonomiske rammebetingelser. Utvikling i lånegjeld er omtalt i avsnitt om utvikling i lånegjeld.						
I8 	9000199	Overføring fra drift	-119 722	-148 223	-90 904	-68 921
Deler av investeringene finansieres ved overføring fra drift til investering. Ordinær overføring fra drift til investering utgjør kr 119,7 millioner i 2023, synkende til kr 68,9 millioner i 2026.						
Totalsum finansiering			-1 068 035	-1 176 550	-1 194 400	-1 350 778

Kommunale foretak

De kommunale foretakene er en del av kommunen som juridisk enhet (konsern). Etter innstilling fra foretaksstyrene, fastsetter kommunestyret henholdsvis netto driftsbudsjetttramme, investeringsbudsjett og ramme for låneopptak for foretaket. Lån tas opp i kommunekassen. Det følger av [ny kommunelov](#) kapittel 14 at kommunestyret innehar enekompetansen til å fastsette årsbudsjettet for hele kommunens virksomhet. Endringer og nye tiltak som ikke kan løses innenfor foretakets egne rammer, herunder bruk av egne disposisjonsfond, utløser behov for økt overføring av midler fra kommunekassen. Dette må da innarbeides i konsernets endelige budsjett for 2023 og eventuelt de påfølgende årene.

Når kommunestyret har vedtatt rammen for foretakets virksomhet, både drift og investeringer, er det styrets ansvar å fastsette det detaljerte årsbudsjettet. Det er videre styrets ansvar å utøve økonomistyring og oppfølging gjennom budsjettåret i samsvar med [ny kommunelov](#) kapittel 9 med forskrifter, og kommunens økonomireglement.

Fra 1. januar 2020 har kommunen hatt to kommunale foretak, Sandnes tomteselskap KF og Sandnes Havn KF. Økonomiplanforslagene fra foretaksstyrene følger i sin helhet i [vedlegget til økonomiplan 2023-2026](#).

På de neste sidene framlegges hovedtallene, mål og prioriteringer slik de framgår av foretaksstyrene sine forslag. Til hvert av forslagene gir kommunedirektøren sine vurderinger og tilrådning. Dersom forslaget fra foretaksstyrene avviker fra det kommunedirektøren har innarbeidet av endringer i sitt forslag, er dette særskilt omtalt.

Sandnes tomteselskap KF

Om foretaket

Ved utgangen av året har Sandnes tomteselskap KF 6 årsverk. Merkantile tjenester som arkiv, regnskap og IKT kjøpes internt fra kommunen. Administrasjonen i foretaket er fra august 2021 lokalisert i leide lokaler i Rådhusgata 8.

Foretakets formål er å bidra til å realisere kommunens utbyggingsvirksomhet gjennom å anskaffe og tilrettelegge arealer klare for salg og utbygging. Produksjonen omfatter utvikling av arealer til bolig, næring og offentlig formål, samt tomter til boligsosiale formål. Kommunestyret vedtok 16. desember 2019 revidert eierstrategi overfor foretaket. Her fremgår det at fremskaffelse av arealer til reiseliv/turisme og havbruksrettet næring også inngår i formålet. Kommunestyret har fastholdt at foretaket skal utøve kommunens grunneierrolle i utbyggingsområder, sentrumsutviklingen og byomformingsområder. Grunneierrollen strekker seg frem til ferdig byggeklart areal, klart for salg. Bygging inngår ikke i foretaket sitt formål.

Det er et ansvarlig lån i foretaket til kommunekassen på kr 86,7 millioner (saldo per 31. desember 2021) som nedbetales over 30 år. Foretaket betaler et årlig avdrag på kr 4,3 millioner og en rente med 3 måneders NIBOR + 3 prosentpoeng. Av styrets forslag til budsjett 2023-2026 framgår det at foretaket har tilfredsstillende likviditet. Samtidig fremgår det at endringene ved å dreie mer av innsatsen inn i byomformingsområder kan utfordre denne likviditetsmessige situasjonen på sikt. Byomforming betyr ofte at prosjektene er «fremtunge» ved at erverv må løses på andre måter enn slik det kan gjøres i mer ordinær feltutbygging.

Mål i planperioden

Økt tilførsel av rimeligere boliger er et prioritert boligsosialt virkemiddel for at flere skal kunne kjøpe sin egen bolig. Foretaket bruker prosjektkonkurranser som virkemiddel for å fremskaffe rimeligere boliger til førstegangsetablerere. På denne måten får boligbyggeselskapene i regionen tilbud om å konkurrere om kjøp av byggeklare tomter. Den boligutbygger som etter en samlet vurdering kan tilby å bygge de billigste boligene kombinert med beste løsning og kvalitet for boligkjøper, får kjøpe tomtene. Boligene tildeles og selges av boligutbygger direkte til boligkjøper i henhold til foretakets tildelingsregler. Sandnes kommune får førsteprioritet til kjøp av boliger før de legges ut i markedet, og dette bidrar til å dekke kommunens behov for boliger til vanskeligstilte. Egnede arealer til oppføring av småhus har høy prioritet i utvikling av områder som foretaket er involvert i.

Kommuneplanen legger til rette for utvikling av flere lokale sentre i kommunen og foretaket skal spille en sentral rolle i realiseringen av disse.

Prinsippdokumentet for nye Sandnes kommune slår fast at foretaket skal fortsette å utføre oppgaver som i dag. Den nye kommunen har samtidig pekt ut reiseliv, opplevelse og turisme samt havbruksnæring (blå sektor) som nye satsingsområder. Ny kommune har muligheter for utvikling av landbaserte sjørettede næringsarealer og annen kraftkrevende industri. Foretaket vurderer nye utviklingsområder og arbeidet vil ha prioritet fremover.

Nøkkeltall	2022	2023	2024	2025	2026
Lønnsomhet > 10 %	1 %	4 %	-1 %	4 %	3 %
Likviditet og finansieringsevne > 100	-153	-184	-114	-237	-287
Soliditet > 45 % inkl ans lån	81 %	69 %	70 %	67 %	65 %

Nøkkeltallene er interne KPI måltall som er valgt på bakgrunn av gjeldende eierstrategi og vedtekter.

Måltallet for lønnsomhet varierer mellom -1 og 4 prosent i perioden. Dette er lavere enn målet som er minimum årlig 10 prosent. Likviditeten og finansieringsevnen har en negativ trend. Men soliditeten er på mellom 65 - 70 prosent og holdes jevnt høyt i hele perioden. Dette nøkkeltallet er etter kommunedirektørens vurdering sentralt for at foretaket skal kunne gjennomføre de oppgaver og oppdrag som kommunestyret har gitt og for å møte fremtidige endringer.

Overordnede planer styrer framtidig utvikling inn mot definert byutviklingsakse som innebærer transformasjon, byomforming og en utvikling av mer kombinerte formål. Hovedutfordringen for foretaket er at gjennomføringen av slike områder både som grunneier, forslagsstiller av reguleringsplan og tomteteknisk opparbeidelse er både tids- og kapitalkrevende og er forbundet med annen type risiko enn det som har vært. Tradisjonell feltutvikling vil de nærmeste årene skje i de områdene som allerede er under utvikling og i produksjon.

Styrets forslag til drifts- og investeringsbudsjett 2023-2026

Styret sitt forslag til drifts- og investeringsbudsjett framgår av vedlegget til økonomiplan 2023-2026. En oppsummering av dette er gitt i tabellen under.

Nøkkeltall fra foretakets budsjett – styrets forslag:

	2023	2024	2025	2026
Driftsinntekter	-39 960	-108 012	-107 740	-45 500
Driftsutgifter	49 320	117 327	110 971	52 059
Brutto driftsresultat	9 360	9 315	3 231	6 559
Finansinntekter, utbytte	-11 136	-7 865	-7 481	-7 729
Netto driftsresultat	-1 776	1 450	-4 250	-1 170
Årsresultat	-1 776	1 450	-4 250	-1 170

Budsjettet er forsiktig vurdert og hovedfokuset er på 2023. Styret fremmer et økonomiplanforslag for de fire neste årene der foretakets underliggende drift viser underskudd hvert år fremover. Det er forventede utbytter fra datterskapene gir som gir balanse og positivt resultat. Denne situasjonen gjør at styret har iverksatt tiltak knyttet til strategiarbeid om «veien videre for foretaket».

Salgsinntekter for 2023-2026 er basert på prosjektstatus og markedsvurdering per august 2022. Boligprosjektene som er lagt inn i budsjett 2023 er basert på områder som er byggeklare. Beløpene i 2023 baseres på salgstall, varekost og beregnet bidrag på konkrete kalkyler. De tre siste årene er basert på omsetning og historisk bidrag for lignende prosjekter.

Det er i samsvar med eierstrategien lagt inn utbytte fra datter- og tilknyttede selskaper ut fra et forsiktighetsprinsipp. I perioden 2023-2026 er det grunnlag for å anta at det vil foreligge utbytte fra Sørbø Hove AS, Vagle Næringspark AS og Bogafjell Vest Utvikling AS. Dette baseres på høy ferdiggrad og positiv kontantbeholdning. Utbytte må vurderes og godkjennes i samråd med øvrige aksjonærer, og det ligger til generalforsamlingene å avgjøre i sakene.

I budsjettet er det satt av konsulentmidler knyttet til bistand med organisasjonsutvikling i forbindelse med pågående strategiarbeid. Lønnsutgiftene justeres for lønnsøkning tilsvarende retningslinjer i Sandnes kommune. Dagens totale kapasitet på 6 årsverk er lagt til grunn for fremlagte budsjett. Vakante stilling beholdes ubesatt og lyses ikke ut. Generelle midler til Blink opprettholdes på samme nivå som tidligere med totalt kr 2,5 millioner i samsvar med inngått avtale.

Investeringer:

Tomteporteføljen til foretaket er sterkt redusert de siste årene som følge av stor etterspørsel og godt salg sammenholdt med lite tilførsel av nye tomteområder de siste ti årene. De tre store utbyggingsområdene, Kleivane, Bogafjell og Sørbø Hove vil være fullt utbygd i løpet av neste fem års periode. Det faktum at det ikke lenger åpnes opp for større feltutbygginger endrer rammebetingelsene for tomteselskapets virksomhet og medfører at foretaket ikke vil klare å oppfylle forventningene i eierstrategien med hensyn til produksjonsmål og avkastning.

Tomteselskapet har de siste par årene arbeidet aktivt sammen med Sviland utvikling AS og Velde Industri AS for å utvikle et regionalt næringsområde på Sviland tilpasset areal- og kraftkrevende virksomheter. Regionen vil ha behov for nye næringsområder for å lykkes med omstilling til det grønne skiftet. Området på Sviland er i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel spilt inn som næringsareal. Statsforvalteren har varslet innsigelse med hensyn til utformingen av området og har oppfordret til at området i større grad blir tilpasset natur- og landskapshensyn. Det er usikkert hvor store konsekvenser dette får for endelig utforming og størrelse på næringsområdet. Dette gjør det krevende å beregne kapitalbehovet for satsingen, Det er lagt inn totalt kr 40 millioner til investeringer fordelt på 2023 og 2024. Sum investeringer må balanseres mot total likviditetsbehov og den daglige driften av selskapet.

Kommunedirektørens merknader og tilrådninger som er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til økonomiplan - driftsbudsjettet

Styrets forslag til budsjett vurderes å være i tråd med resultatmålene gitt i eierstrategien. Det er viktig at Sandnes tomteselskap KF bidrar til rimelige boliger, omforming av sentrumsområder og utvikler byggeklare tomter for ulike typer næringsvirksomhet. I tillegg kommer aktivt bidrag i boligsosial utbygging.

Styret har fulgt opp kommunestyrets vedtatte eierstrategi og modell for styring av økonomisk risiko gjennom måltall for lønnsomhet, likviditet og soliditet. Modellen ivaretar 4-års perspektivet. Det er et sentralt grep for å ha et solid styringsverktøy med hensyn til økonomisk risiko og som beslutningsunderlag framover. I forhold til vedtatte nøkkeltall ser kommunedirektøren at måltallet for lønnsomhet på minimum 10 prosent ikke nås i perioden. Soliditeten holdes jevnt høyt i hele perioden. Resultatoppnåelsen på dette nøkkeltallet er etter kommunedirektørens vurdering sentralt for at foretaket skal kunne gjennomføre de oppgaver og oppdrag som kommunestyret har gitt og for å møte fremtidige endringer. Kommunedirektøren ser at tomteporteføljen for foretakets virksomhet reduseres i perioden som følge av de store områdene nå kommer til slutføring. I samsvar med regionale og kommunale planer er det forventet at engasjement i byomformingsprosjekter økes framover. Kompetanse og kapasitet i foretaket må tilpasses endrede rammevilkår. Søkelys på risiko- og økonomistyring bør derfor ha høy prioritet i styrets arbeid fremover. Styret har gått i gang med et strategiarbeid om «veien videre» for foretakets virksomhet. Resultatene er ventet å bli oversendt til kommunestyret for behandling på nyåret. Kommunedirektøren deler styrets vurderinger av at det er nødvendig å gjøre en slik analyse og at det tas strategiske grep. Styret peker på at økonomien i foretaket ikke er bærekraftig på sikt når resultater gjøres avhengig av utbytter fra datterselskapene. Styret har gjort tiltak som bidrar til at administrasjonsutgiftene ikke økes. Oppdraget som kommunestyret har gitt om å følge opp gjeldende avtale om tilskudd til Blink er innarbeidet for avtaleperioden. Det er naturlig at dette oppdraget og andre oppgaver som er tillagt foretaket i dag, gis en vurdering av styret i strategisaken og som deretter kommunestyret får til behandling. Spørsmålet om «veien videre» for foretaket er også et strategisk spørsmål for kommunen som konsern og som kommunestyret selv endelig må avgjøre. Nødvendige endringer av vedtekter, eierstrategi, økonomireglement, finansieringsmodell mv. er arbeid som eventuelt vil følge i forlengelse av hva kommunestyret vedtar. Slik situasjonen er nå og med foreslått økonomiplan, vil foretaket ikke oppfylle resultat- og produksjonsmålene som er satt.

Forslag til vedtak:

1. Økonomiplan 2023-2026 for Sandnes tomteselskap KF godkjennes.
2. Kommunestyret godkjenner årsbudsjettet for Sandnes tomteselskap KF med et resultat på kr 1,8 millioner.

[Styrets forslag til økonomiplan 2023-2026 finner du her som eget vedlegg.](#)

Sandnes Havn KF

Om foretaket

Sandnes havn KF sitt formål er å drive Sandnes havn med tilhørende bygg og eiendommer på en forretningsmessig måte, samt sørge for at havnen til enhver tid er en effektiv havn som tilfredsstiller brukernes behov. Av sist reviderte vedtekter i [ksak 26/21](#) fremgår det at foretaket ikke skal ha erverv som formål. Eventuell utdeling av foretakets midler til kommunekassen skal skje i samsvar med bestemmelsene i havne- og farvannsloven § 32, 3. ledd.

Formålet i havne- og farvannsloven som regulerer havnens virksomhet, er å fremme sjøtransport som transportform og legge til rette for effektiv, sikker og miljøvennlig drift av havn og bruk av farvann, samtidig som det skal tas hensyn til et konkurransedyktig næringsliv.

Mål i planperioden

Foretaks visjon er: Sandnes Havn skal være et attraktivt, miljøvennlig og effektivt logistikknutepunkt for næringslivet i Sandnes og på Jæren til beste for innbyggerne og samfunnet. Kundens behov skal være styrende for våre tjenester.

- Sandnes Havn skal framstå som den beste og mest kostnadseffektive havnen i regionen for stykkgoods, herunder stål og elementer samt bulklast. Annen tilknyttet virksomhet er utleie av havnebygg og arealer, som skal gi avkastning til havneformål som bestemt i lov.
- Resultatet måles blant annet i antall tonn losset og lastet, fordeling på varetyper, leieinntekter og regnskapsmessig resultat. Dette legges fram i forbindelse med regnskapsrapporter, perioderapporter og årsregnskap.

Styrets forslag til drifts- og investeringsbudsjett 2023-2026

Styret sitt samlede forslag til drifts- og investeringsbudsjett framgår av vedlegget til økonomiplan 2023-2026. En oppsummering av dette er gitt i tabellen under.

Nøkkeltall fra foretakets driftsbudsjett – styrets forslag:

	2023	2024	2025	2026
Driftsinntekter	-18 000	-18 600	-18 600	-18 700
Driftsutgifter	19 500	19 600	19 600	19 700
Brutto driftsresultat	1 500	1 000	1 000	1 600
Finansinntekter	-400	-400	-400	-400
Finansutgifter	-	-	-	-
Motpost avskrivninger	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500
Netto driftsresultat	-5 400	-5 900	-5 900	-5 900
Disponeringer ¹	5 400	5 900	5 900	5 900
Årsresultat	-	-	-	-

1) Overført investeringsregnskapet

Basisbudsjett

I et normalt driftsår for Sandnes Havn KF er driftsinntektene ekskludert finans om lag kr 18 millioner og driftsutgifter/kostnader inkludert avskrivninger og avsetninger til fremtidige investeringer på om lag kr 19 millioner. Avskrivningene har ikke noen resultatvirkning i kommunale regnskap.

Kai- og varevederlag er budsjettetert på samme nivå som i 2022 ut fra forventet trafikk. Leieinntekter vil øke litt i forhold til 2022.

Antall stillinger er 3. For tiden er 1 stilling vakant etter at en medarbeider har gått av med pensjon. Foretaket har gjort endringer i drift og fordeling av oppgaver med mål om å kunne utføre dagens oppgaver innenfor 2 årsverk. Men det kan være aktuelt å styrke staben med en stilling som i hovedsak brukes til forretningsutvikling og markedsarbeid.

Driftstiltak

Hoveddelen av bygningsmassen er relativt ny, derfor blir det foretatt normalt utvendig vedlikehold etter behov. Det samme gjelder for kaianleggene. Foretaket eier to verneverdige eiendommer, Strandgata 145 og Strandgata 157 «Polen». Begge eiendommene har behov for oppgradering og foretaket prøver å forvalte disse på en god måte.

De årlige driftsresultatene overføres til investeringsregnskapet. I 2023 er dette budsjettetert til kr 5,4 millioner.

Investeringer

Sandnes Havn KF er miljøfyrtårn sertifisert og ser på hvilke muligheter foretaket har for å redusere energibruken på havneområdet. Av HMS og sikringshensyn er det krav om god belysning både når det skjer arbeid og av hensyn til kameraovervåking og sikring av havneområdet. Foretaket ønsker å skifte ut dagens gamle lysarmaturer med LED lamper som kan dimmes på ulike deler av området. Dette vil redusere strømforbruket til et minimum og samtidig redusere lysforurensing som kan sjenere naboer.

For å ytterligere redusere strømforbruket vurderes det å montere solcellepaneler på takene til flere av byggene som er kontor og lagerbygg. Utforming og plassering av bygget fremstår som gunstig med tanke på lysforhold selv om dette må vurderes nøyer. Kombinasjonen av elektriske kaikraner og en stadig større andel av eltrucker vil bidra til at havnedriften blir enda mer bærekraftig. Fullt utbygd vil solcelleanlegget ha kapasitet utover det havnen behøver og vil kunne tilby energien til leietakere før eventuelt overskudd selges til nettleverandør.

Foretaket eier gjestehavnen i indre Vågen og serviceanlegget som er lokalisert i Sandnes kulturhus. Utbygging av Havneparken har medført reduksjon i antall båtplasser i indre havn. Sandnes skal satse på turisme og det er viktig å kunne tilby gode båtplasser til gjester som vil besøke byen. Siden gjestehavnen ligger i bysentrum antas det at båtgjestene også bidrar til omsetning i både butikker, utesteder og kulturtilbud. Det tas sikte på å etablere en hurtiglader for elbåter i gjestehavnen.

Det arbeides med å etablere et flytende svømmebasseng i indre vågen. Et slikt tilbud vil gjøre gjestehavnen mer attraktiv i tillegg til at det kan bli godt besøkt av gjester fra Sandnes og tilstøtende kommuner. Plassering er avklart i godkjent regulering og prinsipper for leie- og driftsmodell er fastsatt av kommunestyret. Foretaket har satt av inntil kr 30 millioner til etablering av basseng i løpet av 2023. Bassenget er tenkt driftet i samarbeid med Sandnes kommune. Sandnes havn KF har mottatt Kr 5 millioner fra Sandnes Sparebanks gavefond til dette prosjektet og tar det til inntekt for at både innbyggere og næringsliv ser fordelene av et slikt tilbud i sentrum.

Bassenget ble lyst ut 10. januar 2022 som en totalentreprise med tilbudsfrist 23. mars 2022. I utlysningsperioden startet krigen i Ukraina med påfølgende stor prisøkning og leverings usikkerhet for råvarer som stål og betong. Det var ved fristens utløp ingen tilbud. Ut fra tilgjengelig kunnskap om markedsforholdene legges det til grunn en ny utlysning på nyåret 2023.

Nøkkeltall foretakets investeringsbudsjett - styrets forslag:

	2023	2024	2025	2026
Investeringer	53 000	36 200	21 900	10 000
Egne inntekter/overført fra drift	-5 400	-5 900	-5 900	-5 900
Bruk av fond	-28 400			-2 200
Tilskudd fra Enova	-1 200	-1 400	-1 400	-1 900
Investeringsinntekt, salg av eiendom	-1 800	-28 900	-14 600	
Finansieringsbehov/investeringer	-53 000	-36 200	-21 900	-10 000

I 2023 er følgende investeringstiltak prioritert:

Svømmeanlegg gjestehavn	kr 30 millioner
Ny bygningsdel Stradgt 149	kr 9 millioner
Polen, rehabilitering og nybygg	kr 3 millioner
Ny mesanin i Strandgt 151	kr 3 millioner
Solcelleanlegg	kr 8 millioner
Totalt	kr 53 millioner

Investeringer i tilknytning til havnedrift og annen investering i eiendomsmassen dekkes av egne midler, salgsinntekter, fondsmidler og årets inntekter. Mer detaljer om tiltak utover i planperioden framgår av styrets samlede forslag, [se vedlegg](#).

Kommunedirektørens merknader og tilrådninger som er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til økonomiplan – drifts- og investeringsbudsjettet

Styrets forslag til drift- og investeringsbudsjett er etter kommunedirektørens vurdering i samsvar med foretakets formål og kommunestyrets prioriteringer av virksomheten. Kommunedirektøren slutter seg til økonomiplanforslaget fra styret i Sandnes Havn KF. Når det gjelder endelig investeringsramme for utendørs svømmebasseng i indre Vågen, vil det bli lagt fram egen sak om dette når blant annet anbudskonkurranse og reguleringen er gjennomført. Kommunedirektøren har videreført tiltaket med grunnlag i at Sandnes Havn KF bidrar med kr 30 millioner til utendørs havnebasseng i gjestehavna og at kommunekassen bidrar med kr 2,5 millioner til å håndtere eventuell pris- og markedsusikkerhet.

Forslag til vedtak:

1. Økonomiplan 2023-2026 for Sandnes Havn KF godkjennes.
2. Kommunestyret godkjenner årsbudsjettet for Sandnes Havn KF med et netto driftsresultat på kr 5,4 millioner.

[Styrets forslag til økonomiplan 2023-2026 finner du her som eget vedlegg.](#)

Økonomireglement

1. INNLEDNING

Økonomireglementet til Sandnes kommune redegjør for kommunens overordnede budsjett- og rapporteringsrutiner inkludert fullmakter.

Formålet med økonomireglementet er:

- Å beskrive kommunens overordnede økonomiske rutiner og fullmakter
- Å bidra til god økonomistyring

Utgangspunktet for reglementet er rammer og retningslinjer som følger av:

- [Lov om kommuner og fylkeskommuner \(kommuneloven\) av 22. juni 2018](#)
- [Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv, i kraft fra 01.01.2020](#)
- [Forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner, fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet, i kraft fra 1.1.2020](#)

Reglementet gjelder for Sandnes kommune med tilhørende kommunale foretak og vertskommunesamarbeider.

2. BUDSJETTFULLMAKTER

2.1 Kommunestyret

2.1.1 Kommunestyret skal innen årets utgang vedta et samlet budsjett for kommende kalenderår, jf. kommunelovens § 14-3. Årsbudsjettet er bindende og utgjør en selvstendig del av den fireårige handlings- og økonomiplanen som vedtas av kommunestyret en gang per år, jf. kommunelovens § 14-5. Årsbudsjettet skal være realistisk og det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret, jf. kommunelovens § 14-4.

Kommunestyret skal ved behandlingen av handlings- og økonomiplanen fastsette finansielle mål for den langsiktige styringen av kommunens økonomi, jf. kommunelovens §14-2.

2.1.2 Kommunestyret vedtar budsjett for skatter, rammetilskudd, renter/avdrag, gebyrer, avgiftssatser og egenbetaling på kommunale tjenester samt anvendelse av netto driftsresultat.

Endringer av frie inntekter og finansieringstransaksjoner gjøres kun av kommunestyret.

Kommunestyret vedtar driftsbudsjettene i henhold til *bevilgningsoversikt drift*, og *budsjettskjema tjenesteområder* som er detaljert på virksomhetsområder. I tillegg til *økonomisk oversikt etter art – drift*.

Kommunestyret fastsetter netto driftsbudsjett for kontrollutvalgets virksomhet etter direkte innstilling fra kontrollutvalget. Det følger av loven at kommunedirektøren har avskåret innstillingsrett.

Endringer *utover* vedtatt netto rammebudsjett i *budsjettskjema tjenesteområdene* skal bare foretas av kommunestyret.

Endringer *innenfor* netto driftsbudsjettramme kan foretas av kommunedirektøren og av det respektive styret i de kommunale foretakene i tråd med delegerte fullmakter så lenge de ikke er i strid med mål, prioriteringer og forutsetninger som ligger til grunn for kommunestyrets budsjettvedtak eller er av prinsipiell betydning.

2.1.3 Kommunestyret vedtar et investeringsbudsjett med finansiering for kommende kalenderår; *bevilgningsoversikt investering og investeringer per prosjekt*. For investeringsprosjekter som går over ett eller flere år med en total prosjektkostnad, anses de totale prosjektkostnadene å være styrende. Kravet til realistisk budsjettering gjelder for hvert budsjettår jf. punkt 2.1.1. Dersom inntektsrammene og bevilgningene i kommunens vedtatte budsjett ikke lenger tilsvarer de inntektene og utgiftene som kan forventes i løpet av året, gir det grunnlag til å foreta budsjettjusteringer.

Endring utover vedtatt brutto ramme i *investeringer per prosjekt* skal bare foretas av kommunestyret med de unntak som framgår av fullmakter i punkt 2.3.4-2.3.6.

2.1.4 Kommunestyret godkjenner avtaler om oppkjøp, nedsalg, fusjon, fisjon og etablering av aksjeselskaper med tilhørende økonomiske disposisjoner, etter eventuell anbefaling fra styret i kommunalt foretak eller innstilling fra kommunedirektøren.

2.1.5 I følge [investeringsreglementet](#) punkt 4.4, skal prosjekter som avviker vesentlig på kostnad, innhold eller fremdrift i forhold til vedtatt investeringsbeslutning i BP3 måtte fremmes for kommunestyret for godkjenning før kontrahering. Kommunedirektøren godkjenner oppstart av prosjekter som ikke vesentlig avviker på kostnad, innhold eller fremdrift i forhold til vedtatt investeringsbeslutning i BP3.

2.1.6 Jamfør punkt 1.1.1 i [vedlegg 4](#) til økonomireglementet, skal bygge- og anleggsregnskap avlegges innen 18 måneder etter at prosjektet er avsluttet for godkjenning i kommunestyret. Det gis mulighet til å avlegge gruppeprosjekt samlet. Byggeregnskap skal godkjennes av revisor før saken legges fram for behandling. Revisorgodkjenning legges med som vedlegg til saken. Det avlegges forenklet byggeregnskap uten revisorgodkjennelse for prosjekt inntil kr 2 millioner.

2.1.7 Kommunestyret godkjenner kjøp av bygg/lokaler/anlegg til bruk i kommunal tjenesteproduksjon. Unntatt er kjøp av boliger til kommunale utleieboliger. Kommunedirektøren delegeres myndighet til å godkjenne disse kjøpene i samsvar med rammen til formålet fastsatt i vedtatt investeringsbudsjett.

2.1.8 Kommunestyret godkjenner avhending av kommunalt eide bygg, anlegg og bebygde eiendommer

2.1.9 Kommunestyret godkjenner eksterne leieavtaler over kr 100 000 for bygg/lokaler/anlegg, med varighet ut over budsjettåret, til bruk i kommunal tjenesteproduksjon, etter innstilling fra kommunedirektøren.

2.2 Formannskapet

2.2.1 Formannskapet disponerer reservert tilleggsbevilgning. I saker om bruk av bevilgningen skal det alltid opplyses om saldo etter at foreslått disponering foretas. For behandlingen av søknader gjelder [egget reglement vedtatt av kommunestyret](#).

2.3 Kommunedirektøren

2.3.1 Kommunedirektør utarbeider et samlet budsjettforslag som grunnlag for kommunestyrets behandling av årsbudsjettet og handlings- og økonomiplan. Endringer innenfor vedtatt netto rammebudsjett i *budsjettskjema tjenesteområdene* kan foretas av kommunedirektøren med de unntak som framgår av fullmakter i økonomireglementets punkt 2.3.9. Kommunedirektøren delegeres fullmakt til å fordele budsjettert lønnsreserve som følge av lønnsoppgjør og ikke-refundert pensjon fra NAV.

2.3.2 Kommunedirektøren kan foreta tekniske justeringer mellom virksomheter innenfor samme tjenesteområde, som følge av de ulike [finansieringsmodellene](#).

Kommunedirektøren kan foreta tekniske justeringer mellom virksomheter også *utover* vedtatt netto rammebudsjett i *budsjettskjema tjenesteområdene*. Kommunedirektøren kan også foreta nødvendige budsjettjusteringer som følge av organisasjonsendringer, forbedring av administrative rutiner, tjenesteovergrepene tiltak eller driftsprosjekter eller regelverksendringer.

2.3.3 Kommunedirektøren har fullmakt til å plassere likviditet, ta opp lån og drive finansforvaltning i henhold til [kommunens vedtatte finansreglement](#).

2.3.4 Kommunedirektøren kan overføre fra driftsbudsjettet inntil kr 1 million for å finansiere nye bevilgninger, eventuelt justere vedtatte bevilgninger i investeringsbudsjettet, under forutsetning av at driftsbudsjettet går i balanse eller mindreforbruk etter overføringen. Budsjettjustering fra driftsbudsjettet til [investeringsbudsjettet](#), som dekker brutto kostnad, skal foretas og rapporteres til kommunestyret i perioderapporter.

2.3.5 Kommunedirektøren kan disponere midler til økning av utgiftene på inntil kr 1 million på et prosjekt i investeringsbudsjettet gjennom tilsvarende reduksjon av utgiftene på et annet prosjekt. Budsjettjustering skal foretas. Omdisponering mellom investeringsprosjekter kan bare foretas mellom allerede vedtatte prosjekter i budsjettåret og det skal rapporteres til kommunestyret i perioderapporter.

2.3.6 Kommunedirektøren gis fullmakt til å budsjettere investeringsprosjekter som gjelder administrasjonsavtaler, prosjekter som finansieres av avtaler om kostnadsbidrag, godkjente utbyggingsavtaler, bymiljøpakke og frikjøp parkering med likelydende beløp på inntekts- og utgiftssiden, slik at prosjektets nettoramme ikke påvirker lånebehovet i investeringsbudsjettet, med grunnlag i vedtak i et politisk beslutningsorgan.

2.3.7 Kommunedirektøren kan inngå finansielle leieavtaler (Dersom det vesentligste av økonomisk risiko og kontroll knyttet til det underliggende leieobjekt er gått over på leietaker klassifiseres avtalen som finansiell) under forutsetning av at avtalen er i tråd med kommunestyrets vedtak om låneopptak og investeringsrammer etter økonomireglementets punkt 2.1.3.

2.3.8 Alle vedtak om budsjettendringer som er gjort i henhold til punkt 2.3.4-2.3.7, skal umiddelbart sendes til virksomheten budsjett og analyse for ekspedering.

2.3.9 Fullmaktene over kan bare benyttes når:

- endringene ikke er i konflikt med mål og prioriteringer i årsbudsjettet eller andre politiske vedtak
- endringene ikke er av prinsipiell betydning

2.4 Virksomhetene

2.4.1 Virksomhetene og avdelingene kan disponere/omdisponere budsjettmidler innenfor sine virksomheters /avdelingers vedtatte netto budsjetttramme. Omdisponering skal gjøres gjennom justering av budsjettet.

2.4.2 Virksomheten kan gis fullmakt å opprette og nedlegge faste stillinger og engasjement i henhold til arbeidsmiljøloven samt omgjøre stillinger ved behov. Det forutsettes at endringene er i tråd med beløpene som er retningsgivende i den vedtatte 4-årige handlings- og økonomiplanperioden.

2.4.3 Virksomheter som har egne disposisjonsfond kan benytte midlene til drifts- og investeringsformål innenfor en ramme på kr 1 million per fond per år. Direktør for området må i forkant godkjenne driftsformålet og investeringen etter søknad. Budsjettjustering, som dekker brutto kostnad, skal foretas. Kommunestyret orienteres i perioderapportene.

2.4.4 SFO driver etter selvkostprinsippet. Overskudd avsettes til fond og brukes til å dekke framtidige underskudd. Eventuelle underskudd blir dekket av kommunekassen. Matpenger og andre formålsbetalinger som er innbetalt av brukere kan kun disponeres i tråd med formålet. Innbetalte penger skal benyttes i løpet av det året de innbetales for.

2.4.5 Virksomhetens disposisjonsfond er ment som en buffer til bruk ved uforutsette hendelser, behov som dukker opp gjennom året o.l. Virksomheten skal som hovedregel benytte egne oppsparte midler før det bes om midler til å dekke tiltak i perioderapportene. Nedhenting av midler fra disposisjonsfond bør gjennomføres i slutten av året, med mindre bruk er vedtatt i politiske beslutningsorgan.

2.4.6 Fullmaktene over kan bare benyttes når:

- endringene ikke er i konflikt med mål og prioriteringer i årsbudsjettet eller andre politiske vedtak
- endringene ikke er av prinsipiell betydning

2.5 Styrene i kommunale foretak

2.5.1 Styrebehandlet forslag til årsbudsjett og handlings- og økonomiplan for foretakets samlede virksomhet oversendes kommunedirektøren for videre behandling innen oppsatte tidsfrister slik at det avlegges sammen med kommunens handlings- og økonomiplan.

2.5.2 I samsvar med netto driftsramme fastsatt av kommunestyret som foretakets årsbudsjett, har styret ansvar for å fastsette detaljert årsbudsjett og påse at det foretas budsjettjusteringer gjennom året. Det er videre styrets ansvar å påse at foretaket har nødvendige utfyllende fullmakts- og økonomistyringsrutiner for virksomheten, inkludert foretakets datterselskaper og tilknyttede selskaper.

2.5.3 Styret kan foreta omdisponeringer innenfor fastsatt netto driftsramme når

- endringene ikke er i konflikt med mål og prioriteringer i årsbudsjettet eller andre politiske vedtak
- endringene ikke er av prinsipiell betydning

2.5.4 Styret kan opprette og nedlegge faste stillinger og engasjement i henhold til arbeidsmiljøloven samt omgjøre stillinger ved behov, forutsatt at det løses innenfor budsjetttrammen inneværende år og de tre øvrige år av handlings- og økonomiplanperioden.

Mer om særlige reglement for de enkelte foretakene kan leses [her](#).

3. RAPPORTERING

3.1 Regnskap

Regnskapet danner grunnlag for kontroll og resultatvurdering. I henhold til ny kommunelov, kapittel 25, har kommunedirektøren ansvaret for internkontrollen i kommunekassens virksomhet. Kommunedirektørens ansvar for løpende kontroll av den økonomiske utvikling, herunder rapportering til utvalg, formannskap og kommunestyre følger av kommunelovens kapittel 14.

Styrene i kommunale foretak har ansvaret for den løpende kontroll av den økonomiske utvikling i foretakets samlede virksomhet, herunder rapportering til kommunestyret. Daglig leder har ansvaret for internkontrollen i foretaket. Ansvarsforholdene er beskrevet i ny kommunelov, kapittel 9.

3.2 Rapportering til politisk nivå

I henhold til kommunelovens § 14-5 skal kommunedirektøren minst to ganger i året rapportere til kommunestyret om utviklingen i inntekter og utgifter, sett i forhold til vedtatt årsbudsjett.

I Sandnes kommune skal det etter første (30. april) og andre tertial (31. august), legges frem sak om budsjettforbruket så langt i året, samt prognose for resten av året (forventet årsresultat). Vesentlige endringer og uforutsette behov skal omtales i perioderapporten og ved vesentlige avvik skal kommunedirektøren foreslå budsjettjusteringer. Perioderapporten omfatter hele kommunen, inkludert kommunale foretak og vertskommunesamarbeid.

3.3 Årsregnskap og årsrapport

3.3.1 Kommunen skal utarbeide årsregnskap og årsrapport, jf. kommunelovens § 14-6.

Kommunedirektøren har ansvaret for å avlegge foreløpig årsregnskap til regnskapsrevisor i samsvar med kommunelovens frister. Styret i kommunalt foretak har tilsvarende ansvar som kommunedirektøren, for foretakets samlede virksomhet.

3.3.2 Det er kommunedirektørens ansvar å avlegge konsolidert årsregnskap for hele kommunens virksomhet, inkludert foretak og vertskommunesamarbeid. Årsregnskapet (konsern) skal være avlagt innen 22. februar i året etter regnskapsåret. Regnskapet er offentlig fra det tidspunktet det er avlagt.

3.3.3 Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide kommunens årsrapport. Den skal avlegges senest 31. mars året etter regnskapsåret. Årsrapporten behandles sammen med årsregnskapet.

3.3.4 Årsregnskapet og årsrapporten skal vedtas av kommunestyret senest seks måneder etter årets slutt.

3.3.5 Årsregnskapet, årsrapporten og revisjonsberetningen skal snarest mulig og senest en måned etter at årsregnskapet er vedtatt av kommunestyret sendes til departementet (fylkesmannen) og Statistisk sentralbyrå. Ved oversendelsen skal også kontrollutvalgets uttalelse, formannskapets innstilling og kommunestyrets vedtak i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet og årsrapporten legges ved.

4. ANDRE FORHOLD KNYTTET TIL ØKONOMIFORVALTNINGEN

4.1 Overføring av mindreforbruk - virksomheter

4.1.1 Overføring av mindreforbruk mellom budsjettår kan bare gjøres dersom kommunen samlet sett går med overskudd.

4.1.2 Forutsetninger for overføring:

1. Virksomhetene kan avsette mindreforbruk med inntil 2,5 prosent av netto budsjettramme til eget disposisjonsfond. Utførervirksomheter og virksomheter med negative budsjettrammer kan avsette mindreforbruk med inntil 2,5 prosent av brutto budsjettramme.
2. Resterende mindreforbruk avsettes til kommunens (kommunekassens) felles reservefond.

Dersom en virksomhets disposisjonsfond blir større enn 10 prosent (maksimalt kr 10 millioner) av virksomhetens netto driftsramme (brutto ramme for virksomheter med negativ netto budsjettramme) avsettes mindreforbruket i sin helhet til kommunens felles reservefond. Gjeldende regelverk om strykninger kan påvirke denne bestemmelsen.

4.2 Overføring av merforbruk - virksomhetene

4.2.1 Virksomheter med merforbruk skal benytte tidligere avsatte midler på disposisjonsfond til inndekning eller reduksjon av regnskapsmessig merforbruk.

4.2.2 Kommunestyret vedtar overføring av merforbruk i virksomhetene til inndekning påfølgende år, i sak om årsregnskapet.

4.2.3 Virksomheter med merforbruk får en inndragning i etterfølgende årsbudsjett tilsvarende merforbruket i foregående regnskapsår. Beløp avsettes til kommunens felles reservefond. Ved spesielle forhold kan det gjøres unntak fra dette. Eventuelle unntak må foreslås av kommunedirektøren i sak om årsregnskapet.

4.3 Bundne fond og øremerkede tilskudd

4.3.1 Bundne fond er avsetninger av øremerkede tilskudd i regnskapet for bruk til det øremerkede formålet i senere perioder. Det er knyttet søknadsbaserte tilskuddsordninger til flere statlige og regionale programsattinger og utviklingsområder. Tilsagn om tilskudd kommer i tillegg til kommunens bevilgninger, til utviklingsarbeid, eller tjenesteproduksjon. Ved utløp av tidsperioden tilskuddet gis, kan det ikke planlegges med at kommunekassen kan videreføre samme driftsramme. Dersom søknad om tilskudd er av prinsipiell art, skal saken legges fram for formannskapet.

4.3.2 Virksomheten som mottar tilskuddet er ansvarlig for oppfølging i henhold til retningslinjene som tilskuddsyter har gitt, herunder rapporteringskrav, innsendelse av prosjektrekskap og grunnlag for utbetaling av tilskuddet. Økonomirådgiver i budsjett og analyse orienteres av ansvarlig virksomhet ved tilsagn.

4.3.3 Mottak av øremerkede tilskudd utover vedtatt budsjett skal rapporteres i perioderapporten. Budsjettjusteringer foretas fortløpende, og senest en måned etter mottak av tilskuddet.

4.3.4 Virksomhetene kan avsette til og disponere bundne driftsfond (som følge av øremerkede midler, eller interkommunale avtaler). I forbindelse med bruk av bundne driftsfond skal utgifts- og inntektssiden i budsjettet justeres tilsvarende. Dersom avsetning eller bruk av disse fondene berører prinsipielle forhold skal dette legges fram for formannskapet.

4.4 Disposisjonsfond med vedtatte retningslinjer og vedtekter

Disposisjonsfond er frie avsetninger i regnskapet for bruk i senere perioder. Dette kan være avsetninger knyttet til enkelte virksomheter eller avsetninger til ønskede formål.

For noen av disse disposisjonsfondene er det vedtatt egne retningslinjer for disponering. Retningslinjer finnes her:

4.4.1 [Frikjøp parkering](#)

4.4.2 [Digitaliserings- og innovasjonsfondet](#)

4.4.3 [Utvikling Sandnes](#)

4.4.4 [Kraftfond](#)

4.4.5 [Energifond](#)

4.4.6 [Testamentarisk gave – Rachel Nygaards minnefond](#)

5. VEDLEGG TIL ØKONOMIREGLEMENTET

I økonomireglementet er det lagt inn lenker som viser til mer informasjon om enkelte punkter i reglementet. Dokumentene som lenkene kobles til legges også som vedlegg til økonomireglementet:

Vedlegg 1 [Definisjoner](#)

Vedlegg 2 [Digitaliserings- og innovasjonsfondet](#)

Vedlegg 3 [Reglement for investeringer](#)

Vedlegg 4 [Investeringsbudsjettet](#)

Vedlegg 5 [Energifond](#)

Vedlegg 6 [Kommunale foretak](#)

Vedlegg til økonomiplanen

Hovedtall

Driftsbudsjett

Tiltakslister i excel

Tilskudd til lag og organisasjoner

Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

Kommunale foretak

Sandnes kirkelige fellesråd

Økonomireglement

Klimabudsjett

Hovedtall

- [Bevilgningsoversikt drift](#)
- [Budsjettskjema tjenesteområdene](#)
- [Bevilgningsoversikt investering](#)
- [Investeringer per prosjekt](#)
- [Økonomisk oversikt](#)
- [§ 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser](#)
- [Netto driftsresultat, konsern](#)
- [Finansielle nøkkeltall](#)
- [Detaljert prognose over frie inntekter](#)

Bevilgningsoversikt drift

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
1 Rammetilskudd	2 063 930	2 050 000	2 241 000	2 330 000	2 343 000	2 359 000
2 Inntekts- og formueskatt	2 833 669	2 824 000	2 998 000	3 044 000	3 073 000	3 097 000
3 Eiendomsskatt	59 641	63 000	55 000	57 000	59 000	61 000
4 Andre generelle driftsinntekter	142 211	96 562	170 264	146 826	115 576	108 473
5 Sum generelle driftsinntekter	5 099 450	5 033 562	5 464 264	5 577 826	5 590 576	5 625 473
6 Sum bevilgninger drift, netto	4 522 974	4 780 412	5 110 102	5 146 018	5 169 637	5 177 117
7 Avskrivninger	336 014	270 000	340 000	350 000	360 000	370 000
8 Sum netto driftsutgifter	4 858 988	5 050 412	5 450 102	5 496 018	5 529 637	5 547 117
9 Brutto driftsresultat	240 462	-16 850	14 162	81 808	60 939	78 356
10 Renteinntekter	61 790	69 800	165 300	168 800	160 800	162 700
11 Utbytter	126 977	133 750	139 915	144 170	148 070	151 970
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	49 544	600	0	0	0	0
13 Renteutgifter	97 149	137 191	244 200	261 900	273 100	306 300
14 Avdrag på lån	279 341	292 404	285 000	311 000	339 000	361 000
15 Netto finansutgifter	-138 179	-225 445	-223 985	-259 930	-303 230	-352 630

16 Motpost avskrivninger	336 014	270 000	340 000	350 000	360 000	370 000
17 Netto driftsresultat	438 298	27 705	130 177	171 878	117 709	95 726
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
18 Overføring til investering	226 585	55 024	119 722	148 223	90 904	68 921
19 Avsetninger til bundne driftsfond	76 826	14 135	25 135	25 135	25 135	25 135
20 Bruk av bundne driftsfond	-87 592	-982	0	0	0	0
21 Avsetninger til disposisjonsfond	281 341	700	2 000	2 000	2 000	2 000
22 Bruk av disposisjonsfond	-58 863	-41 766	-16 680	-3 480	-330	-330
23 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
24 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	438 298	27 111	130 177	171 878	117 709	95 726
25 Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema tjenesteområdene

	Regnskap 2021	Vedtatt budsjett 2022	2023	2024	2025	2026
Oppvekst						
Ordinær grunnskoleopplæring inkludert fellesutgifter	1 213 291	1 009 068	1 094 546	1 097 274	1 089 542	1 088 694
Fagstab oppvekst	372 023	378 712	506 358	499 358	499 358	499 358
Voksenopplæring	25 791	13 839	16 391	16 391	16 391	16 391
Barnehager inkludert fellesutgifter	482 313	423 820	383 967	386 567	384 967	384 967
PPT, BFE og Helsestasjonstjenester	220 695	246 211	262 079	262 079	258 579	258 579
Sum oppvekst	2 314 113	2 071 650	2 263 341	2 261 669	2 248 837	2 247 989
Helse og velferd						
Enhet for funksjonshemmede	391 143	369 178	388 054	388 054	388 054	388 054
Enhet for hjemmetjenester og rehabilitering	250 998	222 927	232 615	232 615	232 615	232 615
H&V felles og samordningstjenester	101 387	81 552	125 493	124 393	135 293	137 793
Helse og rehabiliteringstjenester	341 733	304 533	341 606	342 356	342 756	343 156
Sosiale tjenester	256 338	205 914	261 867	244 690	227 151	228 974
Sykehjemstjenester	461 432	402 712	418 436	418 436	418 436	418 436
Sum helse og velferd	1 803 031	1 586 816	1 768 071	1 750 544	1 744 305	1 749 028
Kultur og næring						
Kultur og næring	173 798	108 250	114 572	114 472	114 472	114 472
Sum kultur og næring	173 798	108 250	114 572	114 472	114 472	114 472
Byutvikling og teknisk						
Samfunn, plan og bygg	32 690	25 906	27 443	27 443	27 443	27 443
B&T felles, KOA, klima og utbygging	20 246	11 033	12 503	12 503	11 803	11 703
Kommunalteknisk infrastruktur (skattefinansiert)	151 196	104 243	123 464	114 214	108 214	108 214
Kommunalteknisk infrastruktur (selvkost)	-19 378	-1 250	0	0	0	0
Sum byutvikling og teknisk	184 754	139 932	163 410	154 160	147 460	147 360
Organisasjon og økonomi						
Organisasjon	121 893	134 905	145 079	143 679	147 679	147 679
Økonomi	48 895	41 269	45 138	46 738	46 738	46 738
Sum organisasjon og økonomi	170 788	176 174	190 217	190 417	194 417	194 417

Kommunedirektør og fellesutgifter						
Eiendom	-190 826	261 200	354 937	335 605	323 442	326 215
Kommunens fellesutgifter	203 934	471 335	525 646	519 598	519 148	518 348
Politisk virksomhet	23 868	23 121	25 240	22 310	24 540	21 310
Kommunedirektør staber	20 647	19 612	20 653	20 653	20 653	20 653
Sum rådmannens staber og fellesutgifter	57 623	775 268	926 476	898 166	887 783	886 526
Energi -og finanskostnader	-125 427	-30 000	-250 000	-150 000	-80 000	-64 000
Sum 1B før korrigering	4 578 680	4 828 090	5 176 087	5 219 428	5 257 274	5 275 792
Sentrale inntekter						
Skatt og rammetilskudd, særtilskudd, renter og avdrag	-4 704 048	-4 858 090	-5 426 087	-5 369 428	-5 337 274	-5 339 792
Korrigerings generelle driftsinntekter (post 4)	-39 152	-25 074	-41 742	-39 919	-34 158	-32 335
Korrigerings renteutgifter (post 10 og 13)	-1 613	-900	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Korrigerings avskrivninger (post 7 og 16)	51 126	61 429	82 422	88 024	96 490	105 705
Korrigerings finans (post 11 og 12)	-2 765	0	0	0	0	0
Korrigerings bruk og avsetning fond (post 19 og 20)	48 047	12 223	26 805	26 805	26 805	26 805
Sum bevilgning til skjema 1A	4 522 974	4 780 412	5 110 102	5 146 018	5 169 637	5 177 117

Bevilgningsoversikt investering

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Investeringer i varige driftsmidler	912 288	895 774	1 087 903	1 132 350	1 177 600	1 386 478
Tilskudd til andres investeringer	2 712	2 000	11 500	38 000	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	21 423	0	24 300	24 300	25 300	25 300
Utlån av egne midler	1 002	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	937 425	897 774	1 123 703	1 194 650	1 202 900	1 411 778
Kompensasjon for merverdiavgift	140 470	119 944	160 205	176 482	179 160	202 617
Tilskudd fra andre	142 209	72 670	55 668	10 600	1 000	0
Salg av varige driftsmidler	50 528	16 926	0	7 500	7 500	0
Salg av finansielle anleggsmidler	282	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	26 170	23 863	23 863	23 863	23 863	23 863
Bruk av lån	358 303	609 347	764 245	827 982	900 473	1 055 377
Sum investeringsinntekter	717 962	842 750	1 003 981	1 046 427	1 111 996	1 281 857
Videreutlån	269 869	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000
Bruk av lån til videreutlån	269 869	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000
Avdrag på lån til videreutlån	110 581	130 000	140 000	150 000	160 000	170 000
Mottatte avdrag på videreutlån	139 003	130 000	140 000	150 000	160 000	170 000
Netto utgifter videreutlån	-28 423	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-226 585	-55 024	-119 722	-148 223	-90 904	-68 921
Avsetninger til bundne investeringsfond	51 194	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-15 648	0	0	0	0	-61 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-191 040	-55 024	-119 722	-148 223	-90 904	-129 921

Investeringer per prosjekt

Prosjekt	Tiltakstekst	Total kalkyle	Bevilget før	2023	2024	2025	2026
	Skole						
5631201	Sviland skule - liten idrettshall, spillemidler	-4 000		-4 000			
5630801	Kleivane skole, stor flerbrukshall og kunstgressbane, spillemidler	-11 500		-11 500			
5631301	Ombygging og utvidelse til B28 - Sandved skole	182 000	118 556	63 444			
5631401	Ny flerbrukshall Høyland ungdomsskole	171 500	2 000			10 000	85 000
5631401	Ny flerbrukshall Høyland ungdomsskole, spillemidler	-10 500					
5632201	Sentrumsskoler	703 500	3 800				
5631799	Varslingsanlegg skoler			8 000	2 500	2 500	2 500
5630299	Oppgradering bygningsmasse skoler			9 500	4 000	5 000	5 000
5630199	Oppgradering utendørsanlegg skoler			9 500	3 500	5 000	5 000
4240299	Utskiftning av digitale enheter i Sandnesskolen			13 500	10 000	10 000	10 000
5631601	Ny skole Riska	553 000	5 000	5 000	300 000	240 000	3 000
5632301	Utredning avlastningsskole, Trones	7 000		1 000			
5632401	Utredning skolestruktur Lura, inkludert alternativvurdering	4 300				2 300	2 000
5632599	Utvidelse Sørbø skole	105 200		2 000	40 000	63 200	
4240199	Digital satsing - Trådløs infrastruktur	18 500	15 053	3 447			
	Barnehage						
5640199	Oppgradering utendørsanlegg barnehager			8 000	4 000	5 000	5 000
5640299	Oppgradering bygningsmasse barnehager			9 250	2 250	4 000	4 000
5640801	Kjøp av tomter til barnehageformål	37 000		7 000			
5641301	Nye barnehageplasser i sentrum	88 500	500	2 000			1 500
5641801	Ny helsestasjon	153 000			1 000	2 000	
5641601	Utredning paviljonger, Sandvedhaugen og Varatun barnehage	1 000		1 000			
5641701	Nye barnehageplasser Ganddal	208 000					
5640601	Ny barnehage Figgjo	11 800		11 800			

5641999	Forsand barnehage (tilpasning vogn/soveskur)	100		100			
5642099	Smeaheia barnehage (skur for oppbevaring av traller)	400		400			
5642199	Ny barnehage Skarabakken	124 000		25 000	59 000	40 000	
	Totalsum Oppvekst	2 342 800	144 909	164 441	426 250	389 000	123 000
	Totalsum Oppvekst (brutto)	2 368 800	144 909	179 941	426 250	389 000	123 000
	Helse og velferd						
	Sykehjemstjenester						
5624201	Nytt bo- og aktivitetssenter Jonashagen, om lag 60 plasser	367 000	1 500	21 500	200 000	139 000	5 000
5621501	Nytt bo- og aktivitetssenter Lunde, om lag 50 plasser	438 000		1 500	4 000		
5624301	Nytt bo- og aktivitetssenter Hana gamle skole, om lag 70 plasser	425 000	1 000	7 000		10 000	250 000
2003599	Sykesignalanlegg bo- og aktivitetssentre	9 000	7 200	1 800			
2004299	Utstyr sykehjem			1 500	500	500	500
5620599	Oppgradering bygningsmasse omsorgsbygg			8 700	2 700	3 000	3 000
5650899	Branntekniske tiltak helsebygg	39 000	22 000	11 000	3 000	3 000	
5623401	Utbygging av nettverk og gjestenett på bo- aktivitetssenter	7 600	2 600	5 000			
5624401	Oppgradering Åseheimen borettslag	8 300	2 126	6 174			
5653599	Kommunalt legekontor	5 000		5 000			
	Enhet for funksjonshemmede (EFF)						
5621201	Bofellesskap for unge funksjonshemmede, 9 plasser	75 410	2 784	52 626	20 000		
5621101	Omsorgsboliger med heldøgntjenester for personer med store adferdsutfordringer, 5 plasser	47 000	1 741	4 259	20 000	21 000	
5622101	Nytt aktivitetssenter, flytting av Vågsgjerd aktivitetssenter	199 800	447		7 000	90 000	102 353
5622701	Nybygg Åsveien 156	46 000	341	7 159	38 500		
5622899	Oppgradering boliger med fellesareal for personer med funksjonsnedsettelse			4 650	1 650	1 650	1 650
5653001	Branntekniske tiltak EFF-boliger	11 000		1 000	2 000	2 000	2 000

5653101	Bolig for personer med funksjonsnedsettelse, 2 botiltak med 9 leiligheter i hver	161 000			1 000		75 000
5623701	Oppgradering av leiligheter på Lunde bo- og aktivitetssenter	12 000			6 000	6 000	
	Sosiale tjenester						
5620399	Boligsosial handlingsplan. Nye boliger			160 000	110 000	60 000	80 000
5620199	Oppgradering av kommunale boliger			6 000	6 000	6 000	6 000
5620799	To småhus per år			19 922	7 800	7 800	7 800
5620901	Ombygging Skeianegata 14	9 800	2 158	7 642			
5620601	Boliger for vanskeligstilte, Foss-Eikeland	17 750	695	17 055			
5620602	Boliger for vanskeligstilte, Tun - Hesthammar	15 200	2 306	12 894			
5620699	Boliger for vanskeligstilte, tilskudd fra Husbanken	-5 800		-5 800			
5653699	Strømmåler omsorgsboliger	7 000		7 000			
	Totalsum Helse og velferd	1 891 100	42 938	363 581	430 150	349 950	533 303
	Totalsum Helse og velferd (brutto)	1 900 860	46 898	369 381	430 150	349 950	533 303
	Kultur og næring						
4540401	Sandnes kulturhus, utskiftning av sceneteknisk utstyr			300	300	300	300
4630101	Avsetning til utsmykking			1 000	1 600	1 600	1 900
5610199	Oppgradering bygningsmasse kulturbygg			3 150	750	750	1 250
1500601	Kinokino utstyr			300	300	300	300
1501001	Filmvisningsutstyr til Sal 3 på Kinokino	1 000		1 000			
5611101	Lysrigg Sandnes kulturhus	18 000	3 000	15 000			
5611799	Varatun gård	80 000					
1500701	IT, oppgraderinger publikumsnett i fritids- og kulturbygg	1 000	250	250	250	250	
1500801	Teknisk utstyr Sandnes kulturhus, liten sal	7 200		7 200			
1500901	Teknisk utstyr Sandnes kulturhus, foaje	4 000			4 000		
5611601	Oppgradering sprinkleranlegg Havremølla	700		700			
1500201	Kinokino sal 1 oppgradering, sikkerhetstiltak	11 000	7 878	3 122			
	Totalsum Kultur og næring	122 900	11 128	32 022	7 200	3 200	3 750
	Totalsum Kultur og næring (brutto)	122 900	11 128	32 022	7 200	3 200	3 750

	Byutvikling og teknisk, skattefinansiert						
	Trafikksikring/tilrettelegging						
6505499	Sikringstiltak i forbindelse med lovpålagt tilsyn av kommunale broer		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
6510999	Rehabilitering av Figvedveien bru	5 500	500	5 000			
6511099	Utskiftning av Bråstein bru	10 500	500	10 000			
6302199	Nyanlegg gatelys			1 600	1 600	1 600	1 600
6804099	Oppgraderinger av vei, gang-og sykkelvei og fortau			7 000	7 000	7 000	7 000
6508699	Riving/ gjenoppbygging Bratteli kai	3 500	50	3 450			
6509199	Grunnerverv og opparbeiding Hugins, Munins og Odins gate	4 500	500		1 000	3 000	
6509299	Li - Riska, regulere kommunale veier	4 000		1 000		3 000	
6503799	Trafikksikring på eksisterende veinett (strakstiltak)			1 000	1 000	1 000	1 000
6509399	Opparbeidelse Haakon 7. gate, forskuttering	33 600	3 500	7 600	22 500		
6509399	Opparbeidelse Haakon 7. gate, tilskudd	-20 850	-2 000	-9 250	-9 600		
6508599	Figgenveien	32 059	1 000	31 059			
6302099	Utskifting av utrangerte gatelys	30 000	27 500	2 500			
6506133	Torkel Haabeths gate utbedring kryss og p-plass	1 100	100	1 000			
7580307	Rundkjøring Jærveien/Torger Carlsensgate, forprosjekt			-3 118			
	Friluft/folkehelse						
6820173	Badeplasser	4 000	1 000	3 000			
6831299	Oppgradering og sammenkobling av turveinettet			1 000	1 000	1 000	1 000
6830199	Opparbeidelse, rehabilitering og utvikling av friluftsområder			4 000	1 000	1 000	1 000
	Parker og grøntanlegg						
6840199	Oppgradering av kommunale lekeplasser			5 000	7 000	8 000	8 000
6820199	Forbedringer av parker og grøntanlegg			400	400	400	400
6863499	Oppfølging av ny tiltaksplan for parkdraget langs Storåna			300	300	300	300
6510801	Innkjøp av robotgressklippere			800	800	800	800
6821499	Etablering av parkdrag langs Storåna i Sandvedparken i forbindelse med realisering av plan 2013114 Åsedalen	12 350		12 350			

6820194	Opparbeiding av aktivitetsanlegg - trimanlegg	1 000	300	700			
6820503	Luravika badeområde, etablere permanent løsning inkludert erosjonssikring	2 500	103	2 397			
6820195	Insektsvennlig park og friområder - tilrettelegging	2 000	500	500	500	500	
6821301	Gamleverket leke- og aktivitetsområde	6 732	1 189	5 543			
6831401	Ras Sandvedparken, akutt tiltak	3 970	1 720	2 250			
6831599	Innløsning av areal som omreguleres til grøntstruktur i Sandvedparken	2 988	1 988	1 000			
6831699	Grunnerverv for sikring til friluftsførmål i Sandnesmarka	2 500	27	2 473			
	Gravplasser						
6860199	Oppgradering av gravplasser			1 000	1 000	1 000	1 000
6860599	Utarbeidelse av bevarings- og forvaltningsplan for gravplassen Sandnes gamle gravlund og andre gravplasser	2 600	1 100	1 000	500		
6860899	Utvidelse av Høyland kirkegård	28 850	1 217	1 508		14 250	11 875
6860999	Opparbeidelse av urnelund på Høyland gravlund	14 500		1 350		5 600	7 550
6861499	Utvidelse og opparbeidelse av areal til gravplass i Forsand	3 000			3 000		
5652901	Oppgradering bygningsmasse gravplasser			3 800	1 500	1 500	1 500
6861302	Soma gravlund opparbeidelse gravsteder	26 945	25 445	1 500			
	Idrett						
5660401	Austrått svømmehall	277 500	275 500	2 000			
5660401	Austrått svømmehall, spillemidler og programsatsningsmidler	-49 735	-39 735	-10 000			
5660501	Rehabilitering av svømmehall i Giskehallen, spillemidler	-11 500		-11 500			
5660199	Oppgradering bygningsmasse idrettsbygg			2 300	500	650	650
6806299	Skifte av kunstgress			6 851	5 000	0	5 000
6805199	Rehabilitering og utvikling av			900	900	900	900

6806599	Rehabilitering av toppdekket til friidrettsbanen på Sandnes stadion (spillemidler)	-500		-500			
5660701	Ishall	63 500		3 500		10 000	50 000
5660701	Ishall, spillemidler	-18 600					
5661899	Ny dobbel idrettshall	250 000			2 500	2 500	125 000
5661899	Ny dobbel idrettshall, spillemidler	-18 550					
5661701	Giskehallen 1 rehabilitering	35 000				35 000	
6805801	Erverv og tilrettelegging for nytt hestesportsenter	20 000		10 000	10 000		
6805178	Innovasjon digital betjening haller utvikling			100	100	100	
6805399	Oppgradering lysanlegg fotballbaner			1 500	1 500	1 500	1 500
6805180	Ferdigstille lysanlegg Sandnes stadion	7 500		2 000	5 500		
6805409	Legge om gressbaner til kunstgressbaner	10 000				10 000	
6851208	Igangsette regulering område i Sandnes idrettspark	2 500	500	2 000			
	Sentrumsprosjekter						
6821599	Etablere parkdrag langs Storåna fra Vågen til Julie Eges gate	62 000		2 000	2 000	29 000	29 000
6821599	Plan og prosjektering av åpning av Storåna fra Julie Eges gate til Skeiane stasjon	8 000	800	4 200	3 000		
6821601	Oppgradering og ferdigstillelse av området mellom Ruten og jernbanen, og mellom Ruten og terminalbygningen, inkludert underganger	15 000		15 000			
6821701	Oppgradering av sentrumsarealer, inkludert Kirkegata (ungdomsaksen), Gamlatorget, Mauritz Kartevoldsplass	14 000		3 000	5 000	6 000	
	Diverse						
6010199	Utskifting av maskiner og utstyr for forbedret drift			400	400	400	400
6202201	Tiltak ved fjerning av oppdemming Frøylandsvatnet	3 000	98	2 902			
6202399	Tiltak for håndtering av økt vannføring i Frøylandsbekken	9 500	41	9 459			
	Totalsum Byutvikling og teknisk, skattefinansiert	896 459	304 443	157 824	77 900	147 000	256 475
	Totalsum Byutvikling og teknisk, skattefinansiert (brutto)	1 016 194	346 178	192 192	87 500	147 000	256 475

	Byutvikling og teknisk, avgiftsfinansiert						
	Avløp						
7709199	Oppgradering kulvert Lurabekken	23 000	8 000	15 000			
7501299	Ny etappe, kulvert Lurabekken	85 000		5 000	25 000	25 000	30 000
7507099	Tilpasning til klimaendringer		8 244	1 000	1 000	15 000	15 000
7509502	Omlegging hovedkloakken på strekningen Ganddalsgaten-Våggsgata	62 000	57 000	5 000			
7702299	Oppfølging avløpsstrategi spredt bebyggelse	11 000	500	6 000	500	500	500
7508499	Teknisk utstyr avløpsnett; pumping, slamsuging, med videre		5 000	5 000	1 000	1 000	1 000
7508599	Hovedavløpsledning Bergevik - Myra	20 500		500	10 000	10 000	
7508699	Sanering Sleipnersgate - Odinsgate med flere	54 000			6 000	16 000	16 000
7508999	Hoveveien med tilgrensende nedslagsfelt	38 000	10 000	28 000			
	Vann og avløp						
7507199	Enøk-tiltak tekniske installasjoner			3 000	3 000	3 000	5 000
7702125	Separering og trykksonejustering på strekningen Åsveien-Ulvanuten	50 000	25 500	20 500	4 000		
7702599	Etablering av VA-ledninger Riska - Li	24 500			500	12 000	12 000
7504799	Sikre brannvannsdekning og separere avløpsledninger Ganddal skole	15 000					6 000
7502799	Foren - Helleveien	21 000					6 000
7504899	Foren - Ringen	24 000					
7505099	Myrveien	23 000					
7506999	Gamle Austråttvei	28 000					
7508099	Klokkerveien og Bispeveien	16 000					
7507999	VA-anlegg Ruten	2 600	10	2 590			
	Renovasjon						
7806299	Avfallsbeholdere/teknisk utstyr			3 000	3 000	3 000	3 000
7806599	Tiltak på nedlagt deponi			1 000	1 000	1 000	1 500
7807799	Kommunale returpunkt			1 000	1 000	1 000	1 000
	Samarbeidsprosjekt						
7509799	Sanering avløp jernbanen pumpestasjon - Gjesdalveien	60 000		20 000	25 000	15 000	
7508799	Bussveien, nødvendig flytting og oppgradering av vann- og avløpsledninger	118 000	5 000	25 000	25 000	43 000	20 000
7510299	Oppgradering vann og avløpsledninger, Oalsgata	41 000		5 000	15 000	21 000	

7509999	Oppgradering av kommunalt avløpsnett utløst av eksterne utbyggere		1 500	15 000	5 000	5 000	5 000
7510199	Oppgradering av ledningsnett på Olav V-plass i forbindelse med bussveiutbygging	15 000	6 000	9 000			
	Andre tiltak						
7510399	Etablering biokullanlegg med tilhørende bygg	7 000	6 060	2 940	-1 000	-1 000	
7510499	Kommunal egenandel miljøtiltak			300	300	300	300
	Totalsum Byutvikling og teknisk, avgiftsfinansiert	738 600	132 814	173 830	125 300	170 800	122 300
	Totalsum Byutvikling og teknisk, avgiftsfinansiert (brutto)	738 600	132 814	173 830	126 300	171 800	122 300
	Organisasjonen						
1200999	Digital strategi			3 800	1 300	1 300	1 300
1202199	Nettverk - kommune felles	9 000	6 000	3 000			
1205199	Oppgradering dokumenthåndteringssystem	3 800	3 200	600			
1204799	Utskifting av stemmeavlukker	500		500			
1205199	Et mer fleksibelt dokumenthåndteringssystem	4 100	1 080	3 020			
1201101	Inn-Digi - Prosessoptimalisering og kontinuerlig forbedring	5 000	2 000	3 000			
4240399	Nytt oppvekst administrativt system	6 000	4 332	1 668			
	Totalsum Organisasjonen	28 400	16 612	15 588	1 300	1 300	1 300
	Totalsum Organisasjonen (brutto)	28 400	16 612	15 588	1 300	1 300	1 300
	Kommunens fellesområde						
5660299	Sentrum parkeringsanlegg, inkludert forretning og næring	690 000	15 746	7 900	4 000	30 000	250 000
5660299	Finansiering nytt parkeringshus	-61 000					-61 000
4007299	Opparbeidelse av infrastruktur Skeiane/rådhuset, rekkefølgekrav	41 000	34 333	6 667			
6506599	Offentlige arealer			10 000	10 000	10 000	10 000
1204699	Valg 2023 og 2025 - nytt datautstyr			500		500	
1204899	Nye folkevalgte – nytt utstyr for elektronisk løsning for politiske dokumenter			1 000			
4007499	A-konto refusjonsbidrag til SIAS	53 000	20 000			33 000	
1205699	Oppgradering møterom, AV-utstyr med mer, rådhuset	400	200	200			

4007399	Overføring fra Sandnes tomteselskap KF, salg av rådhusmarka	-80 000	-65 000		-7 500	-7 500	
6806699	Flytende svømmebasseng Indre Vågen	2 500		2 500			
1205801	Fokusrommene i Rådhuset	3 000		3 000			
	Totalsum Kommunens fellesområde	648 900	5 279	31 767	6 500	66 000	199 000
	Totalsum Kommunens fellesområde (brutto)	789 900	70 279	31 767	14 000	73 500	260 000
	Eiendom						
5650199	Miljøtiltak, kommunale bygg			2 000	2 000	3 500	3 500
5650499	Innemiljø i øvrige kommunale bygg, oppgradering			3 800	2 800	3 500	3 500
5650399	ITV-anlegg (kameraovervåking)			3 500	1 000	1 000	1 000
5650599	Omlegging intern kommunikasjon for tekniske styresystemer			300	300	300	300
5650699	Adgangskontroll anlegg, utfasing av eldre låssystem og overgang til elektronisk skallsikring			3 000	1 500	1 500	1 500
5650799	Oppgradering av varmeanlegg i kommunale formålsbygg			600	600	600	600
5651501	Universell utforming			11 200	5 000	5 000	5 000
5651199	Nedgravde avfallscontainere			1 000	1 000	1 000	1 000
5651399	Programvare og programmering fagservere i kommunens formålsbygg			2 350	950	950	950
5652399	Regulering eiendommer	18 790	2 416	12 874	3 500		
5651499	Oppgradering av dusjanlegg for å hindre legionella			1 500	1 500	1 500	1 500
5651801	Oppgradering etter branntekniske vurderinger			1 000	1 000	1 500	1 500

5652201	Asfaltering og merking av parkeringsplasser på skoler og barnehager			2 285			
5651701	Radontiltak i bygg med for høye bq-verdier			1 800	500	500	500
5652401	Digitalisering og organisering av Brann og FDV-dokumentasjon for formålsbygg	4 300	1 300	3 000			
5641401	Oppgradering og utskifting av gjerder på skoler og barnehager	4 000	3 000	1 000			
5652601	Brannteknisk tilstandsvurdering og oppgradering av avvik på kontorbygg	6 000			6 000		
5652701	Riving gamle bygg og brakker	5 000		5 000			
5653299	Utskifting av kunstgress i ballbinger på uteanlegg formålsbygg			2 000	1 000	1 000	500
5653399	Oppgraderinger av kommunale bygg			11 500			
5622699	Adgangskontroll medisinrom boas	1 500	27	1 473			
5652899	Aktivitetshus Lura	93 000					
5662699	Nybygg Sivilforsvaret, Vagleleiren	110 000			1 000	10 000	55 000
5660301	Garderobeanlegg Vagleleiren	6 000	4 000	2 000			
5653799	Energieffektivisering	50 000		20 000	10 000	10 000	10 000
	Totalsum Eiendom	298 590	10 743	93 182	39 650	41 850	86 350
	Totalsum Eiendom (brutto)	298 590	10 743	93 182	39 650	41 850	86 350
	Totalsum Sandnes kommune			1 032 235	1 114 250	1 169 100	1 325 478
	Totalsum Sandnes kommune (brutto)			1 087 903	1 132 350	1 177 600	1 386 478

Økonomisk oversikt

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Driftsinntekter						
1 Rammetilskudd	2 063 930	2 050 000	2 241 000	2 330 000	2 343 000	2 359 000
2 Inntekts- og formuesskatt	2 833 669	2 824 000	2 998 000	3 044 000	3 073 000	3 097 000
3 Eiendomsskatt	59 641	63 000	55 000	57 000	59 000	61 000
4 Andre skatteinntekter	31 375	30 300	21 300	21 300	21 300	21 300
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	110 836	66 262	148 964	125 526	94 276	87 173
6 Overføringer og tilskudd fra andre	758 458	264 292	261 860	261 860	261 860	261 860
7 Brukerbetalinger	222 517	213 195	199 663	199 663	199 663	199 663
8 Salgs- og leieinntekter	657 049	605 392	850 397	756 699	695 765	688 980
9 Sum driftsinntekter	6 737 475	6 116 441	6 776 184	6 796 048	6 747 864	6 775 976
Driftsutgifter						
10 Lønnsutgifter	3 291 960	3 212 102	3 503 043	3 490 296	3 471 876	3 473 528
11 Sosiale utgifter	795 983	831 566	862 756	862 756	859 644	859 644
12 Kjøp av varer og tjenester	1 666 834	1 550 936	1 778 611	1 734 549	1 719 266	1 719 159
13 Overføringer og tilskudd til andre	406 222	269 281	277 612	276 639	276 139	275 289
14 Avskrivninger	336 014	270 000	340 000	350 000	360 000	370 000
15 Sum driftsutgifter	6 497 013	6 133 885	6 762 022	6 714 240	6 686 925	6 697 620
16 Brutto driftsresultat	240 462	-17 444	14 162	81 808	60 939	78 356

Finansinntekter						
17 Renteinntekter	61 790	69 800	165 300	168 800	160 800	162 700
18 Utbytter	126 977	133 750	139 915	144 170	148 070	151 970
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	49 544	600	0	0	0	0
20 Renteutgifter	97 149	137 191	244 200	261 900	273 100	306 300
21 Avdrag på lån	279 341	292 404	285 000	311 000	339 000	361 000
22 Netto finansutgifter	-138 179	-225 445	-223 985	-259 930	-303 230	-352 630
23 Motpost avskrivninger	336 014	270 000	340 000	350 000	360 000	370 000
24 Netto driftsresultat	438 298	27 111	130 177	171 878	117 709	95 726
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:						
25 Overføring til investering	226 585	55 024	119 722	148 223	90 904	68 921
26 Avsetninger til bundne driftsfond	76 826	14 135	25 135	25 135	25 135	25 135
27 Bruk av bundne driftsfond	-87 592	-982	0	0	0	0
28 Avsetninger til disposisjonsfond	281 341	700	2 000	2 000	2 000	2 000
29 Bruk av disposisjonsfond	-58 863	-41 766	-16 680	-3 480	-330	-330
30 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
31 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	438 298	27 111	130 177	171 878	117 709	95 726
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser

Langsiktig gjeld	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Langsiktig gjeld 1.1	7 397 898	7 977 233	8 584 654	9 226 219
Avdrag drift	284 910	310 560	338 908	360 600
Avdrag investering	140 000	150 000	160 000	170 000
Ordinært låneopptak	764 245	827 981	900 473	1 055 377
Startlån fra Husbanken	240 000	240 000	240 000	240 000
Langsiktig gjeld 31.12	7 977 233	8 584 654	9 226 219	9 990 996

Utlån	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Startlån	2 062 220	2 152 220	2 232 220	2 302 220
Ansvarlig lån Lyse	292 950	273 420	253 890	234 360
Ansvarlig lån Sandnes tomteselskap KF	78 000	73 667	69 333	65 000
Sum utlån	2 433 170	2 499 307	2 555 443	2 601 580
Netto lånegjeld	5 544 063	6 085 347	6 670 776	7 389 416
Netto lånegjeld i % av driftsinntektene	82,1 %	89,9 %	99,4 %	109,8 %

For pensjons- og garantiforpliktelser henvises det til [årsregnskap 2021](#).

Netto driftsresultat, konsern

Netto driftsresultat 2023-2026, konsern	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Skatt	2 998 000	3 044 000	3 073 000	3 097 000
Rammetilskudd	2 241 000	2 330 000	2 343 000	2 359 000
Øvrige driftsinntekter	1 516 191	1 395 453	1 296 803	1 275 700
Sum driftsinntekter, kommunekassen	6 755 191	6 769 453	6 712 803	6 731 700
Driftsinntekter Sandnes tomteselskap KF	2 000	2 000	2 000	-3 000
Driftsinntekter Sandnes havn KF	18 000	18 600	18 600	18 700
Sum driftsinntekter, kommunale foretak	20 000	20 600	20 600	15 700
Sum driftsinntekter, konsern	6 775 191	6 790 053	6 733 403	6 747 400
Sum driftsutgifter, kommunekassen	6 741 029	6 687 645	6 651 864	6 653 344
Driftsutgifter Sandnes tomteselskap KF	6 000	6 000	4 000	4 000
Driftsutgifter Sandnes havn KF	19 500	19 600	19 600	19 700
Sum driftsutgifter, kommunale foretak	25 500	25 600	23 600	23 700
Sum driftsutgifter, konsern	6 766 529	6 713 245	6 675 464	6 677 044
Brutto driftsresultat, kommunekassen	14 162	81 808	60 939	78 356
Brutto driftsresultat, kommunale foretak	-5 500	-5 000	-3 000	-8 000
Brutto driftsresultat, konsern	8 662	76 808	57 939	70 356
Netto finansutgifter, kommunekassen	-223 985	-259 930	-303 230	-352 630
Netto finansutgifter, Sandnes tomteselskap KF	3 000	3 000	2 000	3 000
Netto finansutgifter, Sandnes havn KF	6 900	6 900	6 900	6 900
Motpost avskrivninger, kommunekassen	340 000	350 000	360 000	370 000
Netto driftsresultat, kommunekassen	130 177	171 878	117 709	95 726
Netto driftsresultat, kommunale foretak	4 400	4 900	5 900	1 900
Netto driftsresultat, konsern	134 577	176 778	123 609	97 626
Netto driftsresultat, kommunekassen i %	1,9 %	2,5 %	1,8 %	1,4 %
Netto driftsresultat, konsern i %	2,0 %	2,6 %	1,8 %	1,4 %

Finansielle nøkkeltall

Finansielle nøkkeltall	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Snitt 2023-2026	Mål
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	6,5 %	3,0 %	1,9 %	2,5 %	1,8 %	1,4 %	1,9 %	>3 %
Disposisjonsfond + mindreforbruk i prosent av driftsinntektene	13,1 %	9,0 %	8,5 %	8,5 %	8,6 %	8,6 %	8,5 %	>7 %
Arbeidskapital i prosent av driftsinntektene	19,9 %	16,8 %	16,3 %	16,2 %	16,4 %	16,3 %	16,3 %	10-15%
Langsiktig lånegjeld i prosent av driftsinntektene	111,9 %	112,9 %	118,1 %	126,8 %	137,4 %	148,4 %	132,7 %	<110%
Lån som betjenes av frie inntekter	87,4 %	78,9 %	83,6 %	90,1 %	97,8 %	108,9 %	95,1 %	<90 %
Sertifikatlån i prosent av langsiktig gjeld	30,4 %	31,3 %	35,0 %	38,6 %	42,0 %	45,7 %	40,3 %	<70 %
Netto lån med renteesponering i prosent av driftsinntektene	-6,6 %	-6,3 %	-3,9 %	3,4 %	10,7 %	20,7 %	7,7 %	<20 %

Detaljert prognose over frie inntekter

Frie inntekter	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Innbyggertilskudd	2 113 914	2 309 241	2 345 957	2 382 932	2 404 798
Utgiftsutjevning	-86 885	-72 403	-70 520	-80 473	-85 593
INGAR	-3 902	-3 375	-2 906	-2 517	-2 539
Saker særskilt fordeling	27 048	48 118	48 118	33 552	33 552
Regionsentertilskudd	8 976	9 403	9 495	9 565	9 623
Inndelingstilskudd	15 488	16 061	16 061	16 061	16 061
Koronapandemi	13 680				
Saldert budsjett, RNB 2022 og skjønn	-131 562	1 200			
Sum rammetilskudd uten inntektsutjevning	1 956 757	2 308 245	2 346 205	2 359 120	2 375 902
Netto inntektsutjevning	-5 860	-17 206	-16 234	-16 348	-16 459
Sum rammetilskudd	1 951 000	2 291 000	2 330 000	2 343 000	2 359 000
Rammetilskudd - endring i %		17,4 %	1,7 %	0,6 %	0,7 %
Skatt på formue og inntekt	3 104 000	2 998 000	3 044 000	3 073 000	3 097 000
Skatteinntekter - endring i %		-3,4 %	1,5 %	1 %	0,8 %
Sum frie inntekter	5 055 000	5 289 000	5 374 000	5 416 000	5 456 000
Frie inntekter - endring i %		4,6 %	1,6 %	0,8 %	0,7 %

Driftsbudsjett

- [Driftsrammer](#)
- [Driftsrammer per kostrafunksjon](#)

Driftsrammer

	2023
Oppvekst	
Ordinær grunnskoleopplæring inkludert fellesutgifter	
Utgifter	
10 Lønn	1 040 303
11 Forbruk	69 195
12 Drift	3 580
13 Kjøp av tjenester	31 933
Utgifter Totalt	1 145 011
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-46 728
17 Refusjon	-3 737
Inntekter Totalt	-50 465
Ordinær grunnskoleopplæring inkludert fellesutgifter Totalt	1 094 546
Voksenopplæring	
Utgifter	
10 Lønn	42 783
11 Forbruk	1 655
12 Drift	-114
Utgifter Totalt	44 324
Inntekter	
17 Refusjon	-27 393
18 Overføring	-540
Inntekter Totalt	-27 933
Voksenopplæring Totalt	16 391

Barnehager inkludert fellesutgifter	
Utgifter	
10 Lønn	438 768
11 Forbruk	15 661
12 Drift	-1 055
13 Kjøp av tjenester	600
14 Overføring	1 100
Utgifter Totalt	455 074
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-70 857
17 Refusjon	-250
Inntekter Totalt	-71 107
Barnehager inkludert fellesutgifter Totalt	383 967
PPT, BFE og Helsestasjonstjenester	
Utgifter	
10 Lønn	207 773
11 Forbruk	20 885
12 Drift	5 740
13 Kjøp av tjenester	49 905
14 Overføring	1 900
Utgifter Totalt	286 203
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-1 100
17 Refusjon	-23 024
Inntekter Totalt	-24 124
PPT, BFE og Helsestasjonstjenester Totalt	262 079

Fagstab oppvekst	
Utgifter	
10 Lønn	18 125
11 Forbruk	4 678
12 Drift	-8 345
13 Kjøp av tjenester	507 100
14 Overføring	100
Utgifter Totalt	521 658
Inntekter	
18 Overføring	-15 300
Inntekter Totalt	-15 300
Fagstab oppvekst Totalt	506 358
Oppvekst Totalt	2 263 341
Helse og velferd	
H&V felles og samordningstjenester	
Utgifter	
10 Lønn	82 159
11 Forbruk	11 640
12 Drift	122
13 Kjøp av tjenester	153 578
14 Overføring	7 094
Utgifter Totalt	254 593
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-1 300
17 Refusjon	-127 800
Inntekter Totalt	-129 100
H&V felles og samordningstjenester Totalt	125 493

Sykehjemstjenester	
Utgifter	
10 Lønn	459 690
11 Forbruk	32 136
12 Drift	6 358
Utgifter Totalt	498 184
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-78 647
17 Refusjon	-1 101
Inntekter Totalt	-79 748
Sykehjemstjenester Totalt	418 436
Enhet for funksjonshemmede	
Utgifter	
10 Lønn	387 206
11 Forbruk	13 452
12 Drift	2 365
14 Overføring	459
Utgifter Totalt	403 482
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-13 018
17 Refusjon	-2 410
Inntekter Totalt	-15 428
Enhet for funksjonshemmede Totalt	388 054
Enhet for hjemmetjenester og rehabilitering	
Utgifter	
10 Lønn	225 097
11 Forbruk	16 215
12 Drift	6 010
14 Overføring	274
Utgifter Totalt	247 596
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-14 081
17 Refusjon	-900
Inntekter Totalt	-14 981
Enhet for hjemmetjenester og rehabilitering Totalt	232 615

Helse og rehabiliteringstjenester	
Utgifter	
10 Lønn	299 499
11 Forbruk	16 428
12 Drift	8 312
13 Kjøp av tjenester	61 394
14 Overføring	70
Utgifter Totalt	385 703
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-13 101
17 Refusjon	-30 881
18 Overføring	-115
Inntekter Totalt	-44 097
Helse og rehabiliteringstjenester Totalt	341 606
Sosiale tjenester	
Utgifter	
10 Lønn	166 262
11 Forbruk	32 166
12 Drift	1 281
13 Kjøp av tjenester	2 105
14 Overføring	133 829
15 Finanstransaksjoner	590
Utgifter Totalt	336 233
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-54 454
17 Refusjon	-3 536
18 Overføring	-16 286
19 Finanstransaksjoner	-90
Inntekter Totalt	-74 366
Sosiale tjenester Totalt	261 867
Helse og velferd Totalt	1 768 071

Kultur og næring	
Kultur og næring	
Utgifter	
10 Lønn	96 457
11 Forbruk	13 997
12 Drift	8 301
13 Kjøp av tjenester	2 188
14 Overføring	22 717
Utgifter Totalt	143 660
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-17 930
17 Refusjon	-4 483
18 Overføring	-6 345
19 Finanstransaksjoner	-330
Inntekter Totalt	-29 088
Kultur og næring Totalt	114 572
Kultur og næring Totalt	114 572
Byutvikling og teknisk	
Kommunalteknisk infrastruktur (selvkost)	
Utgifter	
10 Lønn	53 791
11 Forbruk	7 690
12 Drift	37 132
13 Kjøp av tjenester	171 993
14 Overføring	11 796
15 Finanstransaksjoner	65 174
Utgifter Totalt	347 576
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-347 290
17 Refusjon	-286
Inntekter Totalt	-347 576
Kommunalteknisk infrastruktur (selvkost) Totalt	0

Samfunn, plan og bygg	
Utgifter	
10 Lønn	48 988
11 Forbruk	1 653
12 Drift	8 972
13 Kjøp av tjenester	520
14 Overføring	300
15 Finanstransaksjoner	90
Utgifter Totalt	60 523
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-33 035
17 Refusjon	-45
Inntekter Totalt	-33 080
Samfunn, plan og bygg Totalt	27 443
Kommunalteknisk infrastruktur (skattefinansiert)	
Utgifter	
10 Lønn	191 486
11 Forbruk	39 773
12 Drift	-99 196
13 Kjøp av tjenester	10 107
14 Overføring	10 070
15 Finanstransaksjoner	2 000
Utgifter Totalt	154 240
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-28 764
17 Refusjon	-2 012
Inntekter Totalt	-30 776
Kommunalteknisk infrastruktur (skattefinansiert) Totalt	123 464

B&T felles,KOA, klima og utbygging	
Utgifter	
10 Lønn	23 383
11 Forbruk	2 525
12 Drift	-4 218
14 Overføring	1 850
Utgifter Totalt	23 540
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-10 957
17 Refusjon	-80
Inntekter Totalt	-11 037
B&T felles,KOA, klima og utbygging Totalt	12 503
Byutvikling og teknisk Totalt	163 410
Organisasjon	
Organisasjon	
Utgifter	
10 Lønn	104 615
11 Forbruk	40 040
12 Drift	10 511
13 Kjøp av tjenester	5 129
14 Overføring	1 894
Utgifter Totalt	162 189
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-1 837
17 Refusjon	-15 273
Inntekter Totalt	-17 110
Organisasjon Totalt	145 079
Organisasjon Totalt	145 079

Økonomi	
Økonomi	
Utgifter	
10 Lønn	39 751
11 Forbruk	5 527
12 Drift	1 147
13 Kjøp av tjenester	11
Utgifter Totalt	46 436
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-1 153
17 Refusjon	-145
Inntekter Totalt	-1 298
Økonomi Totalt	45 138
Økonomi Totalt	45 138
Sentrale staber, politisk virksomhet og fellesutgifter	
Eiendom	
Utgifter	
10 Lønn	17 366
11 Forbruk	159 564
12 Drift	201 687
15 Finanstransaksjoner	0
Utgifter Totalt	378 617
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-23 680
Inntekter Totalt	-23 680
Eiendom Totalt	354 937
Politisk virksomhet	
Utgifter	
10 Lønn	18 888
11 Forbruk	5 520
12 Drift	-1 940
14 Overføring	2 782
Utgifter Totalt	25 250
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-10
Inntekter Totalt	-10
Politisk virksomhet Totalt	25 240

Kommunens fellesutgifter	
Utgifter	
10 Lønn	368 505
11 Forbruk	24 028
12 Drift	-9 077
13 Kjøp av tjenester	83 306
14 Overføring	60 654
15 Finanstransaksjoner	21 300
Utgifter Totalt	548 716
Inntekter	
17 Refusjon	-270
18 Overføring	-21 300
19 Finanstransaksjoner	-1 500
Inntekter Totalt	-23 070
Kommunens fellesutgifter Totalt	525 646
Kommunedirektør staber	
Utgifter	
10 Lønn	13 962
11 Forbruk	2 027
12 Drift	1 103
13 Kjøp av tjenester	4 553
14 Overføring	133
Utgifter Totalt	21 778
Inntekter	
16 Egenbetaling/salgsinntekt	-1 125
Inntekter Totalt	-1 125
Kommunedirektør staber Totalt	20 653
Sentrale staber, politisk virksomhet og fellesutgifter Totalt	926 476
Totalsum	5 426 087

Driftsrammer per kostrafunksjon

Funksjon		2023
100	POLITISK STYRING	24 894
110	KONTROLL OG REVISJON	4 982
120	ADMINISTRASJON	521 220
121	FORVALTNINGSUTGIFTER I EIENDOMSFORVALTNINGEN	354 737
130	ADMINISTRASJONSLOKALER	-60 793
170	ÅRETS PREMIEAVVIK	-64 307
171	AMORTISERING AV TIDLIGERE ÅRS PREMIEAVVIK	106 144
172	PENSJON	47 201
180	DIVERSE FELLESUTGIFTER	29 422
201	BARNEHAGE	786 092
202	GRUNNSKOLE	1 037 606
211	STYRKET TILBUD TIL FØRSKOLEBARN	84 598
213	VOKSENOPPLÆRING	16 391
215	SKOLEFRITIDSTILBUD	46 765
221	BARNEHAGELOKALER OG SKYSS	8 976
222	SKOLELOKALER	50 101
223	SKOLESKYSS	13 825
231	AKTIVITETSTILBUD TIL BARN OG UNGE	13 642
232	HELSESTASJONS- OG SKOLEHELSETJENESTE	74 199
233	ANNET FOREBYGGENDE HELSEARBEID	10 086
234	AKTIVISERINGS- OG SERVICETJ. TIL ELDRE OG PERSONER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE MV.	86 548
241	DIAGNOSE, BEHANDLING, HABILITERING OG REHABILITERING	196 116
242	RÅD, VEILEDNING OG SOSIALT FOREBYGGENDE ARBEID	50 196
243	TILBUD TIL PERSONER MED RUSPROBLEMER	27 988
244	BARNEVERNTJENESTE	55 213
251	BARNEVERNTILTAK NÅR BARNET IKKE ER PLASSERT AV BARNEVERNET	14 984
252	BARNEVERNTILTAK NÅR BARNET ER PLASSERT AV BARNEVERNET	89 454
253	HELSE- OG OMSORGSTJENESTER I INSTITUSJON	498 722
254	HELSE- OG OMSORGSTJENESTER TIL HJEMMEBOENDE	628 367
256	ØYEBLIKKELEG HJELP DØGN- OG TILBUD	14 438
261	INSTITUSJONSLOKALER	36 604
265	KOMMUNALT DISPONERTE BOLIGER	-48 881
273	ARBEIDSRETTEDE TILTAK I KOMMUNAL REGI	15 537

275	INTRODUKSJONSORDNING	71 876
276	KVALIFISERINGSORDNINGEN	33 315
281	YTELSE TIL LIVSOPPHOLD	120 708
283	BISTAND TIL ETABL. OG OPPRETTTH. AV EGEN BOLIG	25 674
301	PLANSAKSBEHANDLING	21 548
302	BYGGEBEHANDLING OG EIERSEKSJONERING	4 183
303	KART OG OPPMÅLING	7 441
315	BOLIGBYGGING OG FYSISKE BOMILJØTILTAK	2 563
320	KOMMUNAL NÆRINGSVIRKSOMHET	148
321	KONSESJONSKRAFT, KRAFTRETTIGHETER OG ANNEN KRAFT FOR VIDERESALG	-250 000
325	TILRETTELEGGING OG BISTAND FOR NÆRINGSLIVET	6 902
329	LANDBRUKSFORVALTNING OG LANDBRUKSBASERT NÆRINGSUTVIKLING	5 320
330	SAMFERDSEL OG TRANSPORTTILTAK	-3 779
332	KOMMUNALE VEIER	54 018
335	REKREASJON I TETTSTED	19 070
339	BEREDSKAP MOT BRANNER OG ANDRE ULYKKER	82 712
340	PRODUKSJON AV VANN	33 900
345	DISTRIBUSJON AV VANN	-60 943
350	AVLØPSRENSING	54 600
353	AVLØPSNETT OG INNSAMLING AV AVLØPSVANN	-109 220
355	INNSAMLING, GJENVINNING OG SLUTTBEHANDLING AV HUSHOLDNINGSAVFALL	-759
360	NATURFORVALTNING OG FRILUFTSLIV	14 366
365	KULTURMINNEFORVALTNING	1 346
370	BIBLIOTEK	13 833
375	MUSEER	7 434
377	KUNSTFORMIDLING	16 638
380	IDRETT OG TILSKUDD TIL ANDRES IDRETTSANLEGG	4 775
381	KOMMUNALE IDRETTSBYGG OG IDRETTSANLEGG (drift og vedlikehold)	51 272
383	KULTURSKOLER	32 874
385	ANDRE KULTURAKTIVITETER OG TILSKUDD TIL ANDRES KULTURBYGG	13 156
386	KOMMUNALE KULTURBYGG	404
390	DEN NORSKE KIRKE	38 228
393	GRAVPLASSER OG KREMATORIER	8 931
800	SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE	-3 053 000
840	STATLIG RAMMETILSKUDD OG ØVRIGE GENERELLE STATSTILSKUDD	-2 253 300
850	STATSTILSK. KNYTTET T. BOSETTING OG INTEGR. AV FLYKTN. OG DRIFT AV ASYLMOTTAK	-132 508
870	RENTER, UTBYTTE OG LÅN	225 485
880	AVS, BRUK AV AVS, OVERFRA DRIFT TIL INV OG INNDEKN. MERFORBRUK OG UDEKKET	119 722

870	RENTER, UTBYTTE OG LÅN	-507 645
-----	------------------------	----------

Tiltakslister i excel

- [Driftstiltak 2023-2026](#)
- [Investeringsiltak 2023-2032](#)

Tilskudd til lag og organisasjoner

- [Helse og velferd](#)
- [Kultur og næring](#)
- [Diverse](#)
- [Medlemskap og tilskudd](#)

Helse og velferd

	Vedtatt budsjett 2022	Forslag til budsjett 2023	Endring
Eldresenter			
Gandsfjord seniorsenter 	3 085 000	3 672 000	542 000
Mottar tilskudd i henhold til driftsavtale.			
Figgjo helselags eldresenter 	311 000	320 000	9 000
Mottar tilskudd i henhold til driftsavtale.			
Mossiges Minde seniorsenter 	3 082 000	3 359 000	277 000
Mottar tilskudd i henhold til driftsavtale.			
Høle eldresenter 	343 000	353 000	10 000
Mottar tilskudd i henhold til driftsavtale.			
Austrått seniorsenter 	459 000	557 000	98 000
Mottar tilskudd i henhold til driftsavtale.			
Huset Vårt bo- og servicesenter 	6 537 000	6 869 000	332 000
Mottar tilskudd i henhold til driftsavtale.			
Kirkens sykevaksordning 	1 201 000	1 244 000	43 000
Mottar tilskudd i henhold til driftsavtale.			
<u>Sum tilskudd eldresenter</u>	15 018 000	16 329 000	1 311 000
	Vedtatt budsjett 2022	Forslag til budsjett 2023	Endring
Lag og organisasjoner			
Stiftelsen huset / Funkishuset 	2 776 000	2 880 000	104 000
Det foreligger driftsavtale ut 2026, med ett års oppsigelse.			
CRUX oppfølgingssenter 	965 000	1 000 000	35 000
Ny driftsavtale fra 1. januar 2022.			
Mental helse 	415 000	415 000	0
Mottar tilskudd i henhold til driftsavtale.			
Veiledningssenteret	360 000	360 000	0
Matsentralen Rogaland	230 000	200 000	-30 000

Nok, Sør-Vest	185 000	192 000	7 000
Lavterskel hjelpetilbud og fagressurs om seksuelle overgrep. Ny driftsavtale fra 1. januar 2022.			
Kirkens SOS	100 000	100 000	0
Pårørendesenteret	80 000	80 000	0
Kompasset Blå Kors	80 000	80 000	0
Pensjonistforbundet trening Austrått	60 000	60 000	0
Rogaland ME	50 000	50 000	0
Kreftomsorg Rogaland	40 000	40 000	0
ROS-rådgivning om spiseforstyrrelser	50 000	30 000	-20 000
Hjerte for Sandnes	20 000	20 000	0
Røde kors - nettverk etter soning	0	20 000	20 000
Kirkelig dialogsenter	0	20 000	20 000
Klippen no 13	0	15 000	15 000
Evangeliesenter Kontakten Sandnes	0	15 000	15 000
Angstringen	0	10 000	10 000
LPP	8 000	8 000	0
SEIF	30 000	0	-30 000
<u>Sum tilskudd lag og organisasjoner</u>	5 449 000	5 595 000	146 000
Fra og med handlings- og økonomiplan 2023-2026 er tilskuddet til Krisesenteret tatt ut fra denne oversikten.			

Kultur og næring

Tilskudd	Vedtatt budsjett 2022	Forslag til budsjett 2023	Endring
Driftstilskudd til frivillige lag og foreninger	1 189 000	1 500 000	311 000
Økningen handler om at det faste tilskuddet til Sandnes Musikkråd er lagt inn.			
Driftstilskudd til private bydelshus	1 029 000	1 100 000	71 000
Ingen endring fra 2022 til 2023. Økt tilskudd i 2021 til private bydelshus har gitt to private bydelshus et ekstra tilskudd til vedlikehold.			
Tilskudd til husleie ved bruk av Sandnes kulturhus og kinokino	830 000	830 000	0
Tilskudd til kulturtiltak	1 775 000	1 400 000	-375 000
Tilskudd til åpne kulturarrangement/prosjekt, ungdomstiltak, kulturpris og -stipend, jamfør vedtatte retningslinjer for kulturtiltak i Sandnes kommune.			
Tilskudd til Barn- og unges kommunestyre (BUKS)	315 000	315 000	0
Midlene fordeles av BUKS på bakgrunn av innmeldte søknader fra barn og unge i Sandnes.			
Rogaland Arboret	1 865 000	1 927 000	62 000
Stifterkommunene og styret i Rogaland Arboret har i samrådsmøte 12. september 2013 kommet frem til at det inngås likelydende avtale for 4 år om tilskuddet. Grunnlaget var at Sandnes som vertskommune betaler kr 14, Stavanger kr 5 og de andre kommunene kr 8. Beløpet indeksreguleres. Framtidig organisering/eierform er utredet. Det er vedtatt 4-årig pilotprosjekt om felles drift av Arboretet og Stavanger Botaniske hage. Iverksettes fra 2022. Avtalen forlenges som ut perioden. Indeksregulert beløp 2022 er kr 18,17 per innbygger. I pilotperioden yter Sandnes et økt tilskudd på kr 450 000 per år.			
Ryfylke friluftsråd KO	1 242 000	1 288 000	46 000
Justeres årlig for endret folketall og deflator. Organisasjonsformen KL §27 samarbeid er utgått jamfør ny kommunelov. Friluftsrådet er omdannet til kommunalt oppgavefelleskap (ny KL kap. 19), vedtak kommunestyret 18. oktober 2021 sak 105/21 . Endringen hadde virkning fra 1. januar 2022.			
Jæren friluftsråd KO	1 242 000	1 288 000	46 000
Justeres årlig for endret folketall og deflator. Organisasjonsformen KL §27 samarbeid er utgått jamfør ny kommunelov. Friluftsrådet er omdannet til kommunalt oppgavefelleskap (ny KL kap. 19), vedtak kommunestyret 18. oktober 2021 sak 105/21 . Endringen hadde virkning fra 1. januar 2022.			
Tilskudd til idrettsformål, arrangementer, aktivitet og anlegg	3 500 000	3 500 000	0
Sist økning ble vedtatt i bystyresak, desember 2018 sak 145/18. Handlings- og økonomiplan 2019-2022 .			
Jærmuseet	6 985 000	7 460 000	475 000
Estimat- Justeres årlig i henhold til folketall per 1. januar og prisjustering. Endelig tilskudds utmåling til Jærmuseet foreligger i første kvartal 2023 og blir adressert i perioderapporten. Kraftig prisstigning er hovedårsaken til økningen.			

Opera Rogaland IKS	▼	755 000	800 000	45 000
Sandnes kommune og Stavanger kommune har hver 50 prosent eierandel og forpliktelser i henhold til selskapsavtalen. Tilskuddet har årlig hatt en jevn økning. I den økonomiske situasjonen begge eierne sto for 2021, ble tilskuddet redusert til 2019 nivå. Kommunestyret økte tilskuddet i 2022 med kr 50 000. Det foreslås en økning på kr 45 000 i 2023. I tillegg til årlige driftstilskudd fra eierkommunene budsjetterer Opera Rogaland IKS med statstilskudd, tilskudd fra Stavanger symfoniorkester, sponsorinntekter, legater og billettinntekter.				
Region Stavanger BA	▼	1 690 800	1 707 000	16 200
Tilskuddet til Region Stavanger BA er kr 21 per innbygger. Årsmøtet 2011 avviste kommunens anmodning om å redusere tilskuddet til kr 15. Tilskuddet justeres i henhold til folketall årlig. Endelig tilskudd adresseres til perioderapporten.				
Sandnes Sentrum	▼	600 000	600 000	0
Årlig tilskudd til Sandnes sentrum AS ble i 2017 satt til kr 600 000, tilskuddsnivået videreføres uendret.				
Lysefjorden Utvikling AS	▼	541 000	602 000	61 000
Kommunen har kjøpt seg opp og eier 22,63 prosent av aksjene i Lysefjorden Utvikling AS . Årlig tilskudd prisjusteres. Den kraftige prisveksten er årsaken til økning. Endelig tilskudd adresseres til perioderapporten.				
Reisemål Ryfylke AS	▼	219 920	239 619	19 699
Kommunen eier 5,15 prosent av aksjene i Reisemål Ryfylke AS . Årlig tilskudd prisjusteres. Kraftig prisvekst er hovedårsaken til økningen. Endelig tilskudd adresseres til perioderapporten.				
Krafttak for inkluderende musikk	▼	40 000	40 000	0
Nytt. Vedtatt i kommunestyret i sak 123/21 .				
Sum tilskudd kultur og næring		23 778 720	24 556 619	777 899

Diverse

	Vedtatt budsjett 2022	Forslag til budsjett 2023	Endring
Kulturminnetilskudd 	300 000	300 000	0
Tilskuddsordning til kulturminnevern ble etablert i etterkant av arbeidet med kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Sandnes 2005-2017. Formålet er å bevare kulturminner i samsvar med gjeldende plans generelle mål. Tilskuddsordningen skal motivere til bevaring av kulturminner i privat eie, og dekke dokumenterte merkostnader utover vanlig vedlikehold som følge av krav om antikvarisk utførelse. Tildeling skjer etter søknad som vurderes etter gjeldende antikvariske prinsipper (retningslinjer vedtatt av bystyret, sak 25/07). Ordningen forvaltes av byantikvaren.			
Bidrag TV-aksjonen 	283 000	289 500	6 500
Bidrag til TV-aksjonen inngår i formannskapets reserverte tilleggsbevilgning. I Sandnes kommune opprettes det en prosjektorganisasjon på kommunenivå og et budsjett for tv aksjonen settes i sak som legges fram for formannskapet for vedtak. Den direkte gavedelen av bidraget til TV-aksjonen prisjusteres årlig. Samlet beløp i 2022 ble fastsatt til kr 283 000 (Fsak 17/22), hvorav kr 125 000 er gave fra Sandnes kommune til innsamlingsaksjonen. Prisstigningen hittil i år har vært 5,6 prosent, en økning av gavedelen på kr 6 500. Endelig beregning gjøres i saken som fremmes 1. kvartal 2023 og med finansiering av formannskapets reserverte tilleggsbevilgning.			
Barn og unges kommunestyre (BUKS) tilskudd til Barnas 60 000 fond 	82 000	82 000	0
SUK Barnas 60 000 fond inngår i formannskapets reserverte tilleggsbevilgning. Endelig tilskudd som ytes til Barnas 60 000 fond justeres i henhold til folketall per 2. kvartal 2023.			
Sum diverse tilskudd	665 000	671 500	6 500

Medlemskap og tilskudd

Bedrift/Organisasjon	Medlem	Tilskudd	Samarbeid	Aksjonær	Kostnad per år (kroner)	Kommentar
Sandnes sentrum AS	X	X			600 000	Næringssjefen, samarbeidsprosjekter
Næringsforeningen i Stavanger regionen	X	X			16 560	Næringssjefen, ressursgruppe Sandnes
Maritimt forum	X	X			10 000	Næringssjefen, ordinær kontingent
Lysefjorden Utvikling AS		X		X	571 000	Sandnes kommune eier 22,63 prosent fra og med 2020
Skape	X	X			5,25 per innbygger	Næringssjefen, ny avtale fra juni 2019 til og med 2023
Region Stavanger BA	X	X			21 per innbygger	Næringssjefen, kontingent satt av årsmøte
Reisemål Ryfylke AS		X		X	239 619	Næringssjefen, årlig basistjenester
Ryfylke IKS		X		X	326 000	Næringssjefen, årlig grunnbeløp
Fjordvegen Rv13		X			40 000	Næringssjefen, årlig grunnbeløp. Sagt opp. Oppsigelsestiden løper ut 2024.
Stavangerregionen Europakontor, medlem	X	X			536 600	Medlemskontingent dekkes av kommunene selv. Før en del av tjenestekjøp fra Greater Stavanger AS. Kr 6,7 per innbygger, årlig prisjustert
ASSS nettverket, sekretariatsfunksjonen	X	X			228 000	Kommunens fellesutgifter, årskontingent sekretariatstjenester
Sunne kommuner WHO's norske nettverk	X	X			90 000	Samfunnsplan, årskontingent. Maks beløp er kr 90 000. Beregnes utfra kr 1,97 per innbygger, justert med deflator og folketall
Stiftelsen Miljøfyrtårn		X			7 900	Digitalisering og innovasjon, årskontingent i henhold til kommunestørrelse
Miljøfyrtårnkommune	X	X			229 000	Miljøfyrtårn årlig medlems-/serviceavgift, for hele kommunen inkludert kommunale foretak, basert på årsverk
Partnerskap for folkehelse			X			Samfunnsplan, Rogaland FK midler
Jæren vannområde			X			Samfunnsplan, Rogaland FK midler.
Ryfylke vannområde			X			Samfunnsplan, Rogaland FK midler

Ryfylke friluftsråd, årskontingent		X		X	15,86 per innbygger	Park, idrett og vei, i henhold til folketall 1. januar og deflatorjustering
Jæren friluftsråd, årskontingent		X		X	15,86 per innbygger	Park, idrett og vei, i henhold til folketall 1. januar og deflatorjustering
Stiftelsen Rogaland Arboret		X			18,17 per innbygger	4 årlig avtale forlenget til 2025 og pilot om Botanisk Vitensenter. Justert etter folketall og deflator. Tillegg på kr 450 000 i pilotperioden
Stiftinga Jærmuseet, ordinær kontingent		X			18,47 per innbygger	Kultur, i henhold til folketall 1. januar og prisjustering. I tillegg dekkes utgifter i henhold til driftsavtalen for Vitenfabrikken og antikvariske anlegg
Stiftinga Ryfylkemuseet		X			50 000	Kultur og næring, årlig basistilskudd
Blinkfestivalen		X	X		2,5 millioner og egeninnsats	Kommunalt tilskudd kr 2,5 millioner ytes av Sandnes tomteselskap KF. Teknisk gir egeninnsats i forbindelse med arena, og gjennomføring.

Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

- [Oppvekst](#)
- [Helse og velferd](#)
- [Kultur og næring](#)
- [Byutvikling og teknisk](#)
- [Diverse](#)

Oppvekst

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Foreldrebetaling SFO					
Hel plass, per måned					
Barn nr 1	3 139	3 255	116	3,7 %	Selvkostfinansiert
Barn nr 2	2 354	2 441	87	3,7 %	
Barn nr 3	1 570	1 628	58	3,7 %	
60 %-plass, per måned					
Barn nr 1	2 197	2 279	81	3,7 %	
Barn nr 2	1 648	1 709	61	3,7 %	
Barn nr 3	1 099	1 139	41	3,7 %	
50 %-plass, per måned					
Barn nr 1	1 883	1 953	70	3,7 %	
Barn nr 2	1 413	1 465	52	3,7 %	
Barn nr 3	942	977	35	3,7 %	
Mer informasjon om redusert betaling og SFO finnes på kommunens hjemmesider .					
Søskenmoderasjon barnehage-SFO					
Hel plass, per måned					
Barn nr 1	2 668	2 767	99	3,7 %	Selvkostfinansiert
Barn nr 2	2 354	2 441	87	3,7 %	
Barn nr 3	1 570	1 628	58	3,7 %	
60 %-plass, per måned					
Barn nr 1	1 868	1 937	69	3,7 %	
Barn nr 2	1 648	1 709	61	3,7 %	
Barn nr 3	1 099	1 139	41	3,7 %	
50 %-plass, per måned					
Barn nr 1	1 601	1 660	59	3,7 %	
Barn nr 2	1 413	1 465	52	3,7 %	
Barn nr 3	942	977	35	3,7 %	

Kurs i norsk for betalende deltakere				
Kurstype	Høstsemester	Vårsemester	Helårs	Merknader
Dagskurs	9 500	10 000		16 timer per uke
Kombikurs	9 000	9 000		Kveldsundervisning kombinert med nett
B2-kurs (kveld)			9 000	Kveldsundervisning
Nettkurs	5 600	7 000		Nettbasert undervisning

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
<u>Foreldrebetaling kommunal barnehage</u>					
5 dager	3 050	3 000	-50	-1,6 %	Sats vedtas i statsbudsjettet
4 dager	2 697	2 640	-57	-2,1 %	
3 dager	2 185	2 130	-55	-2,5 %	
Delt plass	1 916	1 800	-116	-6,1 %	
Mer informasjon om redusert betaling og barnehage finnes på kommunens hjemmesider .					

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
<u>Kostpenger kommunal barnehage</u>					
5 dager	350	360	10	3,0 %	Ny sats gjelder fra august 2023
4 dager	280	288	8	3,0 %	
3 dager	210	216	6	3,0 %	
Delt plass	175	180	5	3,0 %	

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Reisevaksiner					
Vaksinepriser settes lik de til enhver tid gjeldende innkjøpspriser på vaksiner fra Folkehelseinstituttet. Prisene oppdateres fortløpende på kommunens nettsider.					
Konsultasjon	300	300	0	0,0 %	
2. gangs konsultasjon	200	200	0	0,0 %	
Gruppekonsultasjon fra 3 personer	500	500	0	0,0 %	
2. gangs gruppekonsultasjon	350	350	0	0,0 %	
Barn under 16 år konsultasjon	150	150	0	0,0 %	
Nytt vaksinekort/resept/attest/rekvisisjon	150	150	0	0,0 %	
Konsultasjon studenter	200	200	0	0,0 %	
Ikke møtt til time	300	300	0	0,0 %	

Helse og velferd

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Egenbetalinger ved opphold, pris per måned					
Maksimal egenbetaling sykehjem	59 000	60 000	1 000	1,7 %	
Fradrag for boughtgifter	1 500	1 600	100	6,7 %	
Dag-/nattopphold på sykehjem, per dag/natt	100	105	5	5,0 %	Sats vedtas i statsbudsjettet
Korttidsopphold på sykehjem, per døgn	180	185	5	2,8 %	Sats vedtas i statsbudsjettet
Husleie omsorgsbolig, jamfør sak 57/22 , 2 roms under 50 m²	6 390	7 200	810	12,7 %	Ny sats fra 1. august 2023
Husleie omsorgsbolig, jamfør sak 57/22 , 2 roms over 50 m²	6 390	8 000	1 610	25,2 %	Ny sats fra 1. august 2023
Aktivitetstilbud uten transport, per dag	150	150	0	0,0 %	
Aktivitetstilbud med transport, per dag	250	250	0	0,0 %	
Praktisk bistand, pris per måned					
Inntil 2G	215	220	5	2,3 %	Sats vedtas i statsbudsjettet
Fra 2G til 3G	840	850	10	1,2 %	
Fra 3G til 4G	1 660	1 680	20	1,2 %	
Over 4G	2 150	2 180	30	1,4 %	
Selvkost for praktisk bistand er for tiden beregnet til kr 517 per time.					
Betaling for praktisk bistand baseres på husstandens samlede inntekt.					

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Trygghetsalarmer, pris per måned					
Etableringsgebyr for nye brukere	490	500	10	2,0 %	
Inntil 2G	120	130	10	8,3 %	
Fra 2G til 3G	320	300	-20	-6,3 %	
Fra 3G til 4G	620	300	-320	-51,6 %	
Over 4G	900	600	-300	-33,3 %	
Ødelagt eller mistet utstyr må erstattes til selvkost.					
Velferdsteknologi, pris per måned					
GPS / Mobil trygghetsalarm	200	200	0	0,0 %	

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Matpriser					
Frokost/kveldsmat på senter	36	38	2	5,6 %	
Frokost/kveldsmat inkludert emballasje	43	46	3	7,0 %	
Middag inkludert emballasje	80	85	5	6,3 %	
Middag inkludert dessert/suppe på senter	92	98	6	6,5 %	
Middag inkludert dessert/suppe inkludert emballasje	98	104	6	6,1 %	
Dessert/suppe på senter	21	23	2	9,5 %	
Dessert/suppe inkludert emballasje	25	27	2	8,0 %	
Kaffe	10	12	2	20,0 %	
Risgrøt på senter	37	39	2	5,4 %	
Risgrøt inkludert emballasje	42	45	3	7,1 %	
Abonnement per måned	3 432	3 710	210	6,0 %	
Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Husholdningsartikler og vaskeritjenester, pris per måned					
Husholdningsartikler	300	300	0	0,0 %	
Vask av privat tøy	600	600	0	0,0 %	
Arbeidsreiser, pris per dag					
Kvål og Vågsgjerd	40	40	0	0,0 %	
Tilrettelagt arbeid	45	45	0	0,0 %	
Fotterapi (Forsand), pris per behandling					
Pensjonister/uføre	230	235	5	2,2 %	
Andre	460	470	10	2,2 %	

Kultur og næring

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Husleiepriser L54/Varatun gård/Lura bydelshus/Forsand kulturscene					
Betalingssats skal tas opp i forbindelse med nytt utleieregelverk for kommunale lokaler. Dette er planlagt vurdert i løpet av våren 2023. Det kan derfor komme endringer i betalingssatsen i 2023. Inntil nytt vedtak foreligger vil satsene forbli uendret.					
Utleie ukedager					
Små møterom (opptil 10 deltakere)	450	450	0	0,0 %	Lura, Varatun og L54
Mellomstore møterom (opptil 20 deltakere)	650	650	0	0,0 %	Lura, Varatun og L54
Store rom (selskapslokaler)	1 500	1 500	0	0,0 %	Lura og Varatun
Forsamlingslokale (forestilling)	2 000	2 000	0	0,0 %	Lura
Utleie helg					
Små møterom	900	900	0	0,0 %	Lura, Varatun og L54
Mellomstore møterom (opptil 20 deltakere)	1 300	1 300	0	0,0 %	Lura, Varatun og L54
Store rom (selskapslokaler)	3 000	3 000	0	0,0 %	Lura og Varatun
Store selskapslokaler (forestilling)	4 000	4 000	0	0,0 %	Lura
Provisjonsleie ved fremføring på sal og scene					
Procentsats provisjon av omsetning	10	10	0	0,0 %	Lura, Varatun, L54
Årsleie ved utleie av rom til atelier og verksted					
Årspris per m ² (romstørrelse 10-12 m ²)	600	600	0	0,0 %	Varatun
Tillegg selskapslokaler					
Tillegg for bryllup	500	500	0	0,0 %	
Tillegg for rigging dagen før	1 500	1 500	0	0,0 %	
Tillegg ekstradag for opprydning	1 500	1 500	0	0,0 %	
Renhold	900	900	0	0,0 %	
Renhold, store lokaler (forestilling)	1 100	1 100	0	0,0 %	

Egenbetalinger

Endringer i egenbetalinger ble innført 1. august 2021 jamfør handlings og økonomiplanen 2021. Det er ikke foreslått endring i 2023.

Egenbetaling en til en undervisning	3 500	3 500	0	0,0 %	
Egenbetaling gruppeundervisning	3 000	3 000	0	0,0 %	
Egenbetaling kor	800	800	0	0,0 %	
Egenbetaling korps og orkester	800	800	0	0,0 %	
Egenbetaling FoTa-tilbud	1 800	1 800	0	0,0 %	

Purregebyrer-bibliotek

Voksne 1. purring	50	50	0	0,0%	
Voksne 2. purring	50	50	0	0,0 %	
Barn 1. purring	20	20	0	0,0 %	
Barn 2. purring	20	20	0	0,0 %	
Fakturagebyr	60	60	0	0,0 %	
Gebyr for tapt lånekort	40	40	0	0,0 %	
Kopiering per ark A4 svart/hvitt	3	3	0	0,0 %	
Kopiering per ark A4 farger	6	6	0	0,0 %	
Kopiering per ark A3 svart/hvitt	4	4	0	0,0 %	
Kopiering per ark A3 farger	11	11	0	0,0 %	
Tillegg for bekreftelse rett kopi per ark	10	10	0	0,0 %	

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Leie lokaler (mandag-torsdag)					
Stor sal SKH inntil 10 timer	11 500	11 500	0	0,0 %	
Liten sal SKH inntil 10 timer	3 500	3 500	0	0.0 %	
Foajé SKH	3 300	3 300	0	0.0 %	
Sal 1 Kinokino inntil 10 timer	6 100	6 100	0	0.0 %	
Sal 2 Kinokino inntil 10 timer	2 000	2 000	0	0.0 %	
Sal 3 Kinokino inntil 10 timer	1 000	1 000	0	0.0 %	
Kafé Kinokino	1 300	1 300	0	0.0 %	
Variabel pris per solgte billett	15	15	0	0.0 %	

Leie lokaler (fredag-søndag)					
Stor sal SKH inntil 10 timer	14 000	14 000	0	0,0 %	
Liten sal SKH inntil 10 timer	4 800	4 800	0	0,0 %	
Foajé SKH	4 600	4 600	0	0,0 %	
Sal 1 Kino Kino inntil 10 timer	9 300	9 300	0	0,0 %	
Sal 2 Kino Kino inntil 10 timer	2 500	2 500	0	0,0 %	
Sal 3 Kino Kino inntil 10 timer	1 300	1 300	0	0,0 %	
Kafé Kinokino	2 000	2 000	0	0,0 %	
Variabel pris per solgte billett	15	15	0	0,0 %	

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Teknisk grunnutrustning					
Standard lydanlegg Stor sal SKH	3 100	3 100	0	0,0 %	
Taleanlegg, inntil 4 linjer Stor sal SKH	2 000	2 000	0	0,0 %	
Standard lysanlegg Stor sal SKH	3 400	3 400	0	0,0 %	
Lite lysanlegg, fast innstilt Stor sal SKH	2 000	2 000	0	0,0 %	
Standard lydanlegg Liten sal SKH	2 000	2 000	0	0,0 %	
Taleanlegg, inntil 4 linjer Liten sal SKH	1 000	1 000	0	0,0 %	
Standard lysanlegg Liten sal SKH	2 000	2 000	0	0,0 %	
Lite lysanlegg, fast innstilt Liten sal SKH	1 000	1 000	0	0,0 %	
Standard lydanlegg Foajé SKH	2 000	2 000	0	0,0 %	
Lite lysanlegg, fast innstilt Foajé SKH	1 000	1 000	0	0,0 %	
Taleanlegg inntil 4 linjer Foajé SKH / Kafé Kinokino	1 000	1 000	0	0,0 %	
Standard lydanlegg Sal 1 Kinokino	3 100	3 100	0	0,0 %	
Taleanlegg, inntil 4 linjer Sal 1 Kinokino	2 000	2 000	0	0,0 %	
Standard lysanlegg Sal 1 Kinokino	3 400	3 400	0	0,0 %	
Lite lysanlegg, fast innstilt Sal 1 Kinokino	2 000	2 000	0	0,0 %	
Taleanlegg Sal 2 og 3 Kinokino	800	800	0	0,0 %	
Kinoanlegg Sal 2 og 3 Kinokino	3 400	3 400	0	0,0 %	

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Ekstra seter Stor sal (per dag)					
43 ekstra seter i Stor sal	850	850	0	0,0 %	
Omrigg av seter i sal	1 800	1 800	0	0,0 %	
Instrumenter (per dag)					
Flygel - Steinway & Sons 9 ft.	2 200	2 200	0	0,0 %	
Flygel - Grotrian-Steinweg	1 200	1 200	0	0,0 %	
Konsertpiano Yamaha U1	900	900	0	0,0 %	
Stemming av instrument	1 900	1 900	0	0,0 %	
Stemming av instrument HELG	3 700	3 700	0	0,0 %	
Ekstra utstyr (per dag)					
Trådløs mikrofon per sett 	700	700	0	0,0 %	
Trådløs mikrofon - rabatt ved bruk flere dager.					
PC til forestilling	2 000	2 000	0	0,0 %	
Projektor	1 800	1 800	0	0,0 %	
Personell (per time)					
Multitekniker	620	650	30	4,8 %	
Lydmester	620	650	30	4,8 %	
Lysmester	620	650	30	4,8 %	
Scenemester	620	650	30	4,8 %	
Assisterende tekniker / Riggjelp	450	470	20	4,4 %	
Arrangementsvert	450	470	20	4,4 %	

Byutvikling og teknisk

- [Bruk av offentlige torg og uterom](#)
- [Byggesaker](#)
- [Geodata - matrikkel](#)
- [Geodata - seksjonering](#)
- [Gravlunder](#)
- [Leie av kommunale idrettsanlegg](#)
- [Plansaker](#)
- [VAR og øvrige gebyrer](#)

Bruk av offentlige torg og uterom

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Bruk av offentlige torg og uterom					
Midlertidig torg i Flintergata					
Årsleie for fast plass, uten strøm	0	0	0	0,0 %	
Årsleie for fast plass, med strøm	650	650	0	0,0 %	
Måned sleie, uten strøm	0	0	0	0,0 %	
Måned sleie, med strøm	300	300	0	0,0 %	
Dagleie	0	0	0	0,0 %	
Strøm til torgsalg per dag	80	80	0	0,0 %	
Disse inntektene kreves inn av Sandnes Sentrum AS og øremerkes aktiviteter i og ved Lanternen.					
Arrangement Sentrum					
Leie for salgsplass i desember måned	840	840	0	0,0 %	
Eventuell strømkobling per strømpunkt	80	80	0	0,0 %	Pris per dag
Strøm for konsert / tivoli	1 100	1 100	0	0,0 %	Pris per dag
Leie av gategrunn til tivoli	10 000	10 000	0	0,0 %	Pris per dag
Pris på uteservering med alkohol	10	10	0	0,0 %	Pris per dag
Kommersielt arrangement	50	50	0	0,0 %	
Leie av salgsplass for mobile salgsvogner					
Årsleie for salgsvogner større enn 3,5 m ²	Anbud	Anbud			Inkludert strøm
Måned sleie for salgsvogner større enn 3,5 m ²	Anbud	Anbud			Inkludert strøm
Årsleie for salgsvogner mindre enn 3,5 m ²	Anbud	Anbud			Inkludert strøm
Måned sleie for salgsvogner mindre enn 3,5 m ²	Anbud	Anbud			Inkludert strøm
Uteservering. Priser gjelder for uteservering for enkeltmåneder i sesong.					
Pris på leie av gategrunn til uteservering med alkohol	150	150	0	0,0 %	Per m ² per måned
Pris på leie av gategrunn til uteservering uten alkohol	75	75	0	0,0 %	Per m ² per måned
Uteservering på årlig basis. Priser forutsetter leieavtale for hele året.					
Uteservering med alkohol	50	50	0	0,0 %	Per m ² per måned
Uteservering uten alkohol	25	25	0	0,0 %	Per m ² per måned

Gebyr vei					
Gebyr gravemelding, per tillatelse	2 000	2 000	0	0,0 %	
Kontroll gravemelding	1 500	1 500	0	0,0 %	
Oppfølging av skiltplaner og gravetillatelser	750	750	0	0,0 %	Per time
Leie av riggplass					
<u>Avtalens varighet</u>	Pris per m2 per uke	Pris per m2 per uke			
0-8 ukers varighet	20	20			Per m ² per uke
9-16 ukers varighet	15	15			Per m ² per uke
17-22 ukers varighet	12	12			Per m ² per uke
23-32 ukers varighet	10	10			Per m ² per uke
33-52 ukers varighet	5	5			Per m ² per uke
Fra og med uke 53	2,5	2,5			Per m ² per uke
Bydelsarrangement	Etter avtale	Etter avtale			

Byggesaker

GEBYRREGULATIV FOR BYGGESAKSBEHANDLING

ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Gebyret er vedtatt med hjemmel i plan- og bygningslovens § 33-1.

§ 1 Betalingsplikt

Alle som får utført tjenester etter dette regulativ skal betale gebyr. Gebyr utstedes til tiltakshaver.

§ 2 Gebyrberegningstidspunkt / avregning

Gebyrsatsene ved tidspunktet for innsendt søknad benyttes.

§ 3 Fakturerings- og betalingstidspunkt

Gebyr faktureres som hovedregel når vedtak blir fattet eller tjeneste levert. Merarbeid i forbindelse med komplettering, eller retur av søknad kan faktureres fortløpende. Forfall blir angitt på faktura. Nye søknader for samme eiendom behandles ikke dersom gebyr i tidligere saker ikke er betalt.

§ 4 Kombinerte bygg

Består bygninger av flere funksjoner, beregnes gebyret etter byggets hovedfunksjon. Det beregnes bare ett grunngebyr per bygning.

§ 5 Prosjekt som kommer inn under flere tiltaksklasser

Ved prosjekt som kommer inn under flere tiltaksklasser, beregnes gebyret etter høyeste tiltaksklasse.

§ 6 Midlertidige bygninger

Ved midlertidige bygninger betales fullt gebyr i den kategori bygget omfatter.

§ 7 Avslag

Ved vedtak som medfører avslag på søknad, blir tiltakshaver belastet med basisgebyr uten arealtillegg. Ved avslag på dispensasjon uten nærmere vurdering av tiltaket, faktureres kun dispensasjonsgebyr.

§ 8 Regulering av gebyrsatser

Gebyrregulativet reguleres normalt ved årsskiftet i forbindelse med behandling av økonomiplanen. Regulativet kan også endres på andre tidspunkt. Endring kunngjøres i lokalpressen.

§ 9 Klage på gebyr.

Gebyrregulativet har status som forskrift. Utskriving av gebyr er ikke et enkeltvedtak og kan derfor ikke påklages.

§ 10 Urimelig gebyr

Hvis gebyret anses å bli åpenbart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader kommunen har hatt med saken, eller anses åpenbart urimelig av andre grunner, kan kommunen fastsette et passende lavere gebyr. Reduksjon av gebyr kan skje på initiativ fra kommunen eller etter søknad. Søknad om nedsettelse av gebyr utsetter ikke betalingsfristen. Avslag på søknad om redusert gebyr kan påklages. Fylkesmannen er klageinstans. Klagen sendes bygningssjefen for administrativ og politisk behandling før den videresendes til klageinstansen.

§ 11 Gebyrreduksjon grunnet oversittelse av tidsfrister

Ved overskridelse av tidsfristene i § 7-4 bokstav a og plan- og bygningsloven § 21-7 første og fjerde ledd skal kommunen tilbakebetale tiltakshaver 25 prosent av det totale gebyret for hver påbegynt uke tidsfristen overskrides. Bestemmelsen gjelder ikke dersom det er avtalt særskilte frister eller kommunen har forlenget fristen etter § 7-3. I slike tilfeller inntreir virkninger av fristoverskridelse fra det tidspunkt den avtalte eller forlengede frist overskrides. Gebyret reduseres maksimalt med 100 prosent.

§ 12 Gebyr for prosjekt som ikke kommer til utførelse

Det gis reduksjon i gebyr for prosjekt som ikke kommer til utførelse dersom melding om dette blir mottatt før byggetillatelse er gitt.

§ 13 Gebyr for tilsyn

Gebyr for ordinært tilsyn i forbindelse med behandling av søknad om tillatelse til tiltak og oppføring av tiltak, er medtatt i ordinært gebyr. Gebyr for tilsyn i forbindelse med avvik fra godkjenning og for tilsyn med ulovlig oppført byggetiltak, beregnes i samsvar med regulativ, og kan faktureres ved mottak av søknad.

§ 14 Gebyrreduksjon

Søknader innsendt via digitale søknadsløsninger gis 10% rabatt (ikke rabatt for dispensasjon). Søknader som er komplette søknader, uten nabomerknad og som ikke trenger dispensasjon eller samordning gis 10 % rabatt. Totalt kan dette gi 20 % rabatt i en sak.

Generelt: Arealtillegg per m² BRA: kr 10

01. BOLIGER (GAB koder i parentes)	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
a. Enebolig og fritidsbolig - kun en boenhet	24 000	29 000	
b. Bolig med flere boenheter, per boenhet tom 5 boenheter	14 900	21 500	
c. Til- og påbygg, bruksendring, ombygging etc punkt a-b			
BRA < 50 m ²	5 000	7 800	7 800
BRA > 50 m ²	7 200	12 200	12 200
d. Ombygging > 50 prosent av totalt areal, a – h (hovedombygging)/ ny boenhet	12 200	12 200	
e. Bolig med flere boenheter, mer enn 5 boenheter. Per bygning	71 300	92 500	131 500
f. Høghus/punkthus/lamellhus over 4 etasjer. Per bygning		131 500	225 000
g. Til- og påbygg, bruksendring, mindre ombygging etc punkt e-f			
BRA < 50 m ²	7 200	12 200	14 000
BRA > 50 m ²	36 000	42 000	58 000
h. Ombygging > 50 prosent av totalt areal, e-f	71 300	92 500	131 500
02. ANDRE NYBYGG BOLIG- OG FRITIDSEIENDOM	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
a. Mindre frittliggende bygninger som garasje, naust, uthus, drivhus samt til- og påbygg, bruksendring for mindre bygg	2 500		
03. PRODUKSJONSANLEGG FOR VERKSTED OG INDUSTRI	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
a. Nybygg fabrikk, verksted, produksjonshall etc	38 000	54 000	105 000
b. Nybygg fabrikk eller verksted kombinert med kontor	54 000	76 000	124 000
c. Trafostasjon	9 800	14 900	14 900
d. Til- og påbygg, bruksendring punkt a-c			
Små til-/påbygg/bruksendring, minimumsgebyr	9 800		
BRA < 1000 m ²	22 000	38 000	62 000
BRA > 1000 m ²	38 000	54 000	78 000

04. KONTOR-, FORRETNINGS ELLER ANDRE NÆRINGSBYGG	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
a. Kontorbygg, administrasjonsbygg og andre bygg	64 900	132 000	249 000
b. Ekspedisjonsbygg, terminaler, varehus og andre butikkbygg	64 900	168 000	252 000
c. Lagerbygg, garasjebygg og bensinstasjon	64 900	78 800	104 000
d. Tilbygg/påbygg/bruksendring a-c			
Små til-/påbygg/ombygginger/bruksendring	9 800		
BRA < 1000 m ²	28 000	54 000	82 000
BRA > 1000 m ²	64 900	78 800	104 000
05. HOTELL OG RESTAURANTBYGG (GAB koder i parentes)	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
a. Hotell og andre bygg	88 000	158 000	258 000
b. Til- påbygg punkt a, bruksendringer			
Ved små til-/påbygg/ombygginger	9 800	22 000	34 000
BRA < 1000 m ²	28 000	54 000	82 000
BRA > 1000 m ²	62 000	105 000	135 000
06. BYGG FOR OFFENTLIG OG PRIVATE TJENESTER	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
a. Undervisningsbygg, sykehus, samfunnshus, kino, idrettsbygg etc	62 000	122 000	192 000
b. Barnehager, omsorgsboliger og andre bygg	38 000	58 000	105 000
c. Til- og påbygg a-b, bruksendringer			
Små tiltak minimumsgebyr	7 800	14 900	18 800
BRA < 1000 m ²	22 000	38 000	58 000
BRA > 1000 m ²	38 000	58 000	105 000
07. BYGG FOR JORBRUK, FISKE OG FANGST	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
a. Driftsbygninger og andre bygg knyttet til stedbundne næring			
< 1000 m ² . Ikke arealtillegg	7 800	14 900	18 800
>1000 m ²	14 900	18 800	22 200
b. Til-, påbygg og ombygging			
BRA < 100 m ²	4 200	7 800	7 800
BRA > 100 m ²	7 800	14 900	18 800
08. ANDRE BYGG, FORELEGGING	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
a. Forelegging av tiltak	2 100		

09. DISPENSASJONSSØKNADER	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
Det skal beregnes gebyr for hver av disse forhold, maksimalt samlet gebyr for dispensasjon kr 35 000.			
1. Plankrav	12 200	16 200	16 200
2. Gjeldende plan med bestemmelser	12 200	16 200	16 200
3. Plan- og bygningsloven og tilhørende forskrifter	12 200	16 200	16 200
4. Mindre dispensasjoner uten høring	4 200	7 800	7 800
10. REVIDERTE TEGNINGER/ TILLEGGSSØKNADER (mindre endringer) Ved økt areal beregnes det basisgebyr samt kr 10 per m² bruksareal. Ved større endringer beregnes gebyr som ved ombygging.	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
Basisgebyr	5 000	7 800	7 800
11. RIVING	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
Riving av bygning per bygning (Plan- og bygningsloven § 20-1). Ikke arealt tillegg. For bolig / fritidsbolig per eiendom.	5 000	7 800	7 800
Riving av vernet bygg eller bygg som er SEFRAK registrert	15 200	15 200	15 200
12. TEKNISKE INSTALLASJONER Plan- og bygningsloven § 20-1	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
Tekniske insatllasjoner som VVS, heisanlegg, gasstank etc	5 000	7 800	7 800
13. ANDRE TILTAK	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
a. Større skiltplan	7 800	7 800	7 800
b. Andre søknadspliktige tiltak, per tiltak	2 500	7 800	7 800
14. UTENDØRSPLANER / OPPARBEIDELSESPPLAN / PLANERING / FYLLING (per plan, ikke arealt tillegg)	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
< 5 000 m²	10 800	10 800	10 800
> 5 000 m²	24 000	24 000	24 000
VA-tekniske og gass-anlegg	6 800	10 200	10 200

15. DELESØKNADER			
a. Fradeling av ny (-e) tomt (-er) i samsvar med plan. Per tomt som søkes fradelt. Fra 2 - 8 nye tomter gis det 50 prosent gebyrreduksjon. Fra og med 9 tomter gis 100 prosent gebyrreduksjon.	7 800		
b. Arealoverføring i samsvar med plan	4 200		
16. FRIKJØP PARKERING			
Beløp fastsettes etter parkeringsnorm for Sandnes kommune			
17. UFULLSTENDIGE SØKNADER	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
Retur, avslutning eller innhenting av opplysninger ved ufullstendig søknad, der tiltakshaver står ansvarlig selv	0		
Retur, avslutning eller innhenting av opplysninger ved ufullstendig søknad, med ansvarlig foretak	2 100	2 100	2 100
18. GEBYR FOR ULOVLIGHETSOPPFØLGING			
Kommer i tillegg til eventuelt ordinært saksbehandlingsgebyr			
Merarbeid for søknad der tiltak allerede er utført	Ekstraarbeid etter medgått tid		
19. GEBYR SOM BEREGNES ETTER MEDGÅTT TID	Kr 1 370 per time		
20. SAKKYNDIG BISTAND			
Kommunen kan engasjere sakkyndig hjelp for spesifiserte utrednings-, tilsyns- eller kontrolloppgaver på tiltakshavers regning	Etter medgåtte utgifter		
21. IGANGSETTINGSTILLATELSE PER SØKNAD	kr 3 800		
22. OVERTREDELSEGEBYR	I samsvar med plan og bygningslovens § 32-8 og SAK10 § 16		
23. MIDLERTIDIG BRUKSTILLATELSE	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
	2 500	2 500	2 500
24. FERDIGATTEST	Tiltakskl. 1	Tiltakskl. 2	Tiltakskl. 3
Der brukstillatelse er over 5 år, eller ikke foreligger	2 200	2 200	2 200
Der brukstillatelse er nyere enn 5 år	-	-	-
25. LOKAL GODKJENNING			
Lokal godkjenning av ansvarsrett	2 200	2 200	2 200

Geodata - matrikkel

GEBYRER FOR ARBEIDER ETTER MATRIKKELLOVEN

(§ 32, forskriftene § 16)

1. januar 2023

ALMINNELIGE BESTEMMELSER

A. Gebyrsatsene inkluderer ikke tinglysingsgebyr og eventuelt dokumentavgift.

B. Gebyrene er unntatt merverdiavgift.

C. Dersom andre enn rekvirenten skal ha regning på gebyret, må det foreligge skriftlig bekreftelse fra den som skal betale. Rekvirent er solidarisk ansvarlig.

D. Klageadgang er gitt i [matrikkelovens § 46](#).

E. Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget slik at saken ikke kan matrikkelføres, opprettholdes likevel gebyret.

F. Den generelle behandlingsfristen for saker etter Matrikkeloven, fastsatt i [matrikkelforskriftens § 18, første ledd](#), løper ikke i perioden 15. november til 15. mars. For oppmålingsarbeid knyttet til vinterstengte veier, løper saksbehandlingstiden når veiene er åpne for alminnelig ferdsel. Jmfør «Forskrift om unntak fra tidsfrister i saker som krever oppmåling, Sandnes kommune, Rogaland»

G. Annen gebyrberegning: Ikke alle sakstilfeller vil passe inn i en standard gebyrberegning som tar utgangspunkt i de pkt. og satser som er angitt i regulativet. Virksomhetsleder kan i slike sakstilfeller av eget initiativ fastsette et passende gebyr eller måte å beregne gebyret på.

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
1 Oppretting av matrikkelenhet					
1.1 Fradeling av grunneiendom og festegrunn					
Arealer fra 0 – 2000 m ²	29 650	31 000	1 350	4,6 %	
Arealer fra 2 001 m ² – økning per påbegynte 1 000 m ² *	2 050	2 150	100	4,9 %	
1.2 Oppmåling av uteareal på eierseksjon, per eierseksjon					
Arealer fra 0 – 2000 m ²	12 250	12 800	550	4,5 %	
Arealer fra 2 001 m ² – økning per påbegynt 1 000 m ² *	2 050	2 150	100	4,9 %	
1.3 Oppretting av anleggseiendom					
Arealer fra 0 – 2 000 m ²	34 250	35 800	1 550	4,5 %	

Arealer fra 2001 m ² – økning per påbegynt 1 000 m ² *	2 050	2 150	100	4,9 %	
* Maksimalt 2,5 x satsen for areal 0 – 2000 m² per matrikkelenhet. Ved samtidig oppmåling av flere tilgrensende matrikkelenheter som er rekvirert av samme rekvirent, gis følgende reduksjoner i gebyret (vilkår om standardisert digitalt datagrunnlag): • 2 – 5 matrikkelenheter: 10 prosent reduksjon • 6 – 10 matrikkelenheter: 15 prosent reduksjon • 11 – 25 matrikkelenheter: 20 prosent reduksjon • 26 – 39 matrikkelenheter: 30 prosent reduksjon • 40 og flere matrikkelenheter: 40 prosent reduksjon For regulerte delfelt som senere skal deles opp i enkelttomter, beregnes ½ gebyr. For fradeling av regulert felles vei eller areal som er regulert til felles offentlig formål, beregnes ½ gebyr. Gebyr for 1.1 – 1.3 inkluderer eventuelle samtidige grensejusteringer og tilpasninger.					
2 Oppmålingsforretning, når det ikke er krav til merking og måling					
2.1 Tilleggsgebyr ved søknad om utsatt oppmålingsforretning. Det er søkers ansvar at fullføring skjer innen to år.					
Tillegg til 1.1, 1.2 og 1.3, per matrikkelenhet	5 400	5 650	250	4,6 %	
2.2 Oppretting av grunneiendom/ festegrunn/punktbeste under 30 m²					
Fradeling av punktbeste, per matrikkelenhet	14 850	15 550	700	4,7 %	
2.3 Uteareal for eierseksjoner					
Tillegg til 1.1, 1.2 og 1.3, per matrikkelenhet	5 400	5 650	250	4,6 %	
2.4 Arealoverføring / fradeling når alle grenselinjer er tilfredstillende klarlagt og merket med tidligere oppmålingsforretning, kartforretning eller jordskifte, utført som kontorforretning					
Når alle, også nye, grenselinjer er merket og målt tidligere, per matrikkelenhet	14 850	15 550	700	4,7 %	
Enhver part (også kommunen) kan kreve at saken likevel skal gjennomføres med oppmøte i marka. Dette kan senest kreves under kontorforretningen.					
3 Grensejustering - gjelder sikre grenser					
Er eiendomsgrensene ikke tidligere klarlagt, beregnes gebyr etter punkt 6.					
3.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie					
Arealer fra 0 - 500 m ²	9 500	9 950	450	4,7 %	
Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 prosent av eiendommens areal (maksimalgrensen er satt til 500 m ²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 prosent av eiendommens areal før justeringen.					
3.2 Anleggseiendom					
Arealer fra 0 - 1000 m ²	12 550	13 150	600	4,8 %	
For anleggseiendom kan arealet justeres med inntil 5 prosent av anleggseiendommens areal, med maksimal grense på 1000 m ² .					
Er eiendomsgrense ikke tidligere klarlagt, beregnes gebyr etter punkt 1.6 og eventuell grensejustering inngår da i prisen. Arealbegrensningene gjelder ikke matrikkelenheter som i sin helhet er regulert til samferdselsformål, når justeringen er i samsvar med vedtatt reguleringsplan.					

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
4 Arealoverføring					
4.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie					
Arealer fra 0 – 500 m ²	21 150	22 100	950	4,5 %	
Arealoverføring per nytt påbegynt 1 000 m ² medfører en økning av gebyr	2 100	2 200	100	4,8 %	
4.2 Anleggseiendom					
Arealer fra 0 – 1 000 m ²	26 500	27 700	1 200	4,5 %	
Arealoverføring pr nytt påbegynt 500 m ² medfører en økning av gebyr	4 050	4 250	200	4,9 %	
For anleggseiendom kan areal som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Areal kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende areal. Arealoverføring utløser dokumentavgift som må betales av rekvirent/kunde. For stripeerverv til offentlig veigrunn, skal satser som for grensejustering i punkt 3 brukes. Ved større arealer kan sats gitt i punkt 8 anvendes.					
5 Klarlegging av sikre grenser					
For inntil 2 punkt innen samme område	6 850	6 850	0	0,0 %	
For overskytende grensepunkter, per punkt	600	300	-300	-50,0 %	
Ved klarlegging der grensen tidligere ikke er koordinatbestemt med oppmålingsforretning, brukes satser i punkt 6.					
6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt					
For inntil 2 punkt innen samme område	10 600	11 100	500	4,7 %	
For overskytende grensepunkter, per punkt	2 350	2 450	100	4,3 %	
Maksgebyr for klarlegging skal ikke overstige maksgebyr (etter areal) i punkt 1. Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid, se punkt 8.					
Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
7 Utstedelse av matrikkelbrev					
Matrikkelbrev inntil 10 sider	175	175	0	0,0 %	Fastsatt i forskrift
Matrikkelbrev over 10 sider	350	350	0	0,0 %	Fastsatt i forskrift

8 Andre tjenester

Landmåler / ingeniør, inkl utstyr per påbegynt time	1 500	1 500	0	0,0 %	
Ingeniør, per påbegynt time	900	900	0	0,0 %	

Gjelder blant annet for arbeider som ikke er definert i eget punkt i regulativet. Merverdiavgift legges til prisene etter gjeldende regler. For arbeid etter matrikkelloven beregnes ikke merverdiavgift.

9 Stedfestingsavtale

Føring av referanse til avtale om eksisterende grense, jamfør matrikkelforskriften § 44	3 500	3 650	150	4,3 %	
Føring av referanse til stedfestet rettighet, jfr. Matrikkelloven § 19, Matrikkelforskriften § 44	3 000	3 150	150	5,0 %	

10 Saker som ikke blir fullført

Avsluttes en sak før saksbehandlingen er påbegynt, betales ikke gebyr.

Avsluttes en sak før oppmålingsforretningen er avholdt: Lavest gebyr av 1/3 av aktuell gebyrsats eller gebyr beregnet etter anvendt timer (timesats punkt 8).

Avsluttes en sak når oppmålingsforretning avholdes eller er avholdt: Lavest gebyr av ½ av aktuell gebyrsats eller gebyr beregnet etter anvendt timer (timesats punkt 1.8).

11 Ekstragebyr dersom det må sendes ny faktura

Faktura sendes rekvirent, eller den som er ført opp i søknaden. Eventuell ny fakturamottaker må skriftlig bekrefte at de betaler, før saken er ferdig behandlet.

Skal mottaker endres etter faktura er sendt, tillegges ekstra gebyr.

Tilleggsgebyr	700	700	0	0,0 %	
---------------	-----	-----	---	-------	--

12 Registrering av jordsameie

Faktureres etter medgått tid, se punkt 8.

Geodata - seksjonering

GEBYRREGULATIV FOR SEKSJONERING

(Eierseksjonsloven §15)

1. januar 2023

ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Gebyrregulativet gjelder saksbehandling etter reglene i eierseksjonsloven og omfatter ikke tillatelser etter annet regelverk.

1.0.1 Gebyrsatsene inkluderer ikke tinglysingsgebyr eller eventuell dokumentavgift.

1.0.2 Gebyrene er unntatt merverdiavgift.

1.0.3 Dersom andre enn søker skal ha regning på gebyret, må det foreligge skriftlig bekreftelse fra den som skal betale. Søker er solidarisk ansvarlig.

1.0.4 Klageadgang er gitt i eierseksjonsloven § 16.

1.0.5 Gjør eier under sakens gang forandringer i grunnlaget slik at saken ikke kan matrikkelføres, opprettholdes likevel gebyret.

1.0.6 Annen gebyrberegning: Ikke alle sakstilfeller vil passe inn i en standard gebyrberegning som tar utgangspunkt i de punkt og satser som er angitt i regulativet. Virksomhetsleder kan i slike sakstilfeller på eget initiativ fastsette et passende gebyr eller måte å beregne gebyret på.

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
1 Seksjonering					
1.1 Oppretting av eierseksjoner, nybygg					
1.1.1: 1 - 3 seksjoner	11 600	12 150	550	5,0 %	
1.1.2: 4 - 8 seksjoner	13 750	14 400	650	5,0 %	
1.1.3: Fra 9 seksjoner, tillegg per ny seksjon	700	750	50	7,0 %	
Nybygg bestående av bare næringsseksjoner: 75 prosent av satsen.					

1.2 Oppretting av eierseksjoner, eksisterende bygg					
1.2.1: 1 - 3 seksjoner	14 800	15 500	700	5,0 %	
1.2.2: 4 - 8 seksjoner	19 000	19 900	900	5,0 %	
1.2.3: Fra 9 seksjoner, tillegg per ny seksjon	1 350	1 450	100	7,0 %	
Eksisterende bygg bestående av bare næringsseksjoner: 75 prosent av satsen.					
1.3 Reseksjonering					
Endring av eierseksjoner i seksjonert sameie					
1.3.1: 1 - 3 seksjoner eller fellesareal endres	14 800	15 500	700	5,0 %	
1.3.2: 4 - 8 seksjoner eller fellesareal endres	19 000	19 900	900	5,0 %	
1.3.3: Fra 9 seksjoner, tillegg per ny endret seksjon	1 350	1 450	100	7,0 %	
1.4 Befaring					
Befaring av eiendom utføres når kommunen finner det nødvendig ved behandling av saken. Gebyret kommer i tillegg til behandlingsgebyr punkt 1.1, 1.2 og 1.3.	3 750	3 950	200	5,0 %	
Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
1.5 Sletting (oppheving) av seksjonert sameie					
Saksbehandling for å slette seksjoner på en eiendom.	2 000	2 100	100	5,0 %	
1.6 Saker som ikke blir fullført					
Når saken ikke kan avsluttes, kommunen avslår søknaden, eller søker trekker saken.					
1.6.1 Avsluttes en sak før saksbehandlingen er påbegynt, betales ikke gebyr.					
1.6.2 Avsluttes en sak etter at saksbehandlingen er påbegynt: Lavest gebyr av ½ av gebyrsats eller gebyr beregnet etter anvendt timer (timesats punkt 1.9).					
1.7 Oppretting av eksklusive uteareal					
Krever egen søknad. Se kommunens hjemmeside for mer informasjon.					
1.7.1 Tillegg for utarbeidelse av tegningsgrunnlag	1 650	1 750	100	6,1 %	

1.8 Utstedelse av matrikkelbrev

For å få tilsendt registrerte opplysninger om en matrikkelenhet.

1.8.1 Matrikkelbrev inntil 10 sider	175	175	0	0,0 %	Fastsatt i forskrift
1.8.2 Matrikkelbrev over 10 sider	350	350	0	0,0 %	Fastsatt i forskrift

Ved søknad om seksjonering/reseksjonering sendes matrikkelbrev for berørt eiendom til seksjonseier eller styreleder.

1.9 Andre tjenester

Timepris for andre tjenester

1.9.1 Ingeniør per time	900	900	0	0,0 %	I samsvar med matrikkelloven
-------------------------	-----	-----	---	-------	------------------------------

Gjelder blant annet for arbeider som ikke er definert i eget punkt i regulativet.

1.10 Ekstragebyr dersom det må sendes ny faktura

1.10.1 Tilleggsgebyr	750	700	-50	-6,7 %	I samsvar med matrikkelloven
----------------------	-----	-----	-----	--------	------------------------------

Gravlunder

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Gravlunder					
Festeavgift per urnegrav per år	200	250	50	25,0 %	
Festeavgift per listegrav per år	280	330	50	17,9 %	
Gravløsning, møblert urnefelt, for 20 år	23 500	23 500	0	0,0 %	
Gravløsning, møblert urnefelt, neste gravlegging i samme grav (Familiegrav)	10 000	10 000	0	0,0 %	
Gravløsning, møblert urnefelt, stell per år	800	675	-125	-15,6 %	Feil sats i 2022. Justert etter faktiske priser, som opplyst på nettside .
Ved gravløsning 'møblert urnefelt' i famliegrav er det allerede betalt stell for 20 år, og det betales kun kr 675 per år det går utover påløpt tid til nye 20 år.					
Ekstra navneplate, møblert urnefelt	1 000	10 000	9 000	900,0 %	Feil sats i 2022. Justert etter faktiske priser, som opplyst på nettside .
Legatstell ordinær grav, for 10 år	17 000	17 000	0	0,0 %	
Gravlegging av urne fra annen kommune	3 000	3 000	0	0,0 %	
Gravlegging av kiste fra annen kommune	5 000	5 000	0	0,0 %	
Muslimsk grav, kjøpes av annen kommune	17 500	17 500	0	0,0 %	
Muslimsk barnegrav, kjøpes av annen kommune	12 500	12 500	0	0,0 %	
Navnet minnelund, Sandnes gamle gravlund	7 600	7 600	0	0,0 %	
Navnet minnelund, Soma gravplass		7 600			Ny minnelund

Leie av kommunale idrettsanlegg

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Leie av kommunale idrettsanlegg					
Kategori 1: Ikke kommersielle aktører					
Idrettshall inkludert garderobe	600	600	0	0,0 %	
Svømmehall (25*20) inkludert garderobe, eksklusiv badevakt	1 200	1 200	0	0,0 %	
Svømmehall inkludert garderobe, eksklusiv badevakt	1 000	1 000	0	0,0 %	
Svømmebasseng (12,5*8) inkludert garderobe, eksklusiv badevakt	800	800	0	0,0 %	
Møtelokale tilknyttet idrettsanlegg	200	200	0	0,0 %	
Frilidrettsanlegg inkludert garderobe og utstyr	400	400	0	0,0 %	
Sandnes stadion hovedbane fotball inkludert garderobe	400	400	0	0,0 %	
Hele Sandnes stadion inkludert servicebygg	800	800	0	0,0 %	
Gressbane fotball inkludert garderobe (kun kommunal)	300	300	0	0,0 %	
Kunstgressbane fotball inkludert garderobe (kun kommunal)	300	300	0	0,0 %	
Grusbane fotball inkludert garderobe (kun kommunal)	150	150	0	0,0 %	
1 tennisbane	100	100	0	0,0 %	
Reservasjon av klatrerom	600	600	0	0,0 %	
Nye priser og regelverk vedtatt av formannskapet 1. november 2011, sak 142/11 .					
Hovedregel for idrettslag og foreninger hjemmehørende i Sandnes kommune er at de har betalingsfritak innenfor ordinære åpningstider. Betalingsreglene kommer kun til anvendelse ved tilleggsaktivitet for idrettslag i Sandnes eller ved eksterne henvendelser som: Fysisk aktivitet, trening, møte- og idrettsarrangementer i regi av videregående skoler, private skoler og institusjoner, utenbys idrettslag, bedriftsarrangementer (som ikke har et inntjeningsaspekt) og ikke idrettslige arrangementer i regi av lag og foreninger hjemmehørende i Sandnes kommune. Samt all bruk utenom ordinære åpningstider.					
Kategori 2: Kommersielle aktører som har inntjening som mål for virksomheten, herunder også bedrifter/enkeltpersoner som tilbyr fysisk aktivitet					
Idrettshall inkludert garderobe	1 300	1 300	0	0,0 %	
Svømmehall (25*20) inkludert garderobe, eksklusiv badevakt	2 500	2 500	0	0,0 %	
Svømmehall inkludert garderobe, eksklusiv badevakt	2 000	2 000	0	0,0 %	

Svømmebasseng (12,5*8) inkludert garderobe, eksklusiv badevakt	1 700	1 700	0	0,0 %	
Møtelokale tilknyttet idrettsanlegg	650	650	0	0,0 %	
Frilidrettsanlegg inkludert garderobe og utstyr	1 500	1 500	0	0,0 %	
Sandnes stadion hovedbane fotball inkludert garderobe	1 500	1 500	0	0,0 %	
Hele Sandnes stadion inkludert servicebygg	3 000	3 000	0	0,0 %	
Gressbane fotball inkludert garderobe (kun kommunal)	1 000	1 000	0	0,0 %	
Kunstgressbane fotball inkludert garderobe (kun kommunal)	1 000	1 000	0	0,0 %	
Grusbane fotball inkludert garderobe (kun kommunal)	500	500	0	0,0 %	
1 tennisbane	350	350	0	0,0 %	
Sirkus og lignende - tilkobling til strøm	1 000	2 000	0	0,0 %	
Reservasjon av klatrerom	1 300	1 300	0	0,0 %	

Gebyrer

Brudd på regelverk i idrettsanleggene	1 500	1 500	0	0 %	
---	-------	-------	---	-----	--

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Svømmehaller					
Barn ordinær pris	40	40	0	0,0 %	
Barn klippekort (10 klipp)	235	235	0	0,0 %	
Barn halvårskort	550	550	0	0,0 %	
Barn årskort	950	950	0	0,0 %	
Student/hønnør ordinær pris	45	45	0	0,0 %	
Student/honnør klippekort (10 klipp)	320	320	0	0,0 %	
Student/hønnør klippekort (10 klipp) med treningsrom	500	500	0	0,0 %	
Student/honnør halvårskort	750	750	0	0,0 %	
Student/hønnør halvårskort med treningsrom	1 150	1 150	0	0,0 %	
Honnør årskort	1 250	1 250	0	0,0 %	
Voksne ordinær pris	70	70	0	0,0 %	
Voksne klippekort (10 klipp)	500	500	0	0,0 %	
Voksne klippekort (10 klipp) med treningsrom	700	700	0	0,0 %	
Voksne halvårskort	1 300	1 300	0	0,0 %	
Voksne halvårskort med treningsrom	1 750	1 750	0	0,0 %	

Voksne årskort	2 150	2 150	0	0,0 %	
----------------	-------	-------	---	-------	--

Plansaker

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Plansaker					
1 Detaljregulering jfr Pbl §12-11					
1.1 For arealer til og med 2 000 m ²	64 173	64 173	0	0,0 %	
1.2 For arealer over 2 000 m ² til og med 5 000 m ²	81 225	81 225	0	0,0 %	
1.3 For arealer over 5 000 m ² til og med 10 000 m ²	96 315	96 315	0	0,0 %	
1.4 For arealer over 10 000 m ² til og med 20 000 m ²	128 402	128 402	0	0,0 %	
1.5 For arealer over 20 000 m ² et tillegg per påbegynte 1 000 m ²	1 591	1 591	0	0,0 %	
1.6 Tilleggsgebyr for bebyggelse per 100 m ² bruksareal (BRA)	1 025	1 025	0	0,0 %	
1.7 Tilleggsgebyr når forslagstiller fremmer endringsforslag underveis	30 % av gebyr	30 % av gebyr	0	0,0 %	
1.8 Forhåndsvurderinger	25 % av gebyr	25 % av gebyr	0	0,0 %	
1.9 Reguleringsplaner for masseuttak og massefyllinger, samt industri og lager	50 % av gebyr	50 % av gebyr	0	0,0 %	
Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
2 Reguleringsendringer, jft Pbl. § 12-14, 2. ledd					
2.1 Minimumsgebyr	12 044	12 044	0	0,0 %	
2.2 For arealer til og med 2 000 m ²	24 090	24 090	0	0,0 %	
2.3 For arealer over 2 000 m ² til og med 5 000 m ²	40 106	40 106	0	0,0 %	
2.4 For arealer over 5 000 m ² til og med 10 000 m ²	64 196	64 196	0	0,0 %	
2.5 For arealer over 10 000 m ²	80 233	80 233	0	0,0 %	
2.6 Tilleggsgebyr for bebyggelse per 100 m ² bruksareal (BRA)	1 025	1 025	0	0,0 %	
2.7 Tilleggsgebyr for saker der kommunen må utarbeide/bearbeide plankart/bestemmelser	4 100	4 100	0	0,0 %	Punkt 2.1 splittet
2.8 Tilleggshøring	4 100	4 100	0	0,0 %	Punkt 2.1 splittet
2.9 Kunngjøring av endring av plan	4 100	4 100	0	0,0 %	Punkt 2.1 splittet

3 Konsekvensutredninger jamfør Pbl. § 4-2, 2 ledd

3.1 Ved behandling av plan med KU beregnes følgende gebyr i tillegg til gebyr for arealplanen	50 % av gebyr	50 % av gebyr	0	0,0 %	
---	---------------	---------------	---	-------	--

4 Deling av eiendom jamfør Pbl. § 20-1, bokstav m

4.1 Fradeling av ny tomt i samsvar med plan	7995	7995	0	0,0 %	
4.2 Arealoverføring i samsvar med plan	4305	4305	0	0,0 %	

Reduserte gebyrer

Hvis gebyret anses å bli åpenbart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader kommunen har hatt med saken, eller anses urimelig av andre grunner, kan kommunen ved plansjefen fastsette passende gebyr.

Klageadgang

Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages der gebyrforskriften følges. Rådmannens avgjørelse av søknad om reduksjon av gebyr kan påklages etter reglene i forvaltningsloven.

VAR og øvrige gebyrer

Satsene er uten mva.

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Vanngebyr					
Abonnementgebyr per m ² (bolig)	4,2	4,83	0,63	15,0 %	
Abonnementgebyr per m ² (næring)	4,2	4,83	0,63	15,0 %	
Forbruksgebyr per m ² for bolig	10,5	12,22	1,72	16,4 %	
Forbruksgebyr per m ³ for bolig	10,5	12,22	1,72	16,4 %	
Forbruksgebyr per m ³ for næring	8	9,3	1,3	16,3 %	
Tilknytningsgebyr vann lav sats (per m ² bruksareal)	25	26,5	1,5	6,0 %	
Tilknytningsgebyr vann middels sats (per m ² bruksareal)	75	82	7	9,3 %	
Vannmålerleie per år, 4 m ³ /t eller mindre	179,4	188,4	9	5,0 %	
Vannmålerleie per år, 4,1 - 6,5 m ³ /t	235,8	247,6	11,8	5,0 %	
Vannmålerleie per år, 6,6 - 10,0 m ³ /t	276,8	290,6	13,8	5,0 %	
Vannmålerleie per år, 10,1 - 16,0 m ³ /t	492	541	49	10,0 %	
Vannmålerleie per år, 16,1 - 50,0 m ³ /t	594,5	684	89,5	15,1 %	
Vannmålerleie per år, 50,1 - 100,0 m ³ /t	666,3	766	99,7	15,0 %	
Vannmålerleie per år, 100,1 m ³ /t eller større	1 988,5	2 386	397,5	20,0 %	
Oppmøte for å lese av vannmåler	1 435	1 507	72	5,0 %	
Vanntilknytningsgebyr høy sats (per m ² bruksareal)	280	140	-140	-50,0 %	
Vanntilknytningsgebyr fritidsbolig høy sats (fast engangssum)	7 175	7 893	718	10,0 %	
Avløpsgebyr					
Abonnementgebyr per m ² for bolig	7,6	9,4	1,8	23,7 %	
Abonnementgebyr per m ² næring	7,6	9,4	1,8	23,7 %	
Forbruksgebyr per m ² for bolig	15,5	19,3	3,8	24,5 %	
Forbruksgebyr per m ³ for bolig og næring	15	18,7	3,7	24,7 %	
Tilknytningsgebyr Avløp lav sats (per m ² bruksareal)	25	26,5	1,5	6,0 %	
Tilknytningsgebyr Avløp middels sats (per m ² bruksareal)	77	82	5	6,5 %	
Kloakktilknytningsgebyr høy sats (per m ² bruksareal)	280	140	-140	-50,0 %	

Kloakktilknytningsgebyr fritidsbolig høy sats (fast engangssum)	8 200	9 020	820	10,0 %	
Renovasjonsgebyr					
Beholdersystem - liten rest-, papir og matavfall (standardgebyr)	3 264	3 386,4	122	3,8 %	
Beholdersystem - stor rest-, papir, matavfall og hageavfall	4 480	4 648	168	3,8 %	
Nedgravde løsninger	2 752	2 855,2	103	3,7 %	
Hytte- og øyrenovasjon	2 112	2 191,2	79	3,7 %	
Grunngebyr	640	664	24	3,8 %	
80 l restavfall	1 088	1 128,8	41	3,8 %	
140 l restavfall	1 664	1 726,4	62	3,8 %	
240 l restavfall	2 560	2 656	96	3,8 %	
660 l restavfall	6 400	6 640	240	3,8 %	
1100 l restavfall	12 800	13 280	480	3,8 %	
140 l papir/papp	320	332	12	3,8 %	
240 l papir/papp	320	332	12	3,8 %	
660 l papir/papp	960	996	36	3,8 %	
1100 l papir/papp	1 920	1 992	72	3,8 %	
140 l matavfall	640	664	24	3,8 %	
240 l matavfall		1 062,4	1 062		Ny i 2023
140 l bioavfall	1 024	1 062,4	38	3,8 %	
240 l bioavfall	2 048	2 124,8	77	3,8 %	
240 l hageavfall	320	332	12	3,8 %	
Hjemmekompostering, årlig leie	192	192	0	0,0 %	
Volumgebyr, nedgravd anlegg	2 112	2 191,2	79	3,7 %	
Volumgebyr, sentrumsløsning	2 560	2 656	96	3,8 %	
Eiendommer fritatt hytte- og øyrenovasjon	388	404	16	4,1 %	
Utkjøring av avfallsbeholdere (per beholder)	180	186,8	7	3,8 %	
Låsbar beholder, årlig gebyr	48	49,8	2	3,7 %	
Nøkkelbrikker	60	62,3	2	3,8 %	
Ekstrasekk, restavfall	64	66,4	2	3,8 %	
Avfallsreducerende tiltak	-500	-500	0	0,0 %	

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Saker vedrørende bygge- og gravearbeider i forurenset grunn					
Saker av liten vanskelighetsgrad og mindre konsekvenser for helse og/eller miljø	6 519	6 845	326	5,0 %	
Saker av middels vanskelighetsgrad og middels store konsekvenser for helse og/eller miljø	16 195	17 005	810	5,0 %	
Saker av stor vanskelighetsgrad og alvorlige konsekvenser for helse og/eller miljø	26 035	27 337	1 302	5,0 %	
Avløpsanlegg, saks-og kontrollgebyr					
Behandling av utslippssøknad mindre avløpsanlegg < 15 pe:	5 432,5	5 704	272	5,0 %	
Behandling av utslippssøknad mindre avløpsanlegg > 15 pe:	8 651	9 084	433	5,0 %	
Behandling av utslippssøknad mindre tettbebyggelser > 50 pe	12 976,5	13 625	649	5,0 %	
Endring av utslippstillatelse	1 619,5	1 700	81	5,0 %	
Endring av utslippstillatelse mindre tettbebyggelser > 50 pe	3 239	3 401	162	5,0 %	
Tilsyn og kontroll < 50 pe:	3 239	3 401	162	5,0 %	
Tilsyn og kontroll > 50 pe:	4 858,5	5 101	243	5,0 %	
Oppfølging av forhold i strid med utslippstillatelse (per time medgått)	1 086,5	1 141	55	5,0 %	
Tømmegebyrer for slaminnhenting					
Slamavskiller 1-4 m ³ - tømning hvert andre år	1 340	1 407	67	5,0 %	
Slamavskiller 1-4 m ³ - årlig tømning	2 464	2 587	123	5,0 %	
Slamavskiller 5-7 m ³ - tømning hvert andre år	1 480	1 554	74	5,0 %	
Slamavskiller 5-7 m ³ - årlig tømning	2 660	2 793	133	5,0 %	
Slamavskiller 8-10 m ³ - tømning hvert andre år	2 440	2 562	122	5,0 %	
Slamavskiller 8-10 m ³ - årlig tømning	4 404	4 624	220	5,0 %	
Ekstra tømning av private slamavskillere (når det ikke er behov for båt)	2 764	2 902	138	5,0 %	
Tillegg per m ³ over 10m ³	220	231	11	5,0 %	
Fritids slamskiller - tømning hver 4. år	684	718	34	5,0 %	
Minirensanlegg - årlig tømning	2 660	2 793	133	5,0 %	
Minirensanlegg - tømning på bestilling	3 196	3 356	160	5,0 %	
Oppmøtegebyr/bomtut	656	689	33	5,0 %	

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Feieavgift					
Årlig fast avgift for pipeløp på inntil 4 etasjers bygg (eks. mva.)	360	368	8	2,2 %	
Årlig fast avgift for pipeløp over 4 etasjer (eks. mva.)	371	379	8	2,2 %	
For feiing av ovn i ordinær feierrute (eks. mva.)	91	93	2	2,2 %	
For feiing av ovn utenom ordinær feierrute (eks. mva.) 	125	128	3	2,4 %	
Det betales ikke avgift når det ikke er montert ildsted. For pipeløp utover 1, regnes halv avgift i tillegg. For all annen feiing regnes medgått tid, timesats som for feierformann + 50 % administrative utgifter.					
Tilsyn av næringsavfall					
Tilsyn uten å avdekke avvik	662	682	20	3,0 %	
Tilsyn med avvik	1 333	1 373	40	3,0 %	
Oljeutskillere, saks- og kontrollgebyr					
Behandling av søknad om utslipp	5 279	5 543	264	5,0 %	
Endring av utslippstillatelse	1 620	1 701	81	5,0 %	
Tilsyn og kontroll	3 239	3 401	162	5,0 %	
Oppfølging av forhold i strid med utslippstillatelse - per time medgått	1 087	1 141	54	5,0 %	
Fettutskillere, saks- og kontrollgebyr					
Behandling av søknad om påslipp	5 279	5 543	264	5,0 %	
Endring av påslippsavtale	1 620	1 701	81	5,0 %	
Tilsyn og kontroll	3 239	3 401	162	5,0 %	
Oppfølging av forhold i strid med påslippstillatelse - per time medgått	1 087	1 141	54	5,0 %	

Diverse

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
--------------------	-----------------------	------------------------------	-----------------	-------------	-----------

Satser som ligger til grunn i forhandling av utbyggingsavtale:

Frikjøpsbeløp parkering per plass 	358 533	420 344	61 811	17,2 %	
---	---------	---------	--------	--------	--

Bystyret vedtok den 16. desember 2014 i [sak 167/14](#):

a) Frikjøpet settes til kr 300 000 og følger årlig prisjustering etter statistisk sentralbyrå, byggekostnadsindeks for veganlegg i alt.

Frikjøpet er en frivillig avtale mellom utbygger og kommunen, når utbygger ikke kan løse parekringskrav på egen tomt. Innbetalingen avtales i forbindelse med utbyggingsavtalen. Pengene fra frikjøpet settes av på bundet fond frikjøpparkering og kan kun brukes til bygging av nye offentlige plasser. Det følger ingen rettigheter med frikjøpet. Kommunen bestemmer hvor og når pengene på fondet skal brukes til bygging av nye kommunale eller offentlig tilgjengelige plasser i fellesanlegg.

a) Frikjøpet settes til kr 300 000 og følger årlig prisjustering etter statistisk sentralbyrå, byggekostnadsindeks for veganlegg i alt.

Frikjøpet er en frivillig avtale mellom utbygger og kommunen, hvor pengene fra frikjøpet inngår i parkeringsfondet til bygging av nye offentlige plasser (tilsvarende antallet frikjøpte plasser). Det følger ingen rettigheter med frikjøpet, kommunen bestemmer hvor og når pengene på fondet skal brukes til bygging av nye kommunale eller offentlig/private fellesanlegg. Byggearbeider kan ikke igangsettes før frikjøpsbeløpet er innbetalt på parkeringsfondet.

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
--------------------	-----------------------	------------------------------	-----------------	-------------	-----------

Parkeringsavgift

Første time	15	15	0	0,0 %	
Andre time	21	21	0	0,0 %	
Tredje time og påfølgende	32	32	0	0,0 %	

Avgiftstiden beholdes uendret til klokken 19.00 på hverdager og til kl 15.00 på lørdager.

Sandnes Havn KF

Alle skip som anløper Sandnes havn betaler et vederlag basert på skipets størrelse i bruttotonn (BT). Satsen er kr 1 per BT per påbegynt døgn. Vederlaget erstatter tidligere anløpsavgift, kaiavgift, ISPS gebyr og avfallsgebyr.

Minimumspris er kr 250 per døgn. For større mengder avfall og spesialavfall avtales det, og betales særskilt.

Godsvederlag kr 10 per tonn.

Bulklast med sand, jord, salt, kalk med videre betaler kr 7 per tonn.

Kubikklast omregnes til tonn.

Tømmer, egen tonnpris.

Alle priser er uten mva.

For mer informasjon [se hjemmeside](#).

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2022	Forslag til ny sats for 2023	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Gebyr for ulovlighetsoppfølging					
Refusjonsberegninger for private utbyggere		1 370			

Kommunale foretak

- [Sandnes tomteselskap KF](#)
- [Sandnes havn KF](#)

Sandnes kirkelige fellesråd

[Økonomiplan for Sandnes kirkelige fellesråd](#)

[Kommunedirektørens tilsva til budsjettforslag fra den norske kirke](#)

Økonomireglement

[Økonomireglement](#)

[Vedlegg 1 - Definisjoner](#)

[Vedlegg 2 - Digitaliserings- og innovasjonsfondet](#)

[Vedlegg 3 - Reglement for investeringer](#)

[Vedlegg 4 - Investeringsbudsjettet](#)

[Vedlegg 5 - Energifond](#)

[Vedlegg 6 - Kommunale foretak](#)

Klimabudsjett

[Klimabudsjett](#)

[Klimabudsjett - tiltak](#)